

310282

ప్రతిది నము ప్రకటింపబడును

Vol. 9. } చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ జూలై నెల 22-వ తేది శనివారము } No. 96
నంపుటము ౯ } ఈ సంచిక ౯౯

ఒకలాభకరమైన వార్త. దీనిని సకలమైనవారు గమనించవలెను. (1)

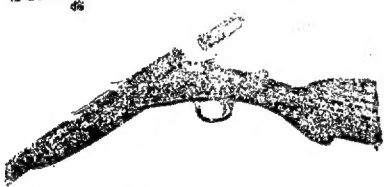

మేము నగలపావును ప్రారంభించి కొద్దికాలమైనప్పటికిని మాతో విడిదైన కాతాదారులు లావాదేవీ నడపుచున్నారు. వీలయినగా? స్వచ్ఛమైన మొదటిరకం వెండితోను, సవరముబంగారుతోను మాకు ప్రతాగము సకాలమునకు నగలను తయారుచేసి యిచ్చుట. రెండవది చేసియిచ్చినది తృప్తికరముగా లేదన్న వాదనపుచున్నది నైకము నిచ్చుట. గాన నగలు కొనదలచిన వారందరు ఒకసారి మావద్ద చేరుచు చేసినతరువాత మానమృతము వారికే తెలియును. (1942)

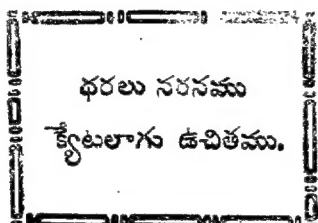
ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి, నగలనర్తకులు, చైనాబజారు, మద్రాసు.

ఒంటసాకీ సెల్ లో బా తుపాకీ ను ప్రసేదమును కం పెనివారిచే నానావిధములగు రివాల్వర్లు, ఆరుతక విడుతోటలు యిచ్చుచున్నది. (8083) క్లృప్తము: స్థాపితము ౧౮౬౩ సం

1౧౨ సంబర.

వాళ్ళను- ౨౨, ౩౪, ౩౬ అంగుళములలో దొరుకును.

ధరలు నరనము క్లృటలాగు ఉచితము.

చిన్నది. తేలులో పెట్టుకొగిలినవి కూడ దొరుకును.

జి.కె. వి. రామాయశంకెట్టి అండు కం పెని, వెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

వదివిచరాడుడు! మీరు కొనియున్నారా? యోగ్యతావత్తములు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాక్షధముల నేల కొనలేదు?

1. తోకామయవార కస్తూరిమాత్రలులే గుణములు నాకును నావద్దకు వచ్చు కోగులకు అతిత్వైక్తికముగ నున్నది కె. కె. విశ్వాస్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాల్కబజారుపీధి రంగూను, బర్మా. తోకామయవార కస్తూరిమాత్రలు జనులకు గలగు సకలవిధ రోగములను పూర్తిగా వాగచేయును. 250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూప 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు మేధము. మొదలు దుర్బలము, మరపు, తలచేడిమి, మలబద్ధకము, లకలిలేవండుట, కాంతిహీనత, నుల్లము, మాలకోగము, స్వప్నస్థలము, శిశుస్థలము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన శుద్ధిక్రమ నిచ్చుచు బలమును గలిగించును. ఇది మానవకోటికి గొప్ప మరద్రసాదము. 20 దినముల మేధముగల బుడ్డి 1 కి రూ 1-0-0.

సాక్ష్యముననింపు:—మా కాతాతారుల పోకార్యార్థమై వాగుకోరుటచే మద్రాసు, వెం 831 తంబు శెట్టిపీధిలో మా ప్రాంచీని కరణియున్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సాహ మొనగ కోరెదము. వి. పి. ఆర్దలు మద్రాసు ప్రాంచీనుండి ముద్రపడెను.

(301-594) పాశ్యపు వెంకటాచల మండేతులు శ్రీశీతారామవ వైద్యశాల మొహూతు.

ఓటో మోహిని 2833

మీరు బయటపోయి వచ్చినతరువాత చాలా బడలికయుండు నప్పుడు, వెండిండ్లు, విందులు- జరుగు నప్పుడు దీని నుపయోగించిన మంచి నువాసన నిచ్చి ఆనందమును, నుఖమును కలుగజేయును.

రోబినియా తైలము

వేనకొలములో ఉపయోగించుట వచ్చిన శక్తిమలకు చూపయూ సౌందర్యమును యిచ్చును. అనేక స్త్రీలు ఉపయోగించుచున్నారు. ప్రపంచమున ఈ రెండును ప్రతివటుంబములోను ఆవశ్యకము. ఎల్లవోట్లను విక్రయించబడును.

ఓటోమోహిని ధర బుడ్డి 1.కిరూ 2, 1, 0-12-0, 0-8.
రోబినియా తైలముధర బుడ్డి 1-కి రూ 1.0-0

Shyam & Co, 6, Bunder st, Madras. పి.యూం కం పెని, 6 బందరు పీధి, మదరాసు.

మెటల్ పాలిషు నిప్పు తగిలినను రగులదు C. Y. Iyer. Sole Distributor for Madras Presidency Post Box 228, Madras Stocked by Messrs. Sarasvathi & Co., Broadway, MADRAS.

బాబ్ సన్ జర్నలు పాకెట్టు డై రెక్టర్

జర్నలీలో చేతిపనులు చేయువారి విలాసములు స్విట్జర్లండులో గడియారములు తయారుచేయువారి విలాసములు 180 పేజీలుగల పుస్తకముగా ప్రచురించి యున్నాము. తెల రు 1-4-0 లు. ఆర్డరుచ్చునప్పుడు 0-4-0 ప్లాంపుతో ఆర్డరు పంపిన మిగత రు 1-0-0 కు వి. పి. చేయబడును.

టి. ఆర్. ఎన్. అండు సన్సు. (132) సోల్-సెల్లింగు ఏజెంట్లు అండు స్ట్రీటుట్రంకులు చేయువారు (ఏ. పి.) ఈగవల్లి అమృతకోవిత్, జి. టి. మదరాసు.

మంచినయము! వేనవేలు కర్మపడినవి!! వెనుక దొరకవు!!

మేలైన జపాక పట్టు పంచలు

అనేక పంచలు కర్మపడినందున ప్రస్తుతం ధరలు తగ్గించియున్నాము. వాచకులారా! శృంగారమున్ను నాగకతయున్ను గలమేలైన అసల్ పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనందముకొరకు తెప్పించి విక్రయించినది పోగా మిగత కొద్ది పంచలుమాత్రమే యున్నది. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చ ఆకుపచ్చ, రోహ, మేళువర్ణం, ఇత్యాదిరంగులు గలవు. క్లాఫు నీయమైనట్టివి. త్వరపడుడు.

5 1/2 మూరనిడివిన్ని 2 1/2 మూర వెడల్పుగల పట్టుపంచ 1-కి 3-4-0 930 తపాలఖర్చులు చేరు. చిరునామ:— రాజలక్ష్మి కం పెని, వెం 44 నంబులయ్యరు పీధి, మద్రాసు.

యినాం! యినాం!!

60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు దాసుగారి నుఖజీవిత రహస్యపుస్తకము

ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము నకు వ్రాయవలెను. (3395)

ఈ పుస్తకములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.
The swasthya Sahaya Pharmacy,
30-2 Harrison Road, Calcutta

హనుమాన్ బోరక్కు నబ్బు చర్మవ్యాధులను అత్యశ్చర్యకరముగా కుదుర్చును. ఎన్. రంగనాథంశెట్టి అండు బ్రదర్సు, మద్రాసు (1729)

Mysore Government Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd. Mysore.

Loans From Rs. 1,000 to Rs. 8,000.
Will be Given Without Interest and Without Security
To 200 Bondholders Every Year.
Houses from Rs. 1,000 and Upwards will be Purchased
Without Capital and Without Trouble for our Life Policy holders.
For Prospectuses and Agency Terms, Please Apply to Messrs. P. K. Rau & Sons,
Chief Agents, Madras Presidency, Native States & Ceylon,
289, Thambu Chetty Street, MADRAS.

ఇ సా న థ లె

మలేరియా జ్వరమునకు ఆమోఘమైన ఔషధము.

జ్వరగడ్డను కరిగించి, 15 దినములలో వ్యాధిని పూర్తిగా పోగొట్టును. మలేరియాను రానియ్యక
ఆటంకపరచుటకై ఉదయం, సాయంకాలములందు పూటకు ఒకమాత్ర చొప్పున తీసుకొనవలెను.

అ ట్టె

తిమురువాయువు, మూత్రరోగము మూత్రకృచ్ఛరోగము మున్నగువాటి తగిన దివ్యౌషధ మిది
యొక్కటియే. సమృద్ధమైనట్టి మందుల దుకాణములందు, ఔషధశాలలందు దొరకును.
మెస్సర్స్ గోరియో (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం 159, పోస్టు - బాంబాయి.
Esanafele. ఇండియా, బర్మా, సిలికన్ కు సోల్ ఏజెంట్లు. (25)

ప్రాటలిన్

(2).

దంత వ్యాధి సంహారిణి

సకలరోగములను పోగొట్టు నొక కుటుంబౌషధము

ఈ ఔషధము 5 బొట్లు 2 బొట్లు విశ్వలో కలిపి దినము రెండుపూటలు త్రవ్వించిన పంటిసోష్టి, పండ్లు
జిలుపరించుట, పంటిగుండె క్రమము, చీము ప్రవించుట, దుర్వాసన, పండ్లు ఆడటం, వీటిని పోగొట్టి, పండ్లునుగట్టిపరచును,
నోటిని నువ్వాసనతో నుంచును. పండ్లను శుభ్రముగ నుంచును. బుడ్డి 1-కి రూప 1-0-0.

సుఖన్ జాన్ (నూతనోత్పత్తి)

గాయములకు, కీళ్ళపట్లకు, నొప్పులకు రొమ్మునొప్పులకు, కాళ్ళచేతుల పట్లకు, మెడనొప్పి, కంఠనొప్పి,
చర్మముమీద మంటలకు, దగ్గులకు, శీతలము, జలరోషము, విషజ్వరములకు, నడుమునొప్పి, కత్తిగాయములకు దోష
కాటుక, ఇతరవిష కాటుకలకు, ఇంకను అన్ని నొప్పులకు చైత్రాత, తైలము మొదలగునవి పూత పూయు సకల
నొప్పులకును ఉపయోగించును. బుడ్డి 1-కి రూప 0-8-0.

మదరాసు కెమికలు ఇండస్ట్రీసు (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం నెం. 1208, మదరాసు.

బొగ్గు పులుసు వాయువు (Carbonic acid Gas)

అన్నివిధము లయిన ఏరేటెడ్ వాటర్లు తయారు చేయుటకు ఉపయోగించునది.

చెన్నపురి గవర్నమెంటు కెమికల్ ఎక్సామినర్ వల్ల గ్యాసు శుద్ధమైన దని యోగ్యతాపత్రము
పొందబడినది.

సోడా వాటర్ మిషనులు

ప్యారి అండ్ కంపెనివారిక సబ్ కంట్రాక్టరులు లేరు గాన వలయువారు క్రింద కనపరచిన
విలాసమునకు నేరుగా వ్రాసుకొన్నయెడల ఆర్డరు సప్లయచేయబడును.

ప్యారి అండ్ కంపెని, మేనేజింగ్ ఏజెంట్స్,

ఈస్ట్ ఇండియా డిస్ట్రిబ్యూట్ అండ్ మగర్ ఫ్యాక్టరీస్ (లిమిటెడ్) నల్లికుప్పం.
(దక్షిణ ఆంధ్రాను జిల్లా)

సిద్ధమకరధ్వజ (భైషజ్యరత్నావళి 920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేదౌషధములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఇందు శుద్ధిచేసిన రసము, బంగారము, కస్తూరి, పచ్చ
కర్పూరము మొదలగు విలువగల ద్రవ్యములు చేరియున్నవి. వై గ్రంథములోని యోగము ప్రకారము నిర్దుష్టముగ మాచే
తయారుచేయబడియున్నది.

కో! స్వేచ్ఛాహరవిహారో: నకదాచిద్విపద్యతే! మేధాయా: కాంతిజనన: కామోద్దీపనకృన్యహా||

బుద్ధిని, ఆయుర్దాయమును వృద్ధిచేయును. శరీరమునకు కాంచినప్పుడు, హెచ్చుగ భాతువుకైతే కామోద్దీపనము
గలిగించును. అతిమాత్రము, తీయ, సుఖరోగములు, మొదలగు భాతుక్షయకరములగు వ్యాధులలో హెచ్చుగ సుఖ
యోగకరము. ఉపయోగించువిధానము మందులో బంపబడును. మే 25 మాత్రము రూ 5-0-0

ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్) వసులైన మూలధనము 1,12,925.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. యె., ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపించబడినది.

19 హరివరార్డు హంటురోడు, మద్రాసు.

నిర్దుష్టముగ తయారుచేయబడిన కాశ్రియౌషధములకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

మశూచి (స్ఫోటకము) కి మందు లేదా? కలదు.

డాక్టరు గోవిందరాజులు (గౌతమ మెడికల్ హాల్) వారు కనిపెట్టిన "మశూచి సంజీవి" ఆమోఘముగా నా వ్యాధిని మాన్పుటకును, ఇతరుల కది అంటు
కుండ నాపుటకును, మంచి వస్తాడు. వెళ్ళుమాట లేల ఒక సారి తెప్పించి చూచిన నిజస్థితి తెలియగలదు.

సీసా 1-కి తపాలఖర్చులు వగైరా గాక రూ 1-0-0

వలయువారు యిట్లు వ్రాసేది:

భారతవస్తుభవనము, బెజవాడ.

కండక్టలక, కామిర్లు, జ్వరములు వగైరా రోగములకు ఔషధములు దొరకును. క్యాటలాగుకు వ్రాసుకొనుదు.

సవరంబంగారుకు మంచివెండికి గ్యారంటీ

మావద్ద సవరము బంగారుతో తయారుచేయబడిన సకలవిధగలలు, వెండిసామానులు అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. ఆరథ యిచ్చినవారి యిష్టప్రకారము వారు కోరుకాలమునకు తయారుచేసి యియ్యబడును. నగలు శృంగీకరముగా లేనిచో వాపసు తీసికొని వైక మియ్యబడును. (6)

వర్క్యూ-షాపు 198 } వరాపు శ్రీనివాసులు
టంకకాలపీఠి మద్రాసు, } నాయుడు, మునిరత్నం
తెలిపాను నెం. 880 } నాయుడు అందునన్ను

సగలవర్తకులు 87 చైవాబాదు మద్రాసు.

గృహ నిర్మాణము 109

కృష్ణా, గుంటూరు, హైదరాబాదు, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, గంజాము జిల్లాల వారికి, హెచ్చరిక.

మా స్వంత పడవమీద రంగునునంది. టేకు కలప తెప్పించుటచే చవుకగా ప్రళయమైన, టేకుమానులు కమ్ములు, దూలములు, రవునుకుండ్లు చిల్లరగానున్న, వర్తకులకు టోకు భరలకున్న విశ్రయించు చున్నాము. చెన్నపట్టణం రేట్లకం టేమా రేట్లు తక్కువ, రయలు చార్జీలు కూడా తక్కువగ నుండును, కాకలిన్సి వారు, ఇట్లు వ్రాయవలెను.

ఆ. సుబ్బారాయుడు, కంపినివారికి

టేకు కలపవర్తకులు, కాకినాడ.

శ్రీ బాలగంగాధర తిలకుగారి

సెక్యూరటీ కేసు

న్యూరాజ్య ఉపన్యాసములు

ప్రతి 1-కి రూ 0-14-0.

పండిత మదన మోహన మాధవ్య

గారి జీవితము, పంజాబు అల్లరి

ప్రతి 1-కి రూ 0-8-0.

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అండుసన్ను,

392, ఎన్ థర్డ్ స్ట్రీటు, చెన్నపురి.

తంజిలిలాసము:- వావిళ్ల, మదరాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

(2113-688) ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీకారడి, యోగ ద్వైతాస్తలాభువము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేక తిమా సాలు విచిత్రవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో గమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ బొత్తము తెలుగుభాషలో అతి సులభమైన శైలిని వ్రాయబడి యున్నది. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీనివల రూ 4-0-0. త్వరపడు. పి. ఆర్. భనార్దనంనాయుడు, ఒంగోలు, గుంటూరుజిల్లా

తెనుగు కాలికో బైందు

సివిల్ ప్రొజీడరు కోడ్	5	0	0
క్రిమినల్ ప్రొజీడరు కోడ్	6	0	0
ఇండియన్ పీనల్ కోడ్	3	0	0
శతకరతానళి (గ్లేజు)	2	0	0
సుమతీశతకము	0	2	0
వేమనరత్నములు	0	2	0
శృంగార రత్నశతకము	0	3	0
వేణుగోపాలశతకము	0	3	0
నరసింహశతకము	0	2	0

విక్టోరియా డిపో,

మైలాపూరు - మదరాసు.

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

జాతకము

(1) జాతకచక్రము (కుండలి) యొక్క నక్షత్రము (2) పుట్టినతేదీ, జననకాల భుజియలుగాని (3) జాతకనియొక్క జన్మ నామము, ప్రస్తుతపు వయస్సు, మాత ఉత్తరము వ్రాయునపు యముగాని, ఈమూటిలో నేదియో యొకటి మాత్రం పంపినయెడల, జాతకనియొక్క రూపము, స్వభావము, శరీరాకారము, భవనంపాదన, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంతానము, కళిత్ర సౌఖ్యము, ఉద్యోగము, జీవనము మొదలగు 25 సంకతులు చాఖలా కొరకు వ్రాసి ముందుగా రు 1-4-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము. ఈవాసినసంకతులు సరిగా నున్నయెడల, జాతకని యొక్క ఆయుర్దాయము ఆఖరువరకు, జరుగబోవు ప్రతిసంవత్సర ఫలములు, అనగా, మహాదశ, అంతరదశాఫలములు గల పూర్ణ జాతకము, రాశ్త్రసమృద్ధిముగా తెలుసుచేసి పంపెదము. పూర్ణ జాతకమునకు రు 5 లు, అగును. పూర్ణజాతకము వ్రాయించు కొనువారు రు 2 లు, అధ్యాప్తు ముందుగా పంపవలెను. అట్లు పంపగానే జాతకము పూర్తిగా ఆఖరువరకు తెలుసుచేసి తక్కిన రు 3 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

సంవత్సరఫలము

మొత్తముమీద 1 సం॥ రం వరకు ముందు జరుగబోవు ఫలములు వ్రాయుచు, నెలలవారీగా 12 నెలల ఫలములు వివరముగా వ్రాయుటకు వి. పి. ఖర్చులతో రు 1-4-0లు అగును. దీనికి జన్మనక్షత్రము గాని, జన్మనామము గాని, మాత్రం పంపిన చాలును.

జాతకమార్పాండము

తొండవ భాగము. ఇది 800 శేషిలు.

ఇందు లగ్న స్థూటము, గ్రహస్థూటము, భావస్థూటము, వడ్డలములు, పాదశక్త్య, అష్టకవర్ణ, తాత్పర్యసహితముగా నుమారు 1000 ప్రమాణ శ్లోకములతోను, విశేషశాస్త్రములతోను ద్వాదశ భావఫలములు మహాదశ అంతరదశాఫలములును, ఇంకను అనేక సంకతులతో మిక్కిలి నులభ్యతైలిని ఆకర్షింపఁగల వ్రాయబడినది. దీనివలన అన్ని సంకతులు పూర్తిగా తెలియును. ఈ గ్రంథము నచ్చనియెడల తిరిగి సొమ్ము వాపసు చేయుదుము. ఈ 2వ భాగమునకై యిదివరకు ధరభాస్త్రము పంపినవారు తిరిగి మాకు వ్రాసినయెడల మెంటునే వి. పి. గా పంపెదము. దీనినెల పోస్టుఖర్చులు గాక రూ 2-0-0 లు ఆలస్యమైనవో ప్రతులు దొరకవు.

(3512) ఆ కెల్ల వెంకటేశాస్త్రి, గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు. (గోదావరిజిల్లా)

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి

పి. కే. పి. సి. వారి

(14)

క్షీరవర్ధని

ఈ దివ్యావృతము శిల్పలకు పాలను సృష్టిచేసి క్షీర పుష్టిని కలిగించును. పిల్లలకు సంజీవి. పశువులకు తేలికైన రసాయనము. వారి కుమిల్లిను బుడ్లతో పనిలేను పిల్లలు, తల్లి పిల్లలు నుభవించును. బలహీనులకు పిల్లలకన్న బలవంతముగా సోయి దేహపుష్టి కలుగును. మెలబడి 1-కి 1-8-0 (8847) వి. పి. లో కలసి రూ 2. మానవ శుభ్రవర్ధకు ఆయుర్వేదనామము చిహ్నము ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

లెజిస్లేటివ్ ఎసెంబ్లీ

లో అడుగుటకు అవధికారసభ్యులంపిన తీర్మానములు అంగీకరింపబడినవి. ఇందు 20 ప్రశ్నలు జోషి గారిచేత నున్నవి. చాలవరకు ఇనుపదారులకు సంబంధించినవి. కొన్ని ఇనుప దారులకు పెట్టిన మొత్తమును బండ్లలెక్కకు సంబంధించినవి. రైల్వేలకు భారతీయుల స్వాధీనములో నుంచువచున్న ప్రభుత్వము వారిని జోషి గారి రడిగడరు. ముఖ్యముగ, ఏదెన్నెన్నోయ్యి, అడేటు అచ్చువేయుట మున్నగువిషయములనుగూర్చి యడిగెదరు. పాడైపోయినట్టి గాని పోయినట్టి వస్తువులకెంత పరిహారము నిచ్చినది (ట్రా ఫి కు డి పార్టు మెంటు లో ప రి క్ష జేయు పెద్ద ఉద్యోగముల కెంత జీతము నిచ్చినది 5 ఏండ్ల నుండి సరుకుల రవాణావలన ఆయా ఇనుపదారులకలన ఎంత మొత్తము ఆదాయము వచ్చినది తెలియజేయుమని యడిగెదరు. బాగా అజ్ఞునిగుగారు రైల్వే అసాకర్యములనుగూర్చి కొన్ని ప్రశ్నల నడిగెదరు. ఆ క్వార్టర్ కమిటీ నారి సిఫార్సుల ననుసరించి ఇండియా రైల్వే అట్లను యెత్తును సవరణజేయునది తెలియజేయుదని పి. ఎల్. మి. సాగా రడిగడరు.

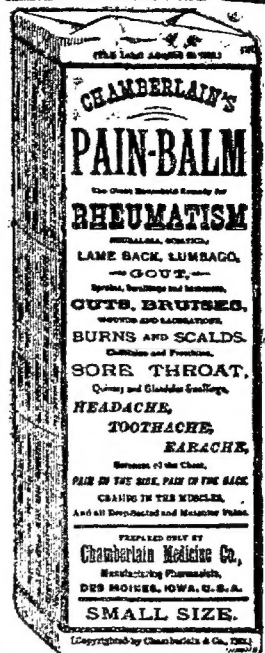
ఇండియా ఋణమును ఇంగ్లాండులో జేయుటకు పార్లమెంటు ఉత్తరువును గోరరా తెలుపు దని టి. వి. శేషగిరి ఆ య్య రు గా రు ప్ర శ్నించెదరు. ఇ టి వ ల వింటర్నుగారు చేసిన ప్రసంగమునుబట్టి ఇకముందు అట్టి యుత్తరువులను పార్లమెంటునుండి పొందగూడదని నూచించెదరు. ఇండియాలో సైనికసంఘమువారు జేసిన సిఫార్సులమీద ఏమి చర్యను దీసికొంటిరని తెలియజేయదరు.

సర్ హోగ్గర్లుబట్టరు గారిస్థానే ఎవరిని నియమించుటకు తలచిరినియు భారతీయుని నియమించెదరా యనియు లాలా గిర్జలాల్ అగర్వాలాగారడిగెదరు. వేల్పుయ్యవరాజు ఇండియాకు వచ్చినపుడు రాజకీయ నేతములకు ఎంతమంది బంధు లుగ గైకొనబడినది తెలియజేయవలె ననెదరు. వీరిలో ఎంతమంది శిక్షితులైనది వీరిల్లు ఏతగతులుగ విభజింపబడినది ఒక్కొక్క తరగతి బండిలకు ఆదరణలోగల భేదమెదియో యవరాజు ఇండియాకు వదలిపోవునప్పటికి చెలాసాలలో ఒక్కొక్క తరగతిలో ఎంతమందిబండిలు గలలో ఇపు డెంతమంది ఉన్నారో తెలియ జేయు మ నెదరు. రా. బి. విమంబరువాడుగారు సంయుక్త రాష్ట్రములలో రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కమిటీ సభ్యులలో 55 గురుకు క్రిమినల్ లా ఆ మెం డు మెం టు ఆ ట్టు క్రింద విడిచైదు, కఠిన పరకము, 100 లగాయితు 500 రూప్యముల వరకు జరిమానా విధించబడిన సంకతి ప్రభుత్వమునా రె అగుదురా యనియు, క్రిమినల్ లా ఆమెండుమెంటు ఆట్టు ప్రకారము శిక్షితులైన వీరును మరితరులను మరల సంయుక్తరాష్ట్రప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిన ప్రత్యేకాధికారిచే విచారించబడిన సంకతి ప్రభుత్వమువారికి తెలియునా యనియు, ఈ 55 గురి శిక్షితులనుకొంత అసందర్భముగ నుండెనని ఆ రాష్ట్రీయప్రభుత్వ మునా రొప్పొక్కొక్క సంకతి తెలియునా యనియు ఈ అన్ని కారణములచేతను ఆశిక్షితులందరిని విడుదలజేయుట కాజ్ఞాపించవలె ననియు నడిగెదరు.

జినోవాసభకు బారతీయప్రతినిధి ప్రత్యక్షముగ ఇండియా కార్యదర్శిచే ఎన్నుకొనబడినది లేక ఇండియా ప్రభుత్వమువారు పేర్కొన్నది తెలియజేయువలెనని ఖా. బి. సిరాపరిస్ హుసేన్ ఖాన్ గారడిగెదరు.

కాకాపూర్ లిబరల్ అసోసియేషన్ వారు సర్ హోగ్గర్లు బట్టరుగారిని మరల నియమింపరాదనియు అయిన స్థానే, ఇండియాలో ప్రజాహితజీవనమున పాల్గొనువారివైనను ఇంగ్లాండులో ఇట్టివారి నెవరివైనను నియమింపవలెననియు కెనియాలో ను మరితర అధినేత ము ల యం దున్న భారతీయుల ద్వారాని తొలగించవలెననియు ఇతరులతోబాటు వారికి సమాన స్వత్వములను కలుగ జేయవలెననియు త్వలో సంయుక్తరాష్ట్రములో జుడిమల్ ఎగ్జి క్యూ టి ఫు ప ను ల ను విడ ది య వ తె న ని యు న గ ర ము లో జన స మృద్ధమును తగ్గించుటకు యంత్రాలయాధికార్లు తమపనివారందరు గృహవసతి కలుగజేయుటకు నితేశ్వరమును తగ్గుధరలకు ఇయ్యవలెననియు తీర్మానించుకొనిరి.

ఒకసంవత్సరము వయసునకు లోపుగల పసిపిల్లలు బొంబయినగరమున అపారముగ నుండిరిని బొంబయి కార్పొరేషను సభ్యుడొకడు తెలియజేయ, అందరును రై త్రపడిరి. లండనులో 1921-వ ఒకసంవత్సర ప్రాయములోపుగల పిల్లలు నేయికి 8 గురు చనిపోయిరి. బొంబయిలో వేయిమంది పిల్లలు పుట్టిన 666 మంది చనిపోయిరి. చంటిపిల్లలు చనిపోకుండ జేయుటకు మంచి నూచనలచేయబడినవి. ఈ విషయము వైద్యసహాయకసంఘము వారికి తెలిజేయబడినది.

చేంబర్లెన్ గారి

వెయిన్ పామ్

వాత నొప్పులు, నడుము నొప్పి, కాలినగాయములు, తలనొప్పి, పండ్ల నొప్పి, నరుకులు, దెబ్బలు మున్నగునవి దీనివలన తప్పక గుణ మగును. అన్ని జాగాలలో విక్రయమునకు దొరకును. (1)

Are you in the Full Glory

OF Manly Strength
If not, you are in urgent need of radical remedy to regain your strength and Manly Power

TRY BRISHYA JOGA

Prepared on the basis of Makaradhwaj Gold, Musk, Etc., in assimilable form.
It Guarantees Results.
It quickly renews VIGOUR and VITALITY and restores power of SUPERB-MANHOOD.
Price one Phial (to last 30 days)
Rs. 6-4. Per V. P. P. Rs 6-10.
THE Kalpataru Ayurvedic Works
94 Grey Street, CALCUTTA.

అగ శత రోహము

రు 116 లు బహుమానము

మేయ, దగ్గు, ఒగరుపు, ఉబ్బునము, మొదలగు క్షేమ వ్యాధులకు ఈ ఔషధము అమోఘముగా పనిచేయును. 1 నెల రోజులకు ఎటువంటి క్షయరొగ మైనను పూర్తిగా నివారణయగును. దీనికి పధ్యములేదు, వారంగోజులలోనే చాలా భాగము దీనినిజులు కనిపించును. అట్టి నమ్మకము లేనివారు రాకపోకల ఖర్చులు మాకు పంపినయెడల మేము స్వయముగా వచ్చి పూర్తిగా వ్యాధి నివారణచేసి అటుపిమ్మట వైదవ్రాసిన బహుమానము తీసికొనెదము. వారంగోజులకు సరిపడు మయకు వి. పి. ఖర్చులతో రు 1-6-0 లు అగును. 1 నెల రోజులకు రు 4-6-0 లు అగును. కాకలసినవారికి కేటలాగు ఉచితము.

మే నే జరు

శ్రీ వేణుగోపాల వైద్యశాల, గోపాలపురం (213) కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

రీజిస్టరు చేయబడిన మేలైన లక్ష్మీ బ్రాండు

జ మా ఆ యి లు

సర్వరొగ నివారిణి.
ఇంగునల్ల జ్వరము, దగ్గు, పిత్తము, గొంతునొప్పి, కలరా, యిన్ ఫ్లుయెంజా, పలు నొప్పి, ఒడలు నొప్పులు యింకా యితర వ్యాధులకున్న, ఉపయోగము. మెలబడి 1-కి రు 1-6-0

డెను 1-కి రు 2-12-0
గ్రాను 1-కి రు 80-0-0
ఆర్ధరతో అధ్యాప్తపంపించవలయును. 3 గ్రానులు ఒకేదబా తీయువారికి రైలుజాజ్ పాల్గొంగుకర్తలు యిశాం. మా యొక్క జామా ఆయిలు లక్ష్మీ బ్రాండు ఆడ్రసు చూచి తీయవలెను. అమర్ చెందు, సోబా చెందు యంగ్లీషుమందు పలసరుకు సల్పర్క్, నైట్రిక్ మొరార్టిక్ ఆసిడ్లు, వ్యాపారస్తులు. మెం 68, వైస్పునాయునిపేటి, మదరాసు.

సిక్కు ప్రజాసంచలనము

టి. యల్. వాన్సానీ

సిక్కులకు ద్వైతము అధికముగ ప్రజాసంచలనముగ నుండెను. భారతదేశము గురువులను నాయకులుగా పరిగణించి భగవంతుని యొక్కయు, ప్రజలయొక్కయు సేవకులుగా భావించును. అది గురువు పితవ అగురువులమారుడుగాక ఒకశిష్యుడగు జోగదురు వచ్చెను. ఈ గురు జోగదురు సిక్కు 'సంఘము' నిర్మించెను. వీరియొక్క విజ్ఞానమంతయు నేకమై నెమ్మదిగ నొక జాతి యేర్పడెను. గురుచేగ బహదూరు, గురు, సంఘములకు భేదము లేక గుడ్డలని పడుగుచేకలవలె మండుని చెప్పెను. ఆర్థిక మంత్రియగు చందు తన మాతురునిగురు ఆర్జునుని మహాయనతో యిచ్చెననెను. సిక్కులు వివాహము జేసికొన నొల్లరు. ఏల ననగా చందుగర్వితుడై గురువును దూషించెను. చందు భార్యకు తనకూతును గురువు కుమారున కీడవలె నని యుండెను. చందు గురువు వద్ద కొక మనుష్యుని పంపెను. వీడెవ ఆయన గురువును పెట్టి కంగీకరింపవలసినదిగ కోరుచు ఒకలేఖను పంపెను. గురువు సిక్కుల కొర్రెలను గౌరవించి చందు కూతు నిచ్చెదనన, తిరుగ్గరించెను. చందు లేఖకు గురు విలుల ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. "స్వస్తికర్త యెగర్తె తే కలుపుకో వారే కలసియుందురు. మనుష్యు డెవరైతే కలుపుకో వారు కలసి యుండరు. సిక్కులకొర్రెల ప్రకార ముండవలసినదిగ గురువు ఆనతిచ్చెను. వారు ఒకసారి తిరుగ్గరించిన దానిని మరల అంగీకరించుట సాడిగాదు".

సిక్కులకుం దభివృద్ధి జేసిన రాజకీయప్రభుత్వము ముఖ్యముగ ప్రజాప్రభుత్వముగ నుండెను. సిక్కులందఱును భాయీలుగ నుండి రాజునుగాని మహారాజునుగాని యెన్నుకొనెదరు. బ్రిటిషువారు రాకపూర్వము భారతదేశమునకు ప్రజాప్రభుత్వమున తెలియదనుట తెలివితప్పిన యగును. ఆర్యులు ప్రప్రథమమున ప్రాథమికప్రజాప్రభుత్వస్వరూప మగు పంచాయితీ, గ్రామ స్వపరిపాలనమును పరిచామ మందజేసిరి. ఆర్యులు, అబ్దులు కెల్లులు పీఠంబును ప్రజాప్రభుత్వనిర్మాణముగ నుండిరి. సిక్కు 'సంఘము' ఆధ్యాత్మిక ప్రజాప్రభుత్వము. గురువులు కొందఱు ఒక బహిరంగ మతమును స్థాపించి అందు యిప్పుడు పూరిలో వలె జాతిమత భేదము లేకుండ భోజనముల జేయుచుందురు. ఈ సంఘముల నాయకులు గురువులు. వారి జీవితము బహు స్వల్పముగ నిరాడంబరముగ నుండును. గురు అంగజుడు సారను తాడుగా పేరి జీవనమును నిడపెను. గురు గోవిందసింగు తన వినుగురు శిష్యుల వద్దను భోజనమును గుడిచెను. వినుగురు శిష్యులున్నచోట గురువుండునని ఆయన చెప్పెను. సిక్కుసంఘమునందు పనియు, కర్మాధ్యాత్మికవిజ్ఞానమును మిళితమైయుండును అది ఆధ్యాత్మికప్రజాప్రభుత్వము అని నేను చెప్పితిని. సిక్కులు ఈ భూమియందలియే ప్రభుత్వమునకును సంపూర్ణభక్తియుతులై యుండరు. వారిభక్తి కొన్నివరతులవై నాధారపడి యుండును. మహాత్ముగారు "ప్రభుత్వసహాయము లేనిదే సిక్కులతము భారతమతవిధానములందు మిళితమై అంత రించును" అనిచెప్పినపుడు సిక్కులతము యొక్క ముఖ్యభావమును గ్రహించలేకబోయెను. ఇప్పుడు యిండియానున్న నిగంతుకాధికారప్రభుత్వమునందలి సిక్కుల ఆదర్శగురు ఆధ్యాత్మికప్రజాప్రభుత్వమునకు భిన్నముగ నుండును.

సిక్కులతము గ్రామములకు పర్యాప్తమై, అది ప్రజల యుద్ధము మాయెను. గురునానక్ చాలదూరము నంచారముజేసి తన సందేశమును గ్రామములలోని ప్రజాసామాన్యమునకు దెల్పెను. ప్రస్తుత జాతీయోద్ధమమునందు ఒకగొప్ప వైతికాదర్శ ముండుటవలన, నదిమంచిభవిష్యత్తును గల్గి యిప్పుటికన్న నెక్కువగ ప్రజలయొద్దనుముగా గలదు ఆధ్యాత్మిక స్వాతంత్ర్య సందేశమింకను హిందూదేశ గ్రామములలోనికి తొలగెను. ఆసం దేశమును వ్యాపింపజేయుటకు, మనుష్యులు కావలయును. వారలకు గ్రామములకు వెల్లువకుగాను నిజమైన ఉత్సాహము గల్గి కాపువాని యెవల నిజమైన ప్రేమ యుండవలయును. జాతీయోద్ధమము విజయము గాంచుటకు అందోళనతోమూత్రము పూర్తి యైనచో లాభము లేదు. తనసందేశమును జాతీయ నిర్మాణముల గుండను వాఙ్మయముగుండను వ్యాపింపజేయవలయును. గురు నానక్ ప్రజామానసము విద్యనేర్పియు, సాధుసంఘముల స్థాపించియు తక్షణమెవ్వరినీ యొక్కమని దలంచెను. ఆయన సిక్కులను గ్రామములలో పాఠశాలల స్థాపింపవలసినదిగ కోరెను. సాధుసంఘు లిరగలులు ప్రారంభింపబడెను. ఇప్పుడు వానిని ఖాల్సాదివాను అనుచున్నారు. మానవునివారితము విద్యవలనను చుట్టు నుండు కలిసి కలు సు యేర్పడుచు నని నా మగట్టినవ్యక్తియు గలడు. భారతదేశమును స్వతంత్రస్వసామముగ జేయగోరువారు గ్రామములలో మంచిపరిస్థితులైర్పరి విద్యభివృద్ధిజేయవలయును. గ్రామస్థులురోజునకు రెండుసారులు కడుపు నిండి భోజనముజేయవలయును. మనస్సు విజ్ఞానవంతమై, భారత సేవజేయుటకు భావము బదలించునటుల విద్యగరవలయును. ప్రపంచమువారు తమచేతులలో నధికారము నుంచుకొనుటకు వైస్రముకొరకు చాలమొత్తమును నెచ్చించుచున్నారు. ప్రజలను బహుదుర్మార్గులుగ నున్నట్లు జేయుచున్నారు. స్వాతంత్ర్య (ప్రియులు) గాగ్రామమునకును, కాపువానికి, పనిజేసికొనవారికి మతదూరమును సహాయము జేయవలెను.

జాతీయోద్ధమము ప్రజలయొద్దనుము గావలయును. ప్రజలకుం దొక నూతనమగ్ర ప్రేమ మనహృదయములందు దానిగ్ని వింపవలయును. సిక్కుగురువులకు కాపువానిమీదను నిమ్నజాతులమీదను మిగుల ప్రేమగలదు. గ్రంథసాహెబునందు సాలె వాడగు కలిసిగి గీర్వలును, కాలికో అమ్మలెండుజేయువాడగు నాందేవుని కీర్వలును, మంగలివాడగు సేనుకీర్వలును మాది గవాడగు రవిదాసు కీర్వలును నేర్పబడినవి. గురునానక్ యిటులచెప్పెను. "నేను క్రిందితిరగతివారిలో నధములతో జేరెదను. నాకు గొప్పవారితో పనియేమి గలదు? క్రిందివారలకు సేవజేయు వారిమీదనే భగవంతుని యాశు గ్రహము ప్రసరించును." ప్రస్తుతస్వరాజ్యోద్ధమము ప్రజలనుండియే బలమును గైకొనవలయును. కావున గ్రామములలో స్వరాజ్యాధికమయి స్థాపింపుమని భారతయువకుల నేను గోరుచున్నాను. అందులేతనే స్వాతంత్ర్యసందేశమును కాపువారలకును, కార్మికులకును దెలియజేప్ప మని జాతీయవాదులను నేను గోరుచున్నాను. (స్వరాజ్య)

అన్నియు మందులేనా?

కలరాకు లెక్కలే నన్ని మందులు వాడుచుండురు. అది గుణము యివ్వలేదని ఆద్యైవదవలదు. డాక్టరు గోవిందరాజులు గారు తయారుచేసిన "కలరాసంజీవి" కొద్దికాలము లో నా రోగములను రూపుమాపి రోగికి కుకలత నిచ్చెను. మాటలనవరము. ఒక సారి వాడుడు. దాని ప్రయోజనము కనుగొనుడు. సీసా 1-క ధర రూ 1-0-0. టిపాఖర్తులు చేరు. కలయవాద యిట్లు వ్రాసుకొనేది: భారతవస్తుధనము, బెజవాడ. కండ్లకలక, కామిష్ట, జ్యోములు వగైరా రోగములకు జోషధములు దొరకును. వ్యాటలాగుకు వ్రాసుకొనుడు.

పరిశ్రమ విద్య

942

వేతిపనులు నేర్చుకొనువారికి ఫోటోగ్రాఫరును, ఆంధ్ర పత్రికా ఆర్టిస్టు అయిన ఎన్. గోపాలస్వామి నాయనిచే ననుభవమును బట్టి వ్రాసిన తెనుగుగ్రంథములు. ఇందనేక ప్రతిమలు పనులుచేయురీతిని ఉండుటచే నెట్టివాడును నితరుల సహాయములేక నేర్వవచ్చును.

భార్యాగ్రహణతంత్రము 1 భాగము:—ఇందు ఫోటోలు తీయువిధము, డెవలపింగు రీతిచింగు పద్ధతులున్నవి. వెల 8 ఆణాలు డిటా 2 వ భాగము 1 వ భాగమున ఆభ్యాసులకు కఠినము అని విడిచిన బ్రామై డెన్ లార్జి, ప్లాజినోపెన్ విచిత్ర ఫోటోలు, వేతిగుడ్డలవై ఫోటోలెత్తుట, కంటికి కనబడకయుండి కాకలసిన కనబడునటుల జేయు వివిధతంత్రములున్నవి. వెల 8 ఆణాలు.

విద్యార్థులు 1 వ భాగము:—లోహముల జేయుట ముద్రాతీర సిరాలు, వ్రాతసిరాలు, సబ్బులు, పెంట్లు, రబ్బరు స్టాంపులు, ఎలక్ట్రిక్ బ్యాటరీలు, డెత్, ఎలక్ట్రిక్ టైపు, లైటు గిల్లు, ఎచ్చింగ్, కొవ్వకుత్తులు, అగ్గిపుల్లులు, మనమే చేసికొన నేర్చును. వెల 8 ఆ. డిటా 2 వ భాగము:—పోటోలకు కావలసిన సామానులు, ఎలక్ట్రిక్ కనెక్షనులు, శ్రుతివైబ్రేటు, రకం వారి సబ్బులు, వివిధమైన పెంట్లు, సిరాలు, పన్నీరు, అత్తరులు, వాస్తీలు, ట్రైండింగుపనులు ఇంకా అనేకవిధములైన పనులు గలవు. వెల 8 ఆణాలు.

చిరునామ ఎన్. గోపాల్ అందు కంపెని, 7, వివాయక మొదలి వీధి, సాహుకారుచేట, మద్రాసు.

ఆయుర్వేద పంచరత్నములు

1. చిరట ఆనవ: సర్వజ్వరముల తప్పక బరిహార్చు దివ్య వధము. సీసా రు 2. రు 1-4-0.
 2. మధుమూత్ర భంజని: మధుమేహము, బహుమూత్రము, భుక్షవత్తుము, కుసుమరోగముల నిర్మూలము చేయు సంతివీసి మధ తులం రు 15.
 3. సిద్ధ ముకరధ్వజ: అకాల జరాప మృత్యుభయముల తొలగించు అమృతకల్పము 15 పా. రు 4.
 4. శంకర తైల: కుషు చర్మవ్యాధుల నిర్మూలము చేయు అనలాస్త్రము రు 1.
 5. మంత్ర కవచము: మహా ఋషిపాత్ర నర్వసిద్ధిదాయక మంత్రవధరసాముకి ప్రత్యేక. రావేష 8 ఆణాలు.
- ఈ కటలాగు ఉచితము. మాచితీరవతెను. ఆయుర్వేదరత్న వి. కేశవనారాయణ, మేనేజింగ్ ప్రొఫెసురు. మెస్సర్లు, బి. యన్. రావు బ్రదర్లు వారి ఆయుర్వేదాషధాలయము, బరంపురం.

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

కులభవై అనుభవసిద్ధమగు 600 చికిత్సలను తెలుపు సద్గ్రంథము ప్రతియంటి నుండదగినది ఆంద్రులచేయదగిన నుండులు 1 క 1-4-0 (2) వి. పి. 0-6-0 ఆరోగ్యదృష్టాంతము:—వ్యాధులను రాకుండా కాపాడు కొను మార్గములను చూపించును, తప్పక చదువ దగినది 1 క 0-6-0 వి. పి 0-4-0 ఆయుర్వేదచంద్రిక:—ఆరోగ్య, వైద్య, కారీగ, నిధాన వస్తుగుణ, చికిత్స, మొదలగునవి వ్రాయబడు వైద్యప్రత్యేక. మారిది యుచితము. చందా రు 2-8-0 వైరిని ఏకకాలమందు కోరినచాకి 0-12-0 అరు పంపెదము. ఆయుర్వేదగ్రంథమగుడలి, పెరిడేపి. (నెల్లూరు జిల్లా)

వేమన

సంపూర్ణ జీవితచరిత్రము
భోధనలు; చిత్ర పటములు
కర్త:—కంగూరి ముప్పావూ.
(ఉన్నత న్యాయస్థానాధిపతి అనరబుల్ న్యాయమూర్తి శ్రీ వేపా రామేశముగారు పీఠిక వ్రాసిరి.)
కష్టపడి సంపాదించి, ధన వ్యయము చేసి ముద్రించిన చిత్రపటములు వేమన్న వికలపు. వేమన్నస్థలము, కాలము, కులము, కుటుంబము, భాష, కవనము, శిష్యులు, రసవాదము మొదలగు 18 శీర్షికలుగల 280 పుటల గ్రంథము. విపులమైన పీఠిక, యిండికలు, సమస్త చిత్రములు నున్నవి.

శ్రీమహాపాధ్యాయ వేదం వేంకటరాయ శాస్త్రి గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:

నెల్లూరు, 22-6-22.
"మీ రత్నంబు జ్ఞప్తిపూర్వకముగా పంపిన వేమనచరిత్రము నందికొని యందుల విషయముం బరికించితిని. ఆంధ్రభారతను దొడ్డుబుణములో బెట్టితిరి మనభావలో అరుదైన విషయమున అనల్పమయిన పరిశ్రమను వహించితిరి. ఉపలబ్ధము ఇంచు కయు డొహమెండును ఆగు సిట్టి విషయములలో కేవల సిద్ధాంతమే గోచరించుట పుణ్యకళము. అట్టివో మీరు ఒపికతో ఆరసియరసి నిరూపించిన వృత్తాంతములు మనోహరముగా నున్నవి. మనజేతపు జ్ఞానులలో నెల్ల వేమన పండిత పామర భేద మక్కలు లేక గుళిల జనులకు తన నూటి నూటలచేత ప్రత్యక్షగురుప్రాయుండు. ఇతని నూటలను కొన్నిటినియే యెఱుంగని యాంధ్రుల డుండెడు, అట్టివాని చరిత్ర మగుటచే ఈ గ్రంథము ఆంధ్రుల కత్యంతప్రియ మని చెప్పవలయునా?"
(Sd) వేదం వేంకటరాయశాస్త్రి.

ఇంత వఱక సిట్టి సంపూర్ణజీవితచరిత్రము కాని ఇంత సుస్వార్థగ నుండరముగ గాని వేమనచరిత్ర ప్రకటన మొందలేదు. వ్యాఖ్యకో బయిండు ప్రతు లైపోయినవి. కొందఱు వెల యధిక మని వ్రాసినందున నీక్రిందిరీతి వెలుల తగించితిమి. రు. అ. మై. అంటిక్ కాగితము ఉత్తమప్రతి 1-8-0 సాధారణ ,, (విద్యార్థులవ్రతి) 1-4-0 ఏది కావలసినవారే ది వ్రాయవచ్చును. విషయము తెంటు నొకవిధముగనే యుండును. ఇతర లెండు ప్రతు లిప్పుడు దొరకవు. ప్రతి ఎలిమంటి పాఠశాలలకు లైబరరీ పుస్తకముగా కొన్ని తాలూకా జ్యోర్షుల వారు వెటుచున్నారు.
క మ ల కు టీ ర ము
మైలాపూరు - మదరాసు

దక్షిణ హిందూస్థాన ఆది ద్రావిడ మహాసభ

రావుబహదూరు యం. సి. రాజగారి
అధ్యక్షోపన్యాసము

బ్రాహ్మణేతరత్వము

కోయిల్ పట్టిలో జరిగి దక్షిణ హిందూస్థాన ఆది ద్రావిడ మహాసభాధ్యక్షులగు రావుబహదూరు యం. సి. రాజగారి, (యం. యల్. సి.) అధ్యక్షోపన్యాసము నుండి యీ క్రిందిభాగములను ప్రచురించుచున్నాము.

మన ముఖ్యమిత్రులు

మనభావోద్దేశములను యెవరును అంత బాగుగ గ్రహించ జాలరు. పాపము క్రింది కప్పకు మాత్రమే పన్ను యెక్కుడు గుచ్చుకొను నదియు దెలియును. ఇందులకు కొన్ని నిషేధములు గలవు. మీరు క్రిందేఱులైన డాక్టరు నాయుగారి నెఱుగుదురు. గౌరవింతు. ఆయన చాలా పుష్టవాదు. తన ప్రభా ప్రభుత్వసిద్ధాంతముల సహాయముతో మృత్యుని కనుగొనగలెను. ప్రజాసహాయ భావముచే మనలకు రాజకీయరంగమునందు సాయముజేయుదురని యాశయము. రావుబహదూరు ఓ కందస్వామి చెట్టిగారు సర్వసమర్థులును ప్రేమించినవాడై, ప్రజాచివ్విము నందు మన స్వాతంత్ర్యమును నుద్ధరించు జేయుటకు సహాయము జేయుచున్నాడు.

బ్రాహ్మణులలోగూడ మనయందు నిజముగ సానుభూతి గలవారుగలరు. మనజాతివారు యెక్కువమందిని రావు బహదూరు యల్. సి. నుండి రాచార్యుల వారిచేతినుండి బడసిరి. ఆయన బ్రాహ్మణుడు. మనజాతివారైనను ఆయనపక్షే యుండుటచేతనే, హిందూమత సాంప్రదాయముల నలనరించి యున్నవారు ఆయనకుం దసంబంధింపగలరైరి. ఆయనను భగవంతుడు ఆయన చేసెడిపనికి సంతోషించి ఉన్నతోద్యోగమును ప్రసాదించెను.

ఇట్టివారలను మనము అభ్యర్థింపుము నుంచుకొని మనకష్టముల దెప్పుకొని వానినివారణోపాయముల ప్రాయశ్చలమునుగాని ఆదిద్రావిడ కార్యకర్తలను మద్రాసు మిల్లు ప్రదేశమునుండి వెడల గొట్టకలెనువారిని నియోగించుకొనగూడదు. తిరునల్వేలి ఆది ద్రావిడ మహాసభ కధ్యక్షులుగనుండి హిందూకాసనభ్యుత్థులగు ఓ. తనికాచలం చెట్టిగారు లేరుకమిషనరుకానిన వెంటనే యెత్తి వేయవలెననిదిగ తీర్మానమును దెచ్చెదమని తెలియజేసిరి. కాని ఆ తీర్మానము కాసనభా కార్యాసనముల చేతను కాలము లేకపోవుటచేతను చచ్చుచు రాకపోయెను.

తే బ ర క మి ష న ర క ఖ న ద్రా ను ప్రభుత్వము వారి చే 1919 లో ని య మిం ప బడెను. ఆది దెవిన్యూబోర్డువారి యభిప్రాయానుసారము జేయ బడెను. తనికాచలం చెట్టిగారి తీర్మానమును దెచ్చి ప్రభుత్వము వారు నిమ్మజాతులధోణమునకై జేయుచున్న యా విధానమున కాటంకము గలుగజేయుటకు పోతముగ ప్రయత్నించిరి. క్రిందటికాసన సభాసమావేశమునందు చెట్టిగారు లేవర కమిషనరు లపదవుల నెత్తివేయవలసినదిగా యీ జాతులన్నిటికి విరద్ధముగ నెంతయేని మాటాడిరి. అట్టి పురుషుడు తిరునల్వేలి ఆది ద్రావిడసభ కధ్యక్షులుగ నియమితులగుట చిత్రముగ నన్నది. ఆయన బ్రాహ్మణేతర పక్షమునకు జెందినవాడు. అపక్షములో నేను ఆయనకన్న ముందువాడను. కాసనసభలో సభక సంఖ్యాకుల పక్షము, డాక్టరు నాయురు ఎన్ని సుపక్షము గాక ఆయన సిద్ధాంతములేని బ్రాహ్మణేతర పక్షమై యున్నది. వారు అత్యున్నతస్థితి యందుండి భోగభాగ్యములతోను ఉన్నతజాతివారయ్యగర్వితులై నోరులేనిక్రింది తరగతులవారి వశగ దొక్కకోరితగు. ఏలనన గా యితరగతులు వైకవచ్చిన యెడల వారు క్రిందికిబోవుదుమని యనుకొను చున్నారు.

హిందువులు : నిమ్మజాతులు

ఈబ్రాహ్మణేతర హిందువులకు జాతి ప్రాతినిధ్యము గల్గుటకు ఆదిద్రావిడులే సహాయముజేసిరి. బ్రాహ్మణులు మాత్రము బ్రాహ్మణేతరులకలెనే నిమ్మజాతులకు మిత్రుల మని దెలుప ప్రయత్నింపలేదా? వారికి గావలసినదో సంపాదించుటకు యీరెడలు తెగలవారును పోటీపడి మేముంటే మేముని నిమ్మజాతులకు సాయము జేయలేదా? బ్రాహ్మణేతరులకు మాబలిమి యుండుటచేతనేగదా యింగ్లాండులో గౌరవింపబడి

తమ ప్రత్యర్థులను తా మెక్కువప్రభావప్రభుత్వవాదుల మని పార్లమెంటు నమ్ముటకు జేయగల్గిరి. పంచమేతర హిందువులు నిమ్మజాతులను జేరి బ్రాహ్మణేతర పక్షమును, ప్రజా ప్రభుత్వ పక్షము నాయెను. పంచమేతర హిందువులు నిమ్మజాతులు లేవరపోయినచో ప్రపంచ మంతటను లేచుచున్న ప్రజాప్రభుత్వ తరములో కొట్టుకొని పోయిడివారే.

కాసనసభలో బ్రాహ్మణేతర పక్షమువారు తనికాచలం చెట్టిగారి తీర్మానము అర్థికవిషయముగ నాలోచించి బలపరచిరి. చెట్టిగారు కొలది రోజుల క్రిందనే బ్రాహ్మణేతరసోద్యమములో నికి వచ్చిరి. వారికి యీలేవర కమిషనరుకాని డాక్టరు నాయురుగారి ప్రయత్నముల ఫలితముగ వచ్చిన దని తెలియుదు కాబోలును. పులియంతోపు అల్లరులప్పుడు తనికాచలం చెట్టిగారును వారి మిత్రులును చేసిన పనికి వాదనిగ్గుతో నున్నారు. ఇప్పటికి మృత్యుము మార్చుకొనలేదు. తీమాపణ కోరుకొనలేదు. ఆదిద్రావిడులు, పంచమేతర హిందువులతో జేరి నిరాకరణవాదులకు పోటీగా పనిజేసినన ఆర్థమేమి? బ్రాహ్మణుడైనను, అబ్రాహ్మణుడైనను, పంచమేతర హిందువుడైనను, మహామృత్యుదీయుడైనను మీ రాజభక్తియుతులై యుండిరని మే మెవరోనైనను జేయుదుము.

మద్రాసుప్రభుత్వమువారు తనికాచలం చెట్టిగారిమాటలు విని ఆది ద్రావిడులను మద్రాసు నుండి బహిష్కరించినరీతి పంచమేతరహిందువులకును, ఆదిద్రావిడ కార్యకర్తలకును విభేదములు బాగుగ గల్గియుండెడివి.

తనికాచలం చెట్టి గారు మమ్ములను నిరాకరణవాదులతోగాని, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును స్తంభింపజేయ ప్రయత్నించు వాడోశనపడలతోగాని జేరకద్దరి హెచ్చరించుచున్నాడు. మేము ఈయనలహాను లక్ష్యముజేయ నాలము. ఈ యన నద్రాసు అల్లరు లప్పుడు ప్రభుత్వసహకారు లగు ఆదిద్రావిడులు విరుద్ధముగ నిరాకరణ వాదులకు పంచమేతర హిందువులను మేము లకు బలము నొసంగెను. ఆ యనతన మరణముకే నిరాకరణోద్యమపు చెరుగులను దెలుప వలయునుగాని జన్మతః ప్రభుత్వసహకారవాదు లగువారికి సహకారమును నేర్పి ప్రభుత్వసహకారులు సంపాదించుకొనలేదు. తనికాచలం చెట్టిగారు గాని వారి పక్షమువారు గాని యీ పట్టణములో కార్యకర్తల సభలో నిరాకరణోద్యమపు చెరుగుల గూర్చి యెప్పుడైన సుపన్యసింపిరా? ఈ కార్యకర్తలకును నిరాకరణవాదులకు సంబంధము లేకుండ జేయుట కెప్పుడైన ప్రయత్నించిరా? మేము ఆదిద్రావిడులము నిరాకరణోద్యమమును పోరాడినిజముకొనితిమి.

ఈ శతాబ్దపు మనువు

ప్రత్యేకజాతులకు గాని దేశముక కంతుకుగాని నిష్పంధ విద్యను హెచ్చించు కాలము మించిపోయింది. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు యెలిమెంటరీ యెడ్యూకేషను అట్టుగా వించి జిల్లామెడ్యూకేషనుకాన్సిలుల స్థాపించిరి. ఈచట్టము ప్రజలందఱు విద్యాసౌకర్యముల చేయుటకెట్లు సాయపడునో చూడవలసియున్నది.

పాఠశాలలయందు వృత్తివిద్య నేర్పుటకును, విద్యార్థులకు మధ్యాహ్నము భోజనసౌకర్యముల జేయుటకును పాత్రోగారు ప్రయత్నించుచున్నారని తెలియుచున్నది. అన్ని పాఠశాలలలో నిట్లు చేయుటకు వీలులేకపోయినను, నిమ్మజాతులపాఠశాలలయందు యీవిధానమును త్వరలో అమలుగం దుంచుట యుక్తము.

“మీజాతియందు విద్య వ్యాపించినను, అనాదినుండి మీరు చేయుచున్న దేహపరిశ్రమ పనులను మీరు వదలకుండెద రని తలచెదను” అని తనికాచలం చెట్టిగారు చెప్పియుండిరి. ఈ శతాబ్దపు మనువు అని వీరిని పిలువవచ్చును. పేసెట్లు అనాది నుండి యేమిపని జేయుచుండిరి? తమ పూర్వులకు వృత్తిని వదలి మీరు వ్యాయాసాత్మ మేలయభ్యసించిరి? పంచమేతర హిందువుల సంరక్షకుడగు తనికాచలం చెట్టిగారు ఇట్లుగాక మరి యొక విధముగ మనకు పాఠమునగదరా? అటోర్ని జబు తెరచినందుకు చదివినందుకు, ప్రత్యక్షముగ మాట్లాడినందులకు, తెలిఫోనులో మాటాడినందులకు, తనికాచలం చెట్టిగారు చార్జి పుచ్చుకొనెదరు. కాని ప్రభుత్వోద్యోగులు, అలవెన్యూల విషయమునందును, వీరు గట్టిపట్టు పట్టెదరు. నిమ్మజాతులు ఎప్పుటివలెనే కాయకష్టము జేసికొనుచు దినమునకు కండకాలు సంపాదించుకొనవలెనని మీరు పాఠవోసగిరి.

స్థానిక సంఘ ప్రాతినిధ్యము

స్థానిక సంఘములందును, కాసనసభయందును, మన సంఘమువారు ప్రతిభింపుగ నుండవలయును. ఇందులకు తగు అం

దోశము నలుపవలయును. స్థానిక కాసనసభయందు బ్రాహ్మణేతరులకు 28 స్థానములు ప్రత్యేకింపబడియున్నవి. ఎన్నికలలో వీరు సగము వంతు స్థానములను ఆక్రమించుకొని యుండిరి. నిమ్మజాతులవారొక్కనను యెన్నికలయందు విజయము బొందజాలరైరి. ఏ సంఘము వారు ఎన్నికలందు విజయము నందజాలరై ఆ సంఘమునకు కొన్ని స్థానములను ప్రత్యేకింపవలయును పంచమేతర హిందువుల సంఖ్య యధికముగ నున్నందున నిమ్మజాతుల యభివృద్ధికి భంగము గల్గించు తీర్మానములు గూడ ఆమోదింపబడుచుండును. మనము గూడ బ్రాహ్మణేతరులమే. కావున యీ 28 స్థానములలో 20 స్థానము లైనను నిమ్మజాతులకొకట ప్రత్యేకించుట న్యాయము. పంచమేతర బ్రాహ్మణేతరప్రభుత్వ ముండగూడదు. కాసనసభ నిజముగ ప్రజాప్రభుత్వముగ నుండవలయును. ఇదిగాక ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడు ప్రత్యేకసంఘము లందు గూడ మనజాతివారు సభ్యులుగ నుండవలయును. ఇటీవల ప్రభుత్వకళాశాలలందు విద్యార్థులను చేర్చుకొనుటకు సంఘము లేర్పరుపబడినవి. వీనిందు నిమ్మజాతి సభ్యులు యెక్కువకు లేకుండుట విచిత్రముగ నున్నది. వైసాన్సుకమిటీ, పబ్లిక్ అక్కౌంటు కమిటీలయందు మనవారొక్కరైనను లేరు.

అయినను కాసనసభయందు అధిక సంఖ్యాకులుగా నున్న బ్రాహ్మణేతర పక్షమువారు తాము అన్ని సంఘములకును సమాన మగు ప్రాతినిధ్యము అభివృద్ధి కరచేయుట గలుగజేయుచున్నామని దంబములు పలుకుచుండును. ప్రభుత్వమున స్థానిక సంఘాలనంద్రి మనజాతివారి స్థానిక సంఘములందు సభ్యులుగ నియమించుచుండిరి. తోడిబ్రాహ్మణేతరుల యాక్షేపణల బడ జాలకనే కాబోలు ప్రస్తుత మాపదధిని పరిశీలేసిరి. ఇందుచే నిమ్మజాతులలో అభివృద్ధిచెను

ఆదిద్రావిడులు బ్రాహ్మణేతరులు కారు

బ్రాహ్మణేతరులకు నూటికి 60 వంతున ప్రభుత్వోద్యోగములు ప్రత్యేకింపవలెను. ‘బ్రాహ్మణేతరులు’ అనుమాటలో నిమ్మజాతులవారు చేరని వారు జెప్పవచ్చును. కావున యీ 60 ఉద్యోగపదవులలో 30 ఉద్యోగములు మన జాతులవారికి ప్రత్యేకించుటకు మనము తగువిధమున ప్రయత్నింపవలయును.

మద్యపానము

సోదరులారా! మీరు మద్యపానము విడనాడవలయునని ప్రార్థించుచున్నాను. ఇందుచే మానవులకు మటుంబములకు, జాతికి, దేశమునకు గూడ నాశము గల్గును. మన సంఘమునకు దీరురభ్యాసము అగిపోవుచున్నందులకు సంకల్పించుచున్నాను. ప్రభుత్వమువారు కేవలము చరాయనునే రెక్కించి ప్రజలనెక్కి ధర్మముల గుర్రెగకుండుట ఉచితము గాదు. గ్రామములందు తత్సమిషమున సాదామదు కాణములను పర్యటిని మాన్పి వేయవలయును

బ్రాహ్మణేతరులు: మనము

బ్రాహ్మణేతరపక్షము డాక్టరు నాయురుగారిచే స్థాపింపబడెను. ఈ పక్షమువారు ధర్మయుతముగ ప్రవర్తించుచున్నంత కాలము మనము పక్షములందు కలసి యుండవచ్చును. ప్రత్యేక సంఘములు అభివృద్ధి జెందవలయుననిగాని, ప్రత్యేక వ్యక్తులు ఉన్నతోద్యోగముల బొందవలయుననిగాని మున్నగు ప్రజాప్రభుత్వ నిరుద్ధసిద్ధాంతములు, యీ పక్షపు వాదులందు వ్యాపించిన మునుము వేరుగాకలసినస్థితి రావచ్చును. మనము బ్రాహ్మణేతర పక్షమునందు జేరియుండునది, యుండనిది, బ్రాహ్మణేతరనాయకుల ప్రవర్తనమవై ఆధారపడి యున్నది.

జాబులు చేరకుండుట

తపాబంట్రోతు ఉత్తరముల కంటించిన

బిల్లలను దొంగలించుట

అలహాబాదు:—కాశీనగరమున తపాలు సరిగ అండుట లేదని చాల ఫిర్యాదులు చేయబడుచున్నవి. కాని ఒకటియు నిర్ధారణ కాలేదు. ‘ఓటి పోస్టాఫీసు పోస్టుమాస్టరు ఒక తపాబంట్రోతును పరిశోధించ ఆతని జేబులో తపాబిల్లు దొరకెను. అతనికి మూడేండ్లు కఠినశిక్ష విధింపబడెను. మద్యయిని తీయించిన నెవన్యూనడ్డి మద్యయి ఒక తపాల వెట్టెలో ఉత్తరములను తీయుటయే లేదనెను. ఇది అలవాదయే ననెను. అనుమానము లేకుండుటకై తీర్చిన వెట్టెలలో నున్న ఉత్తరములను పోస్టాఫీసుకు గొంపోవుచుండె. తరువాత సావకాశముగ వచ్చి ఆ ఒక్క వెట్టెను ఇతర వెట్టెలో నున్న ఉత్తరములను ఎంచి వాని కలికించిన బిల్లను వారించుచుండెను. బిల్లుల తీసివేసిన ఉత్తరములను ఇంకొక సర్కిలులోనున్న పాలపెట్టెలో వేయచుండెడివాడు. ఇట్లు చేయుటచే తనమీద నేరమును మోపుటకు వీలులేకుండ జేయుటకే.

దేశీయ వార్తలు

గాంధీ మహాత్ముని సందర్శనము

సంభాషణమును ప్రకటించిన మరల నెవ్వరిని చూడవలయుమని జయిలు సూచనలు తెలుపుట - (యంగుళిడియా)

అజ్ఞోల్లంఘనసంఘము-పూనాలో విచారణ-పూనా మ్యునిసిపాలిటీవారి స్వాగతము
కెల్కరుగారు సన్మానపత్రమును చదువుట
హాకింజీ ప్రభుత్వము మహాత్ముని చూడగోర నుద్దేశములు నిరాకరించుట
సాక్షుల వ్రాతమూలములను ప్రకటించుటకు సంఘమువారి రంగీకరించుట
అధినివేశనముల భారతీయులు - పోలకుగారి యుపన్యాసము

1919 పంజాబు దురంతములు - నవ్వుపడినవారికి ధనసహాయము - ప్రభుత్వప్రకటనము

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

శ్రీయుత వారిష్టము ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ గారు

కారాగృహమునుండి వదలుట- నేడు తిరుపతిసభకు వెళ్లుట

వదలరాదని అఖిలభారత ఆయుర్వేదమహాసభ రాజమహేంద్రవరమున ఆగస్టు 5-6-7 తేదీల జరుగుట
శ్రీ తుని రాజీగారు 500 రూపాయల నిచ్చుట
చెన్నపురి ఆయుర్వేదమహామండలివారి ఆక్షేపణ-సభను నిలుపవలె ననుట
శ్రావణ పౌర్ణమి ఉపాకర్మ అభ్యంతరము

శ్రీయుత

ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు

రాయవేలూరు చెరసాలనుండి వదలుట

తిరుపతి కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభకు వెళ్లుట

ఆంధ్రరాష్ట్ర) సుపరిధి అసహాయవాదులును న్యాయ వాదకృత్తి త్యజించిన వారు నగు తారిష్టరు ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు నిర్ణీత కాలము రాయవేలూరు కారాగృహమున నిశ్చయించి కారాగృహవిడుదలైరి. నేడు తిరుపతిలో జరుగుచున్న ఆంధ్ర రాష్ట్రము కాంగ్రెసుసభకు తిరుపతికి వచ్చిరి తిరుపతినుండి మాకిపుడే తిరిగివచ్చి వచ్చినది.

అఖిలభారత ఆయుర్వేద

త్రయోదశ మహాసభ

రాజమండ్రిలో జరుగుట

ఆగస్టు నెల 5-6-7 తేదీలు

శ్రీ తుని రాజీగారు 500 రూపాయల నిచ్చుట

ఆగస్టు నెల 5-6-7 తేదీలయందు రాజమహేంద్రవర మున వదలరాదని వేరీయఆయుర్వేద మహాసభ జరుగును. సభ మును ప్రదర్శనమునకు కను వ్యయముల క్రింద శ్రీ తుని రాజీ గారు 500 రూపాయలు విరాళమొసంగ వాదనము చేసిరి. ఆయుర్వేద శాస్త్రవిశేషాధిభాషముగూర్చి చక్కని వ్యాస మును వ్రాయువానికి స్వర్ణపతకము నొసంగివేదనని చెంగుళురు నగరవాస్తవ్యులు ఏ. వేంకట్రమణి పండితులవారు వాదనము చేసిరి. ఆ వ్యాసము ఆగస్టు 4 వ తేదీలోగా ప్రధాన కార్య దర్శికి చేరవలెను. షార్జరు ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు రాజమండ్రి నుండి చెన్నపురికి వెళ్లినది మహాసభా సన్మానసంఘ కార్యదర్శి బి. శ్రీనివాసరావుగారు రాజమండ్రినుండి 21 వ తేదీని తిరిగి వచ్చినది.

ఆయుర్వేదమహాసభ

ఆయుర్వేదమహామండలి స్థాయిసంఘసభ

ఆగస్టు 5-6-7 తేదీలను సభను జరుపరాదని

“ఆగస్టు నెల 5-6-7 తేదీలను రాజమహేంద్రవరమున నాయుర్వేదమహాసభను జరుపుటకు సన్మానసంఘమువారు నిర్ణయించిరి. ఆ తేదీలలో శ్రావణపౌర్ణమి 7వ తేదీయైనది. ఆనాడు ద్విజులందరును ఉపాకర్మజరుపకతిప్పదు గాన చాలమంది యీ సభకు పోవీలు లేదు గాన 5-6-7 తేదీలను సభను జరుపకుండుటకు సన్మాన సంఘమువారిని కోరవలెను. అదిగాక (9 తా) (10 నా) నిబంధనప్రకారము మహామండలి స్థాయిసంఘమువారి అనుమతిని బడసి సన్మాన సంఘమువారు తేదీలను నిర్ణయింపవలెను. వారటుల చేయలేదు గాన ఆ తేదీలను మార్చక తప్పదు. ఈ తీర్మానములను సన్మాన సంఘమువారికి తెలుపవలెను. అందుకు వారు ప్రత్యుత్తరమును పంపిరాలేదా అను విషయము నాలోచించుటకు మరివారము కోరెను మరల స్థాయి సంఘ సమావేశమును జరుపవలెను. ఈ తీర్మానములను పత్రికలకు పంపవలెను” అను తీర్మానములు 17 వ తేదీని చెన్నపురి జార్జి టవును ఆచార్యునువీధి 41 నుండియును డాక్టరు ఎం. సుబ్రహ్మణ్యయ్యరు (బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం) గారి అభ్యుత్తరక్రింద జరిగిన మహామండలి స్థాయిసంఘసభలో నామోదంబుపడినది. ఈ ఆక్షేపణలను గూర్చిన లేఖలు మహామండలి ఉపాధ్యక్షుడు శ్రీయుత ఆయుర్వేదభూషణి పండిత ఎం. దొరసామియ్యంగారును, శ్రీయుత వైద్యవిశారద పండిత కే. ఏ. వేంకటాచల శాస్త్రిగారును వ్రాసినందున సంఘసభ జరిగినది. ఆయుర్వేద మహామండలి చెన్నపురి కాళా స్థాయిసంఘసభ్యులవలన నా సభ జరుపబడినది.

1919 పంజాబు దురంతములు

నవ్వుపడిన భారతీయులు

ప్రభుత్వమువారి ధనసహాయము

“1919లో పంజాబులో జరిగిన అల్లరులలో నవ్వుపడినవారి కిని చనిపోయినవారికుటుంబములకును ముజరాల నిచ్చు విషయ మున కేర్పరపబడిన సంఘమువారి సూచనలను పంజాబు దొర తనమువా రామోదించిరి. మొత్తముమీద 2266722 రూపాయలును ప్రజలకు పంచిపెట్టెదరు. లాహోరు డివిజనువారికి వైసంఘమువారి సహాయముతో లాహోరు డివిజను కమిషనరు ఆధన మును పంచిపెట్టును. అమృతసరుజిల్లావారికి జూలై 24, 25 తేదీలను అమృతసరు జిల్లాచేరిలోను, గుజరతువారి జిల్లావారికి జూలై 27 వ తేదీని గుజరతు వాలాజిల్లా కచేరీలోను, లాహోరు డివిజనువారికి జూలై 28, 29 తేదీలను. లాహోరు కమిషనరు కచేరీలోను సామ్మిపంచిపెట్టుదును. తక్కిన ప్రాంతముల వారికిని సంస్థానములలోనివారికిని డిప్టీ కమిషనరులును పొలిటికలు అఫీసులును పంచిపెట్టెదరు” అని పంజాబు దొర తనమువారు ప్రకటించిరి.

గాంధీ మహాత్ముని కారాగృహ సందర్శనము

సంభాషణమును వెల్లడింపరాదు-సూచనలు

ఆస్వతంత్రము సందర్శకుల వదలితిని- మహాత్ముడు శ్రీమతి కస్తూరీబాయిగారును మహాత్ముని పుత్రులును మధురాదాసుగారును యిటీవల ఎరవాడ చెరసాల కేగి మహాత్ముని సందర్శించి సంభాషించిన వివరముల యీసంభాషణమును గూర్చి ఏమియును వెల్లడింపరాదు అట్లు వెల్లడించిన నికమీదట నెవ్వరును గాంధీగారిని సందర్శించుట కనుమతి యిచ్చుబడదని చెరసాల సూచనలు మహాత్ముని ఎదుటనే బంధుగులతో తెలిపెను. మహాత్ముడా యుత్తరపురుషిని యికముందు నాకు బంధుమిత్ర సందర్శనావకాశమును కలిగించుటకును లేకుండ చేయుటకును సర్వస్వతంత్రమున నా బంధుగులకే యిచ్చుచున్నానని స్పష్టముగ చెప్పెను. ఇపుడాసంభాషణ ప్రకటింపబడెను. ఇకమీదట బంధుమిత్రులు మహాత్ముని సందర్శించుట కవకాశ మిచ్చబడునో తేదీ తెలియదని మహాత్ముని సందర్శించిన వారిలో నొకరగు మగనలాలు గాంధీగారు యంగుళిడియా పత్రికలో వ్రాసిరి.

అజ్ఞోల్లంఘన సంఘము

పూనా నగరము

మ్యునిసిపలువారు సన్మానపత్రము నొసంగుట

20 వ తేదీ ఉదయమునకు బొంబాయినుండి సంఘ సభ్యులు హాకింజీ, పండిటు జీ, ఆచారి, అయ్యంగారు, పటేలు, డాక్టరు అన్నారీగారు పూనా నగరమునకు వచ్చిరి. రే మార్కటులో పూనా మ్యునిసిపాలిటీ వారు సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి. మ్యునిసిపలు సంఘాధ్యక్షుడు కెల్కరుగారు సన్మానపత్రమును చదివి సమర్పించిరి. హాకింజీ, పండిటుగార్ల దేశసేవ అభివృద్ధింపబడెను. హాకింజీ పండిటుగారు వందనము లప్పించిరి. స్వరాజ్యాంగోళన ప్రారంభ కాచార్యుడు లోకమాన్యతిలకు మహారాజు. ఎల్లరు నీయుద్దమము నకు తోడ్పడవలెను అని హాకింజీ నుడివెను. పండితుడు గూడ కొంత ముచ్చటించెను. పిమ్మట సంఘసభ్యులు కేసరీపుత్రికాలయమును, జాతీయకళాశాలను, పాఠశాలను, చారిత్రక పరిశోధనాలయమును తిలకించిరి. మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు విచారణ ప్రారంభమైనది. కెల్కరుగారు 6 గంటలసేపు సాక్ష్యమిచ్చిరి 21 వ తేదీ మధ్యాహ్నమువరకు భోపల్కురు గోఖలేగారు మున్నగువారి సాక్ష్యము జరిగినది. వైద్యగారు మున్నగువారి యొద్ద గూడ సాక్ష్యము పుచ్చుకొని సంఘమువారు బీజపూరు వెళ్లెదరు

గాంధీ మహాత్ముని సందర్శనము

హాకింజీగారి లేఖ

ఉద్యోగుల నిరాకరణము

ఎరవాడ చెరసాలలో నున్న మహాత్ముని సందర్శించుటకు తనకును పండిత నైహూ, డాక్టరు అన్నారీ గార్లును మాత్ర మనుమతి నీయవలెను. రాజకీయప్రశంస ఏమియును కలుగదు. మిన్నక స్నేహభావమున సందర్శించెదమని హాకింజీఅట్లు భానుగారు పూనాలో కారాగృహశాఖ యినస్పెక్టరు జనరలుకు వ్రాయగా యిటీవలనే గాంధీగారి అలజిడ్డులు గాంధీగారిని సందర్శించికి గాన మరల నిపు డనుమతినయ వీలులేదని ఆ యుద్యోగి వ్రాసెను.

పండిత నైహూగారు రవసరముగ బొంబాయి కేగుట

పండిత జనమరలూలు నైహూగారి భార్యకు (పండిత నైహూగారికోడలు) ప్రమాదకరమగు శస్త్రచికిత్స చేయవలసిన అవసరము కలిగినందున నైహూ పండితుడు బొంబాయికి వెళ్లి ఆట రెండురోజులుందురు. బీజపూరు విచారణ పూర్తి అగునంత వరకు వచ్చెదరు. 25 వ తేదీకి సంఘమువారు చెన్నపురికి వచ్చెదరు.

సాక్ష్యమును ప్రకటించుట

అజ్ఞోల్లంఘనసంఘమువారి యెదుట సాక్ష్యమిచ్చినవారు తెలిపిన విషయములను ప్రకటింపచ్చునా కూడదా అను విషయమును సభ్యులు చర్చించిరి. వ్రాతమూలకముగ ప్రత్యుత్తరముల పంపినవారు వానిని ప్రకటింప గోరనవో ప్రకటింపవచ్చును. నోటిమాటలుగా తెలిపిన విషయములను ప్రకటింప వీలులేదని హాకింజీ అజ్ఞులుభానుగారు నిర్ధారణచేసిరి.

హెచ్. ఎన్. ఎల్. పోలకుగారు

దేశీయ సేవకసంఘమువారివిందు

అధినివేశనముల భారతీయుల దుస్థితి

బొంబాయి నగరమునుండి పోలకుగారు ఆంగ్లదేశమునకు 22 వ తేదీని బయలుదేరి వెళ్లుచున్నందున 21 వ తేదీని బొంబాయిలో పోలకుగారి గౌరవార్థము దేశీయసేవకసంఘమువారు విందు చేసిరి. "అధినివేశనములందలి భారతీయులనుగూర్చి యిదివర కియ్యబడిన వాగ్దానములను భంగపరుచుటకు బ్రిటను దొరతనమునం దొక కాఖనామూత్రము ప్రయత్నించుచున్నారని నే నెరుగుదునుగాని బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారును బ్రిటిషుదేశీయులనుగూడ నట్టి అభిప్రాయమునే కలిగియున్నారని నాకింకను నమ్మకము కలుగలేదు. ద్ర. హ. శ్రీనివాసరాష్ట్రీగారి ఆప్రేరణనా సంచారమునుగూర్చిన విమర్శనలలో కొన్ని వ్యాయమైవి గావు. కాశ్మీరగారు మరల హిందూదేశమునకు వచ్చినప్పటికి వారేమిచెప్పెదరో వినునంతవరకును విచార్యంపకుండుట వ్యాయమని ఆవిందులందర్భమున పోలకుగారు నుడివరి.

విద్యార్థుల సభలో పోలకుగారు

బొంబాయిలో విద్యార్థిసంఘమునా లేవ్వచిన సభలో 21 వ తేదీ సాయంకాలము పోలకుగారు హాజరైరి. ఇతడు హిందూదేశమున అసహనమును, జాతిద్వేషమును పరస్పర, నిరసనమును చాల హెచ్చుగానున్నవి విద్యార్థులు ఈ గారాశయములను గలిగి మానవసంఘమునకంతకును సేవచేయుచు అభిలషించవచ్చు కర్తృలగుటకు ప్రయత్నింపవలెనని పోలకుగారు నుడివరి.

వతనుపత్రికా సంపాదకుడు
రాజద్రోహము

18 నెలలు కఠినశిక్ష

సింధురాష్ట్రమున పి.కార్పూరులో వతనుపత్రికా సంపాదకుడు లీలారాం షెర్వాణీగారికి రాజద్రోహమునకు 18 నెలల కఠినశిక్ష వేయబడినది.

నెయిసి నెయిలులు జెయిలులో శిక్ష ననుభవించుచున్న ధైర్యపాణిధాను అనునాతడు ఆతని శిక్షించిన నెయిలుజిడ్డి సంతకమును పోర్రేపేసి విడుదల ఉత్తరువును పుట్టించి జెయిలులోనుండి విడుదలైపోయెను. ఆయుత్తరువు నిజమైంది కాదని తెలిసిన వెంటనే ఆతను మరల పట్టుబడినది. మరల విచారణ జరుగుచున్నది.

బె జ వా డ

(ఒకవిలేఖకునినుండి)

జూలై, 18:— మావిజయవాడ పురమున అల్లూరు కృష్ణవిలాససభవారు మూడు ప్రదర్శనములమాత్ర మొసంగిరి. అందు రామదాసు రెండుమారులూ ప్రదర్శింపబడినది. వీరాడనాటకములలో నెల్ల రామదాసు భక్తిసప్రధానమైనది. సభ్యులును రసవంతముగ ప్రదర్శింప సమర్థులగుటచే రెండు పర్యాయములును జనసమృద్ధిమై చక్కగనుండెనని చెప్పుటకేమోకాదు. శ్రీకుంతులును, విద్యావంతులును, సభాధ్యక్షులు నగు, రెడ్డివర్యులే కమిషనరీయమును ధరించిరి. వీరు తన గానమాధుర్యముచే శ్రోతలనునంబులు బాహ్యంగా జేసిరనుట నిర్వివాదాంశము. ఆయా వేదముల తగు ముఖభావనాదృశ్యములచే, పాత్రాచిత్రమును గ్రహించి రసముక్తముగ తనపాత్రను చక్కగ నిర్వహించిరి. రామదాసు, కళురాముడు, కమలపాత్రధారులు తమ పాత్రములను సముచితముగ పోషించి సభ్యులనునముల నాకర్షించిరి. భక్తకర్త, హనుక, చాంది, నది పాత్రధారులు హాస్యరసమును బహుచక్కగ ప్రదర్శించి సభ్యుల నానందాభియందు మునుంగ జేసిరి. ఈసభవారు చేయుపాత్రాలంకారము నుపకృస్తుము. కమిషనరీయారికి మోతే నారాయణ రావుగారి కృష్ణరత్న కమును యెడలెల్ల మార్గనారాయణరావుగారి రొక పతకమును, మొలధరం మొగ్గ జమీందార్ రొక రజతపాత్రము నొసంగిరి. శ్రీ మొలగం జమీందారు గారు రెండు స్వర్ణపతకములను, రామదాసు, కమలపాత్రధారుల కొసంగిరి.

ఆంధ్ర సంఘ సంగ్రహము

25వ తేదీని చెన్న పురికి వచ్చుట

ఉదయము 7-30 కు పొరులందరును నెంట్రిలు ప్రేషనుకు రావలెను

సాయంకాలము తిరునల్వేళ్ళి బీబిలో గొప్ప స్వాగతసభ జరుగును

స్థానికవార్తలు

శ్రీ సంగీతశాల:—23 తేదీ సాయంత్రము 4-15 నిమిషములకు జాబ్బిలపురు అప్పీనియనువిధి వై. ఎం. వి. ఏ, గోల్డెన్ హిల్స్ కచ్చేరిజరుగును బిడాకంకృష్ణప్పగారు(మైసూరు) గాత్రము చాడయ్యగారు (పి.జె) తాళవృద్ధులు (చువంగం)

పచ్చయప్పను హైస్కూలు లిటరరీ అసోసియేషను:—వై. సుభాపు పదియవసాంవత్సరిక సమావేశము సోమవారము 24 వ తేదీ సాయంకాలము 4-15 గంటలకు పచ్చయప్ప హాలునందు జరుగును. యస్. కె. యజ్ఞనారాయణయ్యగారు (యం. ఎ.) కాంతినికేతనమును గూర్చి ఉపన్యసింపబడును. యం. రత్న స్వామిగారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

సంగీతసముద్ధారణ సమాజము-పాటకచ్చేరి:—ఈనెల 23 వ తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము 5 మొదలు 8 గంటలవరకు తిరునల్వేళ్ళి పెద్దవీధి 53 గృహమున పాటకచ్చేరి జరుగును.

కృష్ణయ్యగారు (తిరునల్వేలి) వేణుగానం. శ్రీనివాసయ్యగారు (తిరునల్వేలి) ఖిడియ. మహాలింగం ఆయ్యగారు (పురుకోట్ట) మృదంగం.

ఎక్సెస్సు లై సెన్సింగుబోర్డు:—ఈబోర్డునందు సభ్యులు గనున్న రెవరెండు లీటుగా ఆంగ్లాండునకుపోవుచు తమసభ్యత్వమునకు రాజీనామ ఇచ్చిరి. వీరిస్థానమున ఖాన్ జహదరు మహమ్మదు సుల్తాన్ బాదుషా సాహేబుగారిని సభ్యులుగనియమించవలయునని ప్రభుత్వమువారికి సలహా ఇచ్చుచు మద్రాసు లెం పరన్సు లీటువారు తీర్మానములు గావించిరి.

రాష్ట్రీయ పోలీసుశాఖ

(ప్రచురణసంఘము)

రాష్ట్రీయ పోలీసుశాఖవారు జీతముల నభివృద్ధిపరచవేడుచు ఇండియామంత్రిగారికి 1920 వ సంవత్సరమున దరఖాస్తు పంపుకొనిరి. వారి సలహాల ననుసరించి ఇండియా ప్రభుత్వమువారి కిందివిధమున జీతములను హెచ్చించిరి.

సర్కిసు - సంవత్సరము - నెలజీతము

- 1-వ ప్రావేషనర్లు రు. 250, 2-వ ప్రావేషనర్లు రు. 275, 3-వ ప్రావేషనర్లు రు. 300, 4-వ ప్రావేషనర్లు రు. 320, 5-వ ప్రావేషనర్లు రు. 340, 6-వ ప్రావేషనర్లు రు. 360, 7-వ ప్రావేషనర్లు రు. 380, 8-వ ప్రావేషనర్లు రు. 400, 9-వ ప్రావేషనర్లు రు. 420, 10-వ ప్రావేషనర్లు రు. 440, 11-వ ప్రావేషనర్లు రు. 460, 12-వ ప్రావేషనర్లు రు. 480, 13-వ ప్రావేషనర్లు రు. 500, 14-వ ప్రావేషనర్లు రు. 500.

ఎక్సిషియన్సిబారు

- 15-వ ప్రావేషనర్లు రు. 520, 16-వ ప్రావేషనర్లు రు. 540, 17-వ ప్రావేషనర్లు రు. 560, 18-వ ప్రావేషనర్లు రు. 580, 19-వ ప్రావేషనర్లు రు. 600, 20-వ ప్రావేషనర్లు రు. 600, 21-వ ప్రావేషనర్లు రు. 620, 22-వ ప్రావేషనర్లు రు. 640, 23-వ ప్రావేషనర్లు రు. 660, 24-వ ప్రావేషనర్లు రు. 680, 25-వ ఆదైన ప్రావేషనర్లు రు. 700.

ఉద్యోగులలో నెలకన్న క్రేడు నూటికి 7 మంది చొప్పున రు. 800/-

ప్రావిన్సియలు సర్కిసులందు చేర్చుకొనబడు ఉద్యోగులకు 400 రూప్యములకు మించని జీతము నిర్ణయింపబడును. ఈజీతముల పద్ధతి యీసంవత్సరము ఫిబ్రవరి 1 వ తేదీనుండి అచలనం దుంచబడును.

స్వాగతము

శాసనోల్లంఘన విచారణ సంఘము

శాసనోల్లంఘన విచారణసంఘమువారు 25 వ తేదీ మంగళవారము ఉదయం 8 గంటలకు బొంబాయి మెయిలులో చెన్న పురికివచ్చి చేరెదరు. పురప్రముఖులు, విద్యార్థులు కార్మికులు అందరు ప్రేషనుకద్దచేరి దేశీయనాయకులకు గొప్ప స్వాగత మీయవలయును.

25 వ తేదీ సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు తిరునల్వేళ్ళి సముద్రతీరమున ఒక బహిరంగసభ జరుగును. ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులు - మన ధర్మములను గురించి నాయకులపన్యసింపబడును. నాయకులకు స్వాగతమిచ్చు ప్రయత్నములందు పాల్గొందరు కార్మికులు సంఘమువారికి తోడ్పడవలయునని జిల్లా కార్మికుసంఘ కార్యదర్శి వాయుడున్నారు.

ఆంధ్రవైద్యవిద్యార్థులు:—రాయపురం మెడికలుస్కూలులో ఈసంవత్సరము క్రొత్తగా చేరిన విద్యార్థులకు ఆంధ్రవైద్యవిద్యార్థిసంఘమువారు రేపు ఆదివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు పెడారియరు కోవిలెవీధి 88 వ నెంబరు గృహమున స్వాగతము నొసంగుదురు. డాక్టరు డి. సంతోషరావు ఎల్. ఎం. ఎస్. గారు ఆగ్రాసనాధిపత్యము వహింతురు.

నవ్వులతోట-మానవత్రిక:—కృష్ణాజిల్లా మచిపట్టణమునుండి బయలుదేలుచున్న నవ్వులతోటాయన మానవత్రికను కృతజ్ఞతతో నందికొన్నారము. ఆంధ్రమునందు హాస్యదౌష్టికములగు వ్యక్తులు లేనేలేవు. నవ్వులముట అంతరించిన వెనుక బాతుగలేవు. ప్రస్తుత మీనవ్వులతోటకు కొనూరి గురుమూర్తిగారు సంపాదకులు. ప్రథమసంచికయందు మనస్సున కాన్పించును గలిగించు విషయము లనేకము లున్నవి. వ్యక్తికత్వ సంపత్తిచందా రు 2-8-0. వలయువారు నవ్వులతోట కార్యాలయమునకు (బందరునకు) వ్రాసిన పొందగలరు.

బొంబయిశాసనసభ

రెండవసమావేశము 21 తేదీని మరల ప్రారంభమయెను. సివిలుసర్కిసు రెగ్యులేషన్సు 351 మూత్రము ననుసరించి విషాయక రావు జోషీగారి పింఛను తీసివేసేతియని ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. కోడిజోషీయన్ కంపెనీవారినండి ఇనుపవెట్టెలను (శేపులు) ప్రభుత్వోద్యోగులు కొనకూడదని రహస్యముగ ఉత్తరవులు పంపబడుచున్నయవి. ఈ విషయమై ఆ ఉత్తరువును తెలియజేయునని సభ్యులు అడుగ ఆలోచించుచున్నామని ప్రభుత్వమువారు బయలు దెప్పిరి. యవరాజుగారు సభ్యులకుపంపిన వందన సందేశమును అధ్యక్షులు నదివి పనిపించ అందరును తమ అనుచుతిని ఊపిరి, సంస్కరణములపట్ల శ్రద్ధతో పనిచేయు చున్నందులకు సభ్యులు నభినందించుచు పూర్వపు ఇండియా కార్యదర్శిగారిని ప్రశంసించిన తంతికి మాంటాగూగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. ఆది సభ్యులకు తెలియజేయబడినది. జంతుహింస నివారణమును గూర్చి చట్టమును సవరించ వలయునని ప్రవేశపెట్టబడిన తీర్మానమును ఆక్షేపించిరి. సవరణ జరిగిన పోలీసువారు తమ యధికారమును దుర్వినియోగము జేసెననిరి. తుద కీల్లె సెలక్టుకమిటీ వారికిపంపబడిన. మాలాదారుల ఆర్టు ఆమోదించబడినది. బొంబయిలోనున్న ఖాళీస్థలములపై ప్రభుత్వము వారికి అధికారముండ వలయునని యు అట్లు జరుగుచో బాదములు వేకట జరుగుట తగ్గుననిరి. బిల్లు సెలక్టుకమిటీవారి కంపబడినది. వేల్పుయూరరాజు మ్యూజియము ఆర్టుసవరణను జేయువిషయము గూడ సెలక్టుకమిటీవారి కంపబడినది. కరాచీవాక్కి నేమను ఆర్టుబీకాలు సురణ అంగీకరింపబడినది. ఇపుడు బాధ్యత అంతయు పురపాలకసంఘమువారిదేయగును. సభమునకు నాటికి ఆపు జేయబడినది.

ఆంధ్రపత్రిక

1922 సం॥రం జూలై నెల 22-వ తేది

శనివారము

రాజకీయ పరిస్థితులు

భారతహృదయమున కాంగ్ల సంస్కారసంజాత మైన రాజ్యాంగజీవనమును వదిలి ఆత్మావలంబన సాధనము నవలంబించుట దుర్భరముగ నున్నది. పూర్వవాసలు బలాత్కారముగ పూర్వమార్గమున కీడ్చుకొనిపోవుచున్నవి. పూర్వమార్గమునందు జాతీయహృదయము శోషించినను వ్యక్తులకు మాయాగౌరవము గలదు. ఉద్యోగములు గలవు. భాగ్యభోగములు గలవు. సుఖము గలదు. ప్రతిభా శాలియైన శ్రీనివాసశాస్త్రిగారికి మహాగౌరవ నియమబిరుదము గలిగినది. బ్రిటిషుసామ్రాజ్యాం తర్భాగములందు సత్కారములు విందులు జరుగు చున్నవి. భారతీయులకు మంత్రపదవులు లభించినవి. సింహావధిపునకు గవర్నరుపదవి లభించినది. న్యాయవాదులకు భాగ్యభోగములు లభించినవి. వందలమందికి ఎమ్. ఎల్. సి. అధికారము సంప్రాప్తమైనది. హృదయమున కభ్యాసమైన రాజకీయ విధానమును వదిలి శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి రాజకీయ చిన సన్నాసవిధానము నవలంబించుట యసాధ్యమైనది. రాజకీయజీవనమునందు గలుగగల మంచిఫలములు సామాన్యముగ రాజకీయతంగమునకు దేశాభిమానుల నాకర్షించుచుండును. రాజ్యాంగరంగమునందు ఫలముగలుగకపోయినను కీర్తియెనను గలుగుచుండును. ఫలముగాని కీర్తిగాని కలుగనపుడు రాజకీయరంగప్రవేశము దురవగాహమైనది. దేశహితైకజీవనము దుర్భరమైనది. పూర్వము దేశహితైకజీవనమునందు భుక్తియును ముక్తియును జేరియుండెను. దేశసేవయం దారి తేరిననాయకుల కున్నతపదవులు సిద్ధముగనుండెడివి. శంకరనాయకు చంద్రవార్తరు కృష్ణసామయ్యరు శేషగిరి అయ్యరు గారులు దేశసేవకు ఫలమును బడయగలిగిరి. ఎంతటిదేశసేవకులైనను సధికారవాసన సోకినతోడనే పూర్వవాసలు పోయి అధికారస్వభావమును బడయుచుండిరి. పరమదేశభక్తుడు గోపాలకృష్ణ గోకలే సి. ఐ. ఇ. బిరుదమును గ్రహించినందులకు చింతిలుచు సర్ బిరుదమును నిరాకరించెను. అధికారావరణమునందు జేరిన సురేంద్రనాథబెనర్జి సర్ తోకను తగిలించుకొని పూర్వస్వరూపమును సంపూర్ణముగ మరచిపోయెను. అధికారావరణమునందు జేరిన మంత్రీకిని గుమాస్తా కును పూర్వవాసలు పోయి అధికారవాసలు పట్టుపడుచున్నవి. ఈ దురంతము జాతీయగౌరవమును జాతీయచైతన్యమును నాశనము చేసినది.

అవమానములు సంప్రాప్తమైనను బాధలను బెట్టినను నిర్బంధములను గల్పించినను ప్రాణములనుదీసినను సధికారావలంబనభావ మవిచ్ఛిన్నముగ నర్థిలుచుండెను. పంజాబుహాత్యలు రౌలటుశాసనము పరావలంబనదైన్యమును హృదయము చేసినవి. రాజ్యాంగవిధానమునందు భారతజాతీయగౌరవమునకును వ్యక్తిత్వమునకును నవకాశములు లేననియు లేటపడినది. అధికారావరణమునందు జేరినపుడు పూర్వస్వరూపము పోయి యధికారస్వరూప మేర్పడునని విస్మయమైంది. సత్యేంద్ర

ప్రసన్నసింహకు ముద్రణశాసనపాపము చుట్టుకొనినది. తేజబహదరు సప్రూకు శిక్షాస్మృతి సవరణ శాసనప్రయోగదోషము సోకినది. అధికారావరణమునందు జేరినవా రెంతటిమహానుభావులైనను సధికారపాశబంధములందు జిక్కుకొనుట తప్పని సరియైనది. ఈ పరిస్థితులందు రాజ్యాంగసంరంభమునందు నూతనవిధానము నవలంబించుట యవసరంబయినది. భారతీయు లాంగ్లేయుల సహాయమున దాస్యవిమోచనమును బడయుట నుద్దరమని గ్రాహ్యమైనది. అధికారవిధానమునకును నాత్మకారమునకును సాహచర్యము సాధ్యముగానపుడు అసహాయవిధానము శరణ్యమైనది. సత్యవ్రతుడు గాంధీ మహాత్ముడు అసహాయోద్యమ దీక్షను బోధించెను.

అసహాయోద్యమము - రాజకీయపరిస్థితులు
వర్తమాన రాజకీయపరిస్థితుల కసహాయోద్యమలక్ష్యము కారణముగ నున్నది. గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వము క్రిందను లక్షలకొలది అసహాయోద్యమపు పైనికులు బయలుదేరిరి. మహాత్ముడెచటికి బోయినను వేలు లక్షలు ప్రజలు వారిని సందర్శించి వారిబోధామృతము గ్రోలి స్వరాజ్యదీక్షను బూనుట కాయత్తపడుచుండిరి. ప్రజాహృదయమునందు పొంగి పొరలిన స్వాతంత్ర్యప్రవాహము నూతనరాజకీయ పరిస్థితులను విశదము చేసినది. ప్రజాహృదయమున పొంగిపొరలిన యాటంక ప్రవాహమును సధికారబల మరికట్టుటకు బూనుకొనినది. అధికారపదవులందున్న భారతసోదరులు వారి విద్యాబలపాండిత్యములను నాంగ్లధికారబలమునకు జోడించి యధికారసమ్మోహబలమును విశదముచేసిరి. దేశసేవకులందరును సధికారసాగరమునందు గొట్టుకొని పోవుచున్నపుడు సేవకులదృష్టిని ప్రజాహృదయమునకు మరల్చి దాస్యవిమోచనమునకు అసహాయోద్యమము ఘరమసాధనమైనది. కలకత్తా నాగపురము అహమదాబాదుమహాసభలం దామోదితమైన యసహాయోద్యమవిధానము దేశమునంతట నామోదితమై కార్యరూపమును దాల్చినది. విద్యార్థులు పాఠశాలలనువదలిరి. న్యాయవాదులు వృత్తులను విసర్జించిరి. ప్రజలు మద్యపానమును నిషేధించిరి. విదేశవస్త్రబహిష్కారమును జేసిరి. ఖద్దరుబట్టలను గట్టుకొనిరి. శాసనోల్లంఘనమును జేసి చౌకసాలలందు జేరిరి. శ్రీయువరాజాగమనము, హారతాళములు, నాయకుల బంధనములు అసహాయోద్యమమును మూలమూలలను వ్యాపింపజేసినవి. వేలకొలది దేశసేవకులు శాసనోల్లంఘనమును జేసి కారాగృహవాసమును స్వీకరించిరి. అసహాయోద్యమప్రయోగ మారంభమునం దధికారదృష్టిని నాకర్షింపకపోయినను వెంటనే ప్రభుత్వదృష్టి నాకర్షించి నిర్బంధపరంపరలు ప్రారంభమైనవి. రాజకీయప్రచారకులు పత్రికా సంపాదకులు మద్యపానప్రతిషేధకులు గ్రంథప్రకాశకులు నిర్బంధములకు గురియైరి. నిర్బంధవ్యాపనము ప్రజోత్సాహమును వృద్ధిచేసినది. అన్ని రాష్ట్రములును సహాయోద్యమ విధానమునందు ముందంజవేయుటకు గోరుచుండినవి. వ్యక్తిశాసనోల్లంఘనము వ్యాప్తమైన స్థానములందు సమష్టిశాసనోల్లంఘనావసరమును సాధ్యాసాధ్యములును విమర్శింపబడినవి. ఆంధ్రదేశమునందు గుంటూరుమండలమునందు సమష్టిశాసనోల్లంఘనమును జేయుటకు ప్రయత్నములు జరిగినవి. బార్దోలియందు మహాత్ముడు సమష్టిశాసనోల్లంఘనమును జేయుటకు నిర్ణయించెను. చౌరిచౌరాహత్యలు జరిగినవి. ప్రజాహృదయమును దైవప్రతికూల్యమును మహాత్మునిహృదయమునకు విశదమైనవి. గాంధీమహాత్ముడు దేశపరిస్థితుల ననుసరించి సమష్టిశాసనోల్లం

ఘనమును తానువిరమించి ప్రతిషేధించెను. బార్దోలియందు నూతననిర్మాణవిధానమును నిర్ణయించెను. గాంధీమహాత్ముడు విశ్వామిత్రునివలె స్వరాజ్యస్మృతిని జేయునని నమ్మిన ప్రజలకు మహాత్ముని వ్యవహారములు నిరుత్సాహమును గలుగజేసినవి. పెద్దనాయకులు సయిత మి నిరుత్సాహమును విశదముచేసిరి. డిల్లీయందఖిలభారత జాతీయమహాసభోపసంఘమునందు మహాత్ముడు బార్దోలి నిర్మాణవిధానమునందు మార్పులను జేసెను. బొంబయిప్రభుత్వము గాంధీమహాత్ముని రాజద్రోహమునకు దండించినది. అనుదినమును దండనవార్తలు నానాప్రాంతములనుండియును నేతెంచుచున్నవి. మహాత్ముని బంధనము, ప్రభుత్వపు నిర్బంధవిధానములు ప్రజాహృదయమునం దాశాభంగమును నిరుత్సాహమును గలుగజేసినవి. ప్రజలు నిరుత్సాహమునుబొందినను ధర్మమార్గమున నడుచుచు రాజకీయపరిస్థితులకు నూతనశక్తిని గలిగించిరి. బాహ్యచిహ్నములను పరిగణించెడి వారలకీ నూతనశక్తిప్రభావము గోచరము గాకున్నది. గాంధీమహాత్ముడు, మహాత్ముదీయనాయకులు, వేలకొలది దేశసేవకులు నిర్బంధముల ననుభవించుచున్నను దేశ మల్లరులు లేకను ప్రశాంతస్థితియందున్నది. ఈ ప్రశాంతస్థితి ప్రతిపక్షులకు దౌర్బల్యముగ దోచినను సహాయోద్యమవాదుల కాత్మనిగ్రహముగ బరిణమించినది. అసహాయోద్యమ విజయమున కాత్మనిగ్రహము మూలాధారమని మహాత్ముడనవరలము చేసిన బోధ నాయకులకు హృద్యతమైనది. ఆత్మనిగ్రహమునకు ఖద్దరువ్యాపనము మద్యపాననిషేధము అస్పృశ్యతానివారణము బాహ్యలక్ష్యములుగను త్రికరణశుద్ధిగ దౌర్జన్యరాహిత్య మాంతరంగికలక్ష్యముగను నిర్ణయింపబడినవి. శాసనోల్లంఘనమున కవసరమైన రాజకీయ పరిస్థితుల వ్యాపకమును నరయుటకును కార్యవిధానములను నిర్ణయించుటకును నాయకులు దేశసంచారమును జేయుచున్నారు. నాయకులసంచార ఫలము ముందు తెలియగలదు. అధికారులు నిర్బంధవిధానమును యథేచ్ఛగ వ్యాపింపజేయుచున్నను రాజకీయపరిస్థితులందు నూతననిర్మిత మేర్పడి విజయము గలుగుచున్నది. ఆ విజయము మహాత్మునిత్యాగమునందు బ్రత్యక్ష మగుచున్నది.

దేశభక్త ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు

ఆంధ్రదేశమున సేవానిరతికి చిరకాలమునుండి వినుకొకెక్కిన లక్ష్మీనారాయణగారి కాంధ్రావని హృదయపూర్వకమైన స్వాగతంబు నొసంగుచున్నది. లక్ష్మీనారాయణగారు స్వతంత్రజీవనము నారంభించిన కాలమునుండియును దేశసేవాపరాయణులై వారి జీవితమును పరార్థహితమునకు వినియోగించుచుండిరి. ఇరువదేండ్లకు బూర్వము దేశము సంఘసంస్కరణభావములతోను స్త్రీపునర్వివాహభావములతోను నిండియాన్నపుడు కీర్తిశేషులైన రావుజవాద్దరు ఏరేళలింగముపంతులుగారితో గలిసి పనిజేసిరి. దేశభక్త కొండవేంకటపుయ్యపంతులుగారు స్థాపింపదలచిన శారదానికేతనమునందు బనిజేయుటకు కుతూహలమును వెలిపుచ్చిరి. నిమ్మజాత్యుద్ధరణమునకు చిరకాలమునుండియును పాటుపడుచుండిరి. వారింగ్లాండున బ్యారిష్టరు పరీక్షయందు కృతార్థులై వచ్చినతరువాతను చెన్నపురియందు నివసించునపు డాంధ్రుల నైతికార్థికరాజకీయజీవనమునందు గృహిణులు సేవాపరాయణత్వమును వెల్లడిచేసియుండిరి. లక్ష్మీనారాయణగారి కాంధ్రమునందు మంచిపాండిత్యము గలదు. భారతభాగవతముల ననేకపర్యాయములు చదివి వానియందలి

సామరస్యమును గ్రహించిరి: అసహాయోద్యమ మారంభ మైన తరువాతను న్యాయవాదివృత్తిని విస్మరించి రాజకీయప్రచారమును జేయుచుండిరి. పల్నాడున కటవీకష్టములను విచారించుటకు బోయి నపుడు పూచిఖత్తు సీయనందులకు బంధింపబడిరి. లక్ష్మీనారాయణగారు చెఱసాల కేసునపుడు వారి ధర్మపత్నిని శ్రీమతి లక్ష్మీబాయిమ్మగారిని స్వరాజ్య సేవను జేయుటకు నియమించిరి. లక్ష్మీబాయిమ్మ గారు పతియాజ్ఞానుసారముగ గతసంవత్సరము నందు జేసినచేత సేవ ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు దెలిసియే యున్నది. వీరు సంవత్సర కాలమును శ్రీకృష్ణజన్మ స్థానమునందు స్వరాజ్యమంత్రిపారాయణముచేసి సేవాదీక్షాపరాయణు లగుచు గడపిరి. ఆ కాలమునందు పంతులుగారు మాలవల్లె యను సాంఘికనవలను వ్రాసి వారిస్వర్వతోముఖమైనసేవానిరతిని విశదము చేయగలిగిరి. శ్రీ యు త లక్ష్మీనారాయణగారధికతరదీక్షతో చేత సేవాపరాయణు లగుటకు భగవదనుగ్రహమును వేడుచు మామిత్రులకు సేవారంగమునకున్వ్యాగతంబు సెసంగుచున్నారము.

పదమూడవ ఆయుర్వేదమహాసభ

ఈ మ హా స భను రాజమహేంద్రవరమున ఆగస్టునెల 5-6-7 తేదీలను జరుపుటకు నిశ్చయించిరి. సభను జయప్రదముగ నిర్వహించుటకు సన్మానసంఘమువారు గట్టిప్రయత్నములు చేయుచుండుట సంతోషప్రదము. ఆయుర్వేదవైద్యవిధాన పునరుజ్జీవనమునకు తమ జీవితమును ధారబోసిన ఆయుర్వేదమార్తాండుడు (భిషగ్గణి వైద్యరత్న శ్రీమాన్ పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారు) అస్తమించిన పిమ్మట నాయుద్యమ మంతరింపకుండ డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి (బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం) గారు కార్యభారము నంతయును బూని వ్యయ ప్రయాసకుల కోర్చి చాల కృషిసల్పుచు ఆంధ్రుల కృతజ్ఞత కెంతయును పాత్రులై యున్నారు. ఈమహా సభ ఆంధ్రరాష్ట్రమున పవిత్రశీల యగునఖండకాత మీతీరమున రాజమహేంద్రవరమున జరుగును. గాన దీనిని జయప్రదముగ నిర్వహించు భారమును ఆంధ్రదేశీ యు ల గు నా యు ర్వేద వైద్య శేఖరులే గాక ఆంధ్రమహాజనులందరును గూడ వహించి ఆంధ్రవిఖ్యాతి కనుగొనుగురీని నదాన్య తను కనబరుపగల రని నమ్మెదము. 7 వ తేదీ శ్రావణ పౌర్ణమి యగుటచే ఈ తేదీలలో మహాసభను జరిపినచో అనాడు ద్విజులు ఉపాకర్మను నిర్వహింప వలసియుండుటచే మహాసభకు రా వీలుండదు గాన ఇప్పుడు దీని నిలుపుచేసి మరొకపుడు జరుపదగు నని మహామండలిస్థాయిసంఘమువారు చెన్నపురిలో తీర్మానించిరి తెలియుచున్నది. సభానిర్ణీతకాలము చాల చేరునకు వచ్చియున్నది. ఇప్పుడు మార్పుట చాలకష్టముగా నుండవచ్చును. పవిత్రమగు గోదా వరీతీరమునం దుపాకర్మచునలుపుట చాల శ్రేష్ఠత మ మనుట కెట్టి సంతకమునులేదు. గాన నీవిషయ మున నభిప్రాయభేదములకెడమిచ్చి సభానిర్వహణ మున కెట్టినిరోధమును కలిగింపక ఎల్లరును సోదర న్యాయమున నేకీభవించి సభను జయప్రదముగ నిర్వహింతురని నమ్మెదము. స్థాయిసంఘమువారును సన్మానసంఘమువారును వ్యవహారపరిష్కారము నకు ప్రేమాభిమానములవైననే ఆధారపడుదురు గాక. సభావ్యయములకు శ్రీతునిరాణివారు 500 రూపాయలు విరాళ మొసంగిరిని వినుటకు సంత సిండుచున్నాము. ఆంధ్రరాష్ట్ర వాసు లగు మహా రాజులు జమీందారులు ధనికులు మున్నగు సం పన్నులందరు సుదారభావముతో ధనసహాయ మొనరింతురుగాక.

మహాత్మునిచందర్పనము
ఉద్యోగు లొసంగు నుత్తరువులు కొన్ని చాల చిత్రములుగ గనబడుచున్నవి. వారి నిరంకుశభావ మును రహస్యగోపనాతురతయు వానియందు స్పష్ట మగుచుండును. ఇటీవల ఎరవాడచెఱసాల సూపర్వై టొసంగిన ఉత్తరువు వీని నన్నిటిని తల దన్నియున్నది. మహాత్ము నిటీవల సందర్శింప నేగిన శ్రీమతి మాతాకస్తూరిబాయిగారు మున్నగు వారి కిని మహాత్మునకును జరిగిన సంభాషణమును వారు వెల్లడించినచో నికమొదట మరెవ్వరును మహాత్ముని సందర్శించుట కనుమతియియ్యబడదని ఆతడు నుడివె నట. నిరంకుశోద్యోగులు స్వస్వాతంత్ర్యముల హరించినను సరకు చేయనిమహాత్ముడిట్టి కొరమాలిన బెద రింపుల లెక్కచేయునా? నా కికముందు బంధుదర్ప నము గలిగించినను సరే మానినను సరే నా కేమి యును చింతలేదు. తమకేదిసముచితమని తోచిన దానిని బంధుజను లొనర్చుటకు నా అభ్యంతర మేమియును లేదని ఆసూపర్వైంటు నెనుటనే బంధు గులతో మహాత్ముడు నుడివెను. ఇట్టి అభూతకల్పన ల్లిక్రింది యుద్యోగులతలలో పుట్టునో లేక ప్రభుత్వ సంఘసభ్యులకే తోచుచుండునో దురూహ్యము. ఎటులనైననేమి సంభాషణము మూల నడగలేదు. చేతమందంతటను వెల్లడియైనది. ముందు ఫలితమును చూచెదముగాక. మహాత్ముని సందర్శనమున కిను మతిని గోరుచు హాకీంఅబ్దులుఖానుగారు పూనా నుండి 21 వ తేదీని ఇనస్సెక్టరుజనరలుకు వ్రాయ నతడు నిరాకరించెనని నేటితంతివార్తలలో కలదు.

వలసరాజ్యములు - భారతీయులు

భారతీయులకు జన్మభూమియందు పుట్టుగతు లు లేనపుడు వలసరాజ్యములందు సాక్కులు లేవని పెనగులాడుట యవివేకము. కాని భారతీయులు చెమటల నోడ్చి యనూనవములకు లోనై ప్రాణ ముల నర్పించి బాగుచేసిన స్థలములందు మానవ స్వత్వముల నాకాంక్షించుట మానవస్వభావము. శ్రీనివాసశాస్త్రి గా రాష్ట్రీలియాయందు గల స్వల్పసంఖ్యాకులనైనను బానిసలనువలె జూడక మానవులనువలె జూడదని వేడుకొనుచున్నాడు. స్వల్పసంఖ్యాకులకు స్వత్వముల నిచ్చిన నిసుకభూ ములు మండిపోవు. బంగారుగనులు చెడవు. అయి నను మంత్రికి చిత్తశుద్ధి గలుగలేదు. దక్షిణాఫ్రికా యందు నగరములలో భారతీయులు స్థిరాస్తి సంపా దింపజనదు. ఆధికసంఖ్యాకులు (భారతీయులు) గల కెనియాయందును స్వాతంత్ర్యములేదు. ఫిజీదీవువా నులు భారతీయులకు సమానప్రతిపక్షిణుడందగదని నువాయం దేశగ్రీవముగ తీర్మానించిరి. సామా జ్యంతర్భాగముల కేవలకు దృష్టిని మరల్చినను నీగతియే గోచరమగుచున్నది. చర్చిలులు కర్షకులు యేటువులు స్వజాతీయప్రయోజనముల నపేక్షించి సమర్థించినను ప్రతిభావంతులు శ్రీనివాసశాస్త్రి గా రాత్వసంచకులై యేల యాచ్ఛామార్గమును బూనవలయునో తెలియకున్నది.

లండను - భారతీయులకు క్లబ్బు

ఆంగ్లేయులకును భారతీ యు ల కు ను గల జాతీయదురభిమానమును బోగొట్టుటకు లండను సం దొకక్లబ్బు స్థాపింపబడినది. దానిని మాంటెగు ప్రభుత్వ లాశీర్వ దిం చి రి. న్యూయిడియా పత్రిక యాత్మప్రకర్షణమును జేయుచు నీక్లబ్బు బెజంటమ్మగారు స్థాపించిన క్లబ్బుని శ్లాఘించు చున్నది. భరతఖండమునం దాంగ్లేయుల క్లబ్బులందు భారతీయులకు బ్రవేశము గలుగకను వారికి ప్రతి పత్తి లేనపుడు శతకంఠనాయకులకును గుప్తలకును శ్రీనివాసశాస్త్రిలకును బ్రవేశమున కనుకూలించెడి

లండను క్లబ్బువలన జాతీయ దురభిమానము నశింపదు. లండనునందు ఓడ్డయగులు ప్రభువులు- స్థిత్తులు జానులుగనుందురు. జాతీయ దురహంకారము పటాటోపము భరతఖండమునందు గలుగు చున్నది. దీనికి బ్రతిక్రియ స్వరాజ్యస్థాపనము గాని ఫలహారముల క్లబ్బులు గావు.

ప్రచురణ సంఘము

గత సంవత్సరపు నివేదికము

ప్రచురణసంఘము వారి 1-21-22 సంవత్సరపు నివేది కము ప్రకటింపబడినది. ప్రచురణ సంఘాధికారియగు డాక్టరు గిల్బర్టు స్టేటరుగారు మార్చి నెలనండి నెలపువైస వెట్లటచే వారి స్థానమున సంఘమునందు అనధికార సభ్యుల లో నొకరు పి. ఎ. ముబ్రహ్మణ్యయ్యగారు ప్రచురణ సంఘాధికారిగ నియమింపబడిరి. సంవత్సరాంతము వరకు వీ రిషని చేయుచుండిరిగాని కడపట ప్రభుత్వము వారిచే ప్రకటింపబడిన ఉత్తరువు నందు గిల్బర్టుస్టేటరుగారి ఉత్సాహము, ఇతర అనధికారసభ్యుల కృషి ప్రశంసించ బడియున్నది. ప్రచురణాధికారియగు ముబ్రహ్మణ్యయ్యగారి ప్రస్తావనయే లేఖండుట వింతగ నున్నది.

1921 వ సంవత్సరపు జులై నెల 16 వ తేదీన యీ క్రింద పేర్కొనబడినవారు సంఘసభ్యులుగ పేర్కొనబడిరి. (1) కాసనసభ్యులు గొ||అహమదుత్తొలివరక యారు, టి. రంగాచారి, టి. వి. శేషగిరిఅయ్యరు, ఆర్. వెంకటరక్తంనాయుడు, సర్ జె. యస్. సింఘు, మహ్మదు ఉస్మాన్ సాహేబు, అబ్దుసు అలిఖాన్ బహదరు, యం. సి. రాజ, బి. మునుస్వామినాయుడు, టి. ఎ. రామలింగంశెట్టి, డాక్టరు సి. బి. రామరావు, సి. వి. యస్. నరసింహ రాజు యం. క్రిష్ణనునాయుడు, మో. రామచంద్ర రావు పంతులు, టి. అరుమైనాథం పిళ్ళెగార్లు.

(2) ఇతరులు:— యస్. ఇ. కాల్వే, బి. కందస్వామి శెట్టి, పి. ఎ. ముబ్రహ్మణ్యయ్యరు, యస్. ఇ. యల్. వర్మ, రాజా వి. వానుదేవరాజగార్లు, ఈ సంఘమునకు రావుబహదరు టి. రంగాచారిగారు అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొబడిరి. ప్రచురణ సంఘమునందు వార్తాపత్రికలకు సంబంధించినవారొక్కరైనను లేరు.

రాజకీయప్రచారము సలుపుటకు కాక ప్రజలకు అన్ని విషయములు తెలియజెప్పవలయు నను యీసంఘమునా రుద్దే శించిని యీ నివేదికమునందు ప్రకటింపబడినది. అయినను అసహాయోద్యమము అధికముగ చూపించుచుండుటచే అందులకు ప్రతికూలముగ ప్రచారము సలపవలసినవైనని వీరు అంగీకరించుచున్నారు.

ఈ ఉద్దేశముతోనే కాబోలు రాజకీయవిషయములకు సంబంధించిన 40 కేవలములు ప్రచురింపబడినవి. అసహాయోద్యమమును ఖండించుచు రాజప్రతినిధి, గవర్నరులు, ఇచ్చిన ఉపన్యాసములు, అసహాయోద్యమమునుగురించి రివ్యంద్రవాదభాగూరుగా రు పంపిన లేఖలు, అలిసోదరులు తీమాపణపత్రము, మున్నగు విషయములను వివరించుచు కరపత్రములు ఆంగ్లభాషయందును, దేశభాష యందు ను అచ్చుత్తింపబడి విరివిగ పంచివెట్టబడిన. ఇవికాక ఆకోశ్యము, పరిశ్రమలు, కృషి సాయము, ఆర్థికవిషయములు మున్నగువాటికి సంబంధించిన వివరములు తెలుపుచు కరపత్రములు ప్రకటింపబడిన.

ఈ సంఘమునకు ఒక పుస్తక భాండాగారము పతన మందెరము చేరియున్నది. గంధాంబు ముద్రయోగింపలేదనవారు 5 రూప్యములు డిమాండు చేల్లించకలెను. నెలకు 8 ఆణాలు చందా ఇవ్వకలెను. సంఘమువారి యాజమాన్యమున 7 ఉపన్యాసములు జరుపబడిన.

గడచిన సంవత్సరము సంఘమువారికి 2:05 రూప్యములు ఆరాయము వచ్చెను. రూ.912:44 ఖర్చు వెట్టబడిన. ఇందు గ్విన్ గారి ప్రివిలేజి లీవు అలవన్సు చేర్చబడలేదు.

గర్ మాంటాగ: వెబ్బుగారు మాటానుబండిని దుడుకుగ నడిపించిరి. ఇద్దరుబాలురకు హాని కలంగజేసెనని నేరము మోపబడిన. వెబ్బులుపడిన పిల్లలతోడి ఫిర్యాదు ముపసంహరించుకొనెను. పోలీసువారు మానలేదు. మేజిస్ట్రేటు ధార్మికచారణచేయవలెనని. ముద్దయి బండిని తొందరగ నడుపుతదని న్యాయవాది నుడివెను. ప్రస్తుతము వాయుదాహేయబడిన.

విదేశ వార్తలు

ఐరిషు విప్లవము

ప్రజాస్వామ్యవాదులు చురుకుగ నుండుట

తాత్కాలిక ప్రభుత్వ ప్రకటన

లండను, జూలై 20:— ఐరిషు ప్రభుత్వమువారు గావించిన ప్రకటనయందు దిట్లుగలదు. తెలుపుచున్నదం దంతటను ప్రభుత్వ పట్టాలముల బల మడికముగ నుండెను. డో నెగ్యూసం దింకను ప్రాతిపదికలము గలదు. గాల్ఫ్, లిమరిక్, టిప్పరరీలందుకుంటే స్ట్రీగ్గోయందు ప్రభుత్వ పట్టాలముల పని కట్టతరము. వాటరుఫర్డు, కార్లుగ్, క్లెర్, డెన్ డెంబు ప్రజాస్వామ్యవాదుల పరిపాలన వలన బాధ నందుచున్నది.

లండను, జూలై 20:— డిల్లీనుచుట్టును, ప్రజాస్వామ్య నాదులగుండులు చురుకుగా నిరుగుచున్నవి.

సంధి ప్రయత్నిములు విఫలము లగుట

కార్మిక పక్ష పార్లమెంటు సభ్యులగు పరునొకండు గురు మాత్రమే హాజరగుటచే ఇరుపక్షములవారికిని సంధి కుదుర్చుటకు కార్మిక పక్షమువారిచే ఏర్పాటు చేయబడిన సమావేశము వదలివేయబడినది.

ఇరుపక్షములవారును రాజీపడిన నేడన్న శాంతిచేహార నేరదను గలహనుగురించి ఐరిషు ప్రభుత్వమువారు గావించిన ప్రకటనయందు దిట్లుగలదు. ప్రజాస్వామ్యవాదులబలమును విచ్చిన్న మొనర్చిన తరువాతనే ప్రజాశాంతి తేహారును. మోనగ్, కావగ్, రాస్పాచుగ్, లైట్రిము, స్టేరుజ్జిలలందు ప్రభుత్వ పట్టాలముల యాధిపత్యముండెను. లిమరిక్నుండి వాటరుఫర్డువరకును ప్రజాస్వామ్యవాదులు బలముగ నుండిరి. ఈరంగమున ప్రతిమూలను ప్రభుత్వ పట్టాలములు ఎదుటిపక్షమువారి నెదుర్చుచున్నవి. ప్రభుత్వ పట్టాలములు కిల్కెన్నీనుండి మంగళవారము వాటరుఫర్డు వరకు పరిసర ప్రాంతముల జేరెను. వాటరుఫర్డు పట్టణమున ప్రవేశించుటకు స్వయం నడివలన వాటంకములు గలిగెను. ఈ నడివై వంతెనలు వైసికులు జనుటకు యోగ్యములుగ లేవు. పట్టాలములు ప్రజాస్వామ్యవాదుల శిబిరముల వైసను జెయ్యలేదు పిరంగులు ప్రేల్చెను. పతిపక్షముల చాల తక్కువుగ తిరిగి ప్రేల్చిరి. గతసాయంత్రము వరకు లిమరిక్కునందు పోరాట మింకను సాగుచునేయుండెను. లిమరిక్కు పోరాటము నందు 20 మంది హతులైరి. 40 మందికి గాయములు తగిలెను. పౌరులు చాలవర కిండుల కాహతులైరి.

దండెల్లు- వశమగుట

లండను, జూలై 20:— చర్చిలుగారు కామన్సునందు ప్రక్షల సమయమున నిట్లు చెలిపిరి. ఐరిషు ప్రభుత్వ పట్టాలములు దండెల్లును పట్టుకొనివుండు అచ్చట ఖయీలగా నుంచబడిన 17 గురు అలెక్సరు స్పెషలు కాన్స్టేబులులను వదలివెట్టిరి ఇంతయిగాక ప్రజాస్వామ్యవాదులచే దాచబడిన మరి పది మంది స్పెషలు కాన్స్టేబులులను గూడ వదలివెట్టుకొట్టెననిరి.

ఇటలీ ముత్రివర్గ కిషన్లి

రోము, జూలై 20:— ఇటలీయందు ఫాసిస్టికులను సోషలిస్టులకును పోరాటములు సంభవించుచుండెను. ఫాక్టా గారును వారి మంత్రిగర్డును వీరి పోరాటముల కాహతులైరి. ఫాక్టా గారి ప్రభుత్వమువారు రెండవపక్షమువారివై పక్ష సాతము గన్పరుచుచుండి రరి రెండుపక్షములవారును నెరాతో పణ మొనర్చిరి. ప్రభుత్వమువారు జేతమునందు అల్లరులు జరుగకుండ జేయుటకు మో మోటులకే శక్తికొలిపి ప్రయత్నించుచుండి రనియు, జేతమునందు దల్లరులకు రాజకీయకక్షలవారే యుత్తరవాదు లనియు ఫాక్టా గారు చెలిపిరి.

ఫాసిస్టి పక్ష కాదులకు దగు చర్యగానిగారి బెడరింపు చాల నుపద్రవకరి యగు నుండెను చాను మంత్రి వర్గమునందు జేసినయు కాని ఇకమిదనే మంత్రివర్గమువారుగాని సోషలిస్టుల యెడలపక్ష సాతముగ నున్నయెడల తాను స్వయముగా గొప్ప సైన్యముల లేనదీని ప్రభుత్వమువై తిరుగబడెదననియు బెడరించెను. చర్యగాని గారు 360000 అనుచరులను జేర్చు గలదనియు వారిచే చాలమంది వైసికాధికారులగూడ గలరనియు సామాన్యకన్యకలగు గలదు. వీరి బెడరింపు యొక్క విలువ ఇందే ఇమిడియున్నది.

ఫీజీభారతీయుల స్థితి

సమానహక్కుల నొసగరాదు

తెల్లవారి ప్రయత్నములు

వెల్లింగ్టన్ జూలై 20:— నువాయం దొక పెద్దసభ జరిగెను. మేయరు అధ్యక్షత వహించెను. ఆరు జిల్లాలనుండి చాలమంది ప్రతినిధు లుబందెరిరి. ఫీజీయందు భారతీయులకు సమాన రాజకీయ హక్కుల నొసగరాదని ఏకగ్రీవముగ తీర్మానింపబడినది.

భారత వ్యవహారములు

సర్. శివస్వామయ్యగారి ప్రసంగము

లండను, జూలై 21:— గత సాయంత్రము ఎమిలీ లిట్టను ప్రభుత్వే నొసంగబడిన విందు సందర్భమున “భారత పరిస్థితులు” అను విషయమును గూర్చి సర్. శివ స్వామయ్యగారు ప్రసంగించుచు నిట్లు నుడిపిరి: భారత ప్రభుత్వము నందు ప్రజలకు గల వ్యాయములగు అపనమ్మకములకు కారణములను తొలగించి, క్రమపరిణామమును గోరుపక్షము వారికి (నేషనలు పార్టీ) బలముని యువలెను. ఈ అపనమ్మకములవలననే అసహాయవాదులు గొప్ప యుద్ధకమును గల్పించిరి. ఆర్థికపరిపాలనాస్వాతంత్ర్యము నొసగి ప్రభుత్వమువారు తమ నిష్కల్మషాద్దేశములను వెల్లడింపవలెను. భారత కాననసభ వారిచే, వైసికని ర్యాణము, వైసిక వ్యయమును తగ్గించుట మొదలగువిషయములనుగురించి గావింపబడిన తీర్మానములను, జాగుసేయక అమలులోనికి దేశపోయిన యెడల మితవాదులకు గూడ ప్రభుత్వమునందు నమ్మకము జోవును.

సంస్కరణములందలి లోపమును గురించి విచారించి వానికి సవరణలను నూచించుటకుగాను ఒక కమిషను నేర్పరుపవలెను. భారతీయులు దిగిదినము, భారత ప్రభుత్వమును తమ ప్రభుత్వమువలెనే భావించుకొని రంగమునందున్న వారికి కార్యాచరణ స్వాతంత్ర్యముగ నొసగవలె నని గోరుచున్నాడు. సిమ్లా, ఢిల్లీలయందలినిరంకుశాధికారులతో పోరాడుచున్నట్లు వారెంచుటలేదు. వైటుహోల దొంగిగు పిఠులందలి నిరంకుశాధికారులతో పోరాడుచుంటిమని వారెంచుచుండిరి అయ్యుగారు నుడిపిరి.

మోటారు బండలపై దిగుతిపన్నులు

లండను, జూలై 20:— భారత ప్రభుత్వమువారు, ట్రిటిఫు మోటారు శకటములపై నూటికి 30 చొప్పున విధించిన దిగుతిపన్నును వలన ట్రిటిఫు వారి భారత వర్తకము చాలవరకు శిథిలమై పోయెనని కామన్సుసభయందు జేవినుగారు నూచించిరి. గత మాన్సి మానముననే దిగుతిపన్ను ధిక మొనర్చబడె ననియు ఈ కొలదికాలములోనే వ్యాపారము తగ్గినది హెచ్చినది నిర్ణయంప విలులేదనియు వింటర్లను ప్రభువు నుడిపెను. ప్రభుత్వవాదులను మాత్రమే ఈపన్నుధిక మొనర్చబడుటచే నానివయమున ప్రభుత్వమువారు దీనిని బాగుగ గమనించెదరు.

సివిలుసర్వీసు యుద్యోగుల మారకపు

పరిహారము

కామన్సు సభయందు సర్ భామను బెన్నెట్టు గారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు, ఇంతవరకును రూపాయి మారకము చాల అస్థిమిశముగ నుండుచుండుటచే సివిలుసర్వీసు యుద్యోగులకు మారకపు పరిహారము నొసంగలేదనియు ఈవిషయమును ప్రభుత్వమువారు మరచిపోరనియు వింటర్లనుప్రభువు నుడిపెను.

సర్ చార్లస్ టాన్సెండుగారు

అంగ్లోరాకు జనుట

వాగ్దానముల భంగమొనర్చుట

లండను జూలై 21:— సర్ చార్లస్ టాన్సెండుగారు జూలై 17వ తేదీన తెలుసునండి అంగ్లోరాకు ప్రయాణమై వెడలెనని కామన్సుసభయందు హామ్యువర్తగారు చెలిపిరి. గ్రీసుతో రాయబారములు జరుగుచుండగా తాను ట్రిక్కి వెళ్లెనని టాన్సెండుగారు గావించిన వాగ్దానమున కిది విరుద్ధము కారలంబాదునందు వారికి వ్యాధికుడిసెతరువాత “టర్క్యుందు పనికిరారు” అని వ్రాయబడిన రహదారి చీటి ఈయబడినది.

ఆస్ట్రీయా విషమస్థితి

ఆహారపదార్థములధరలు పెరుగుట

వియన్నా, జూలై 21:— గత 4 వారములలోను వియన్నాయందు రొట్టెల ధీమ నూటికి 89 చొప్పున హెచ్చెను. తిరిగి నూటికి 21 వంతున హెచ్చెనని ప్రతికలలో ప్రకటింపబడినప్పుడు పట్టణమందు ఉపద్రవకరములగు పరిస్థితులు బయలుదేరెను. కోఫోగ్రేక పూరికిమగునొక గొప్పగుంపు పార్లమెంటుభివనము నెదుటకుజని ఎర్రజెండాను విప్పి ఆహారమునకుగాను బల్లెను ఒసంగవలెననియు అట్టొసంగునంతవర కచ్చటకే యుందుమనియు దెబ్బలు మంత్రివర్గమువారికిని రాజకీయ నాయకులకును ఒక రాయబారమునంపిరి. ఈగుంపులో చాలమంది ఇనుము యంత్రాలయమునందలి పనివాగు. వెంటనే మంత్రివర్గము సమావేశపరచబడినది. ఒక హెచ్చరిక పంపబడిగానే దుకాణములను ఫ్యాక్టరీలును మూసివేయబడినది. బ్యాంకులును హోటల్లును బలపరుపబడి పోలీసుదళము కాపలా యుంచబడినది. పట్టణ మందంతటను భయము వ్యాపించి పోయెను. ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తర మసంతృప్తికరముగ నున్నయెడల ఇతర కార్యకులుగూడ సాధని వారితో గలియుటకు వాగ్దాన మొనర్చుటచే పరిస్థితులు ప్రద్రవకరముగ మారవచ్చును.

ప్రభుత్వమువారి ద్వారా నిర్దీక్షింపబడుట దప్ప ఎవ్వరును విడిచియు నాణెములతో వ్యాపారము జేయరాదని ప్రభుత్వమువారు తీరునొనర్చిరి.

యువతుల

గురించిన చట్టము

మాక్స్ స్టెన్సుగారి సూచన

లండను, జూలై 18:— (క్రిమిలు లా(అమెండుమెంట్లు). బిల్లును కమిటీయందు మాక్స్ స్టెన్సుగారు ఈ క్రిందిసవరణ నుపపాదించెదనని నోటిసునిచ్చెను.

“పరునారు వత్సరములవయస్సుగాని అంతకు తక్కువ వయస్సుగాని గల యువతులు వారి శిరోజములను జారుగా వదలివేసి యుంచుకొనవలెను, లేక జడవలె నట్లుకొనవలెను. లేక వెనుక వైపున కట్టి ప్రేలాడ వేసి కొనవలెను. 18 వత్సరముల వయస్సుగల ట్రియు అంతకు తక్కువ వయస్సుగల ట్రియు యువతులు జుట్టును వైకిరువ్వి సిగ్గవేసికొనిన యెడల ఈచట్టముప్రకారము శిక్షింపబడుదురు. ఇట్లుమాడుపర్యాయములు శిక్షింపబడిన తరువాతకూడ నట్లే జేసినయెడల నామె 16 వత్సరములవయస్సు వచ్చువరకు, రిఫర్మటరీయం దుంచబడును.” (స్టేట్మెంటు తంతివార్త).

ఒకకోటిశ్వరునివి చిత్రచరిత్రము

ఇంకొకని భార్యవలన ధనమును గోల్పోవుట

లండను జూలై 20:— వాల్టరువినన్న అను లక్షాధికారి మరణానంతరము ఆతని ఆస్తియొక్క ట్రస్టీవలన గ్రహము లిసెట్టి భార్యాభర్త లిరువురువైనను 125000 సవరణలకు దేబడినదావావలన నొక అడ్డుభవిచ్చితము బహిరంగమయ్యెను. వీరు వాల్టరు వినన్నగారినుండి వైధనమును మోమువలన లాగుకొనిన ట్రస్టీవాదించెను. లిసెట్టిసతి దుష్ప్రభుత్వనకునుగాను ఆమె ప్రభుత్వమువారు రిజెస్టరుజేసిన 20-వ దినమున 1915 సం॥ న ఆమె లిసెట్టిగాని వివాహ మాడెను. తరువాత వినన్న గారామెను గలసికొనినప్పు డాతిడిమెను జూచి చాలప్రేమించెను. లిసెట్టిసతి తనకు 18 వత్సరముల వయస్సునియు దానవివాహిత ననియు, బండుగు లెక్కరును లేదనియుచెల్పెను. లిసెన్సుగారి భార్యఇంకొకనిని తిగుల్కొనిపోవుటచే నాతిడిమెవైసి ధనరాసులను గురిపించెను. 49 కాన్సులు వాటాలు, 16 రవ్వను బాండ్లు, 5 సగ్గామబుణపుత్రములు, ఆమెపేర కొని ఇచ్చుటయేగాక ఈయమ పంపిన చాలబిల్లులను చెల్లించెను. వెన్నుఎదునం దిమె గావించిన బుణముల నన్నిటిని శిల్పించెను. గృహమును కొనుటకు 7000 సవరణలను సామానుల కొనుక్కొనుటకు 19000 సవరణలను ఇచ్చెను. ఇతర కర్వులకు 1250 సవరణలను ఇచ్చెను- ఇవిగాక నెల 1-కి 250 సవరణల సంపుచుండెను. ఒక్కవత్సరములో తిరిగి 1600 సవరణల బుణ మొనర్చగా దానిని దీర్చివేసెను. ఆమె పట్టుకట్టిల జత నొక్కదానిని ఎనిమిదిన్నర గిన్నీలకు కొనగా ఆబిల్లునుగూడ నాతినికే పంపెను.

1920 సం॥న వినన్నగారికి తానింతవరకును వలచియున్న యంతటి ఇంకొకని భార్యయై యాతినితో గావురము జేయుచుండెనని తెలియవచ్చెను. తరువాత నింకను ఈమెకు ధనము నొసంగ కుండెనని చెప్పెను.

ఈ వ్యాజ్యమునం దిరుపక్షములవారును రాజీ కుదుర్చుకొనిరి.

భారతాంగ సంబంధములు

లండనునందు సమావేశము

లండను, జూలై 19:—అంగ్లాక్షము నందు భారతీయులకును ఆంగ్లేయులకును పరస్పర అపోహలను కష్టములను తొలగించుటకు గూర్చి చర్చించుటకు గాను కామన్వెల్త్ భవనమునం దొకతెద సభ యొనర్చబడెను. సర్ థామస్ బెన్నెటుగా రధ్యక్షత వహించిరి.

మాంటాగ్యు, క్రూప్రభువు, ఎమిలిట్టుప్రభ్యు కలనలు వెబ్బుడ్డు, సర్ కె. జి. గుప్త మొదలగువారు చర్చయందు పాల్గొనిరి. భారతీయులను ఆంగ్లేయులను సాంఘిక సంబంధముల సభిక మొనర్చుటకు నొకకల్ప రోర్పాటు చేయవలెనని తీర్మానింపబడెను. ఈ విషయమును గురించి విచారించుట కొక సంఘముగూడ నియమింపబడెను. ఈసంఘము జాతీయాపోహలను దూరము తొనర్చుటకు చాల దోడ్పడునని మాంటాగ్యు గారు తెలిపిరి.

సామ్రాజ్యము నందు పరస్పరవాణిజ్యాభివృద్ధికిగాను లండనునందు ఎంతైన దేవలపు మెంటు యూనియను వెలకొల్పబడెను.

పోలీసు ప్రభుత్వస్థలకు ఇటీవల జరిగిన మృతికర్తృత్వైన్ని కలవలన తనవదలికి రాజీనామా నొసగెను. జ్యుస్టిక్ వ్యతిరేకముగ నుండు కార్ పంటిగారు ప్రధాన మంత్రిగ నెన్నుకొనబడుటచే మరల కల్లాలములు ప్రజలనని ఆయన తెలిపెను.

877 బి. పి. సి. క్రింద అలహాబాద్ హైకోర్టులో 2 ఏండ్లు కఠినశిక్ష విధించబడిన కాలదగారు ప్రేమికునియగు అపిరుచేయుటకు హైకోర్టు వారు తీర్పును నిరాకరించిరి.

ఆయుధ శాసన నిబంధనలు

సిల్లా 21:— సంఘమువారు మరల ఇద్దరు అధికార సభ్యులను, ఒక అసభికారసభ్యుని విచారించిరి. పోలీసుడివ్రూట్టి కమిషనరు బెంగాలు ప్రభుత్వము తనపున ప్రస్తుతమందున్న నిబంధనలు తృప్తికరముగ నేయున్నవని. లై సెన్సు రిజిస్టరుచేయుటలోను, మరితర నిబంధనలను అమలులో తెట్టుటకును అందరకును సమానముగ తీర్పులను ప్రవేశపెట్టవలెనని. ఎవరికిని పక్షపాతముజూపరాదని బెంగాలు ప్రభుత్విమువారి యభిప్రాయమనిరి. కాని ఇవి గనుక సాగుచున్న ఎగ్జిక్యూటివు కమిషనరులకు, మంత్రిలకు, హైకోర్టుజడ్జీలకు గూడ లై సెన్సు లేకుండ జేయవలెననిరి. ప్రస్తుతమందున్న లై సెన్సు జూలు విస్తారముగ లేవనిరి. ఇంతకంటె లై సెన్సులను తగ్గించిన శాంతికి భంగము తాకమానదు.

కర్నూలుపట్టు తెయిలరుగారు

అయ్యధములు ఎంతతక్కువగ ప్రజలదగ్గర నున్న అంతలాభమనియు తేచుకరమనిరి. ఎవరెవరి దగ్గర ఎన్ని ఆయుధములున్నవో ఒకమారు అంచనాజేయవలె ననిరి. సైనిక శాసన ప్రయోగకాలమున ఆయుధములు గల ఆసాములు తమ ఆయుధములను సైన్యముమీద ప్రయోగించలేదని అంగీకరించిరి.

జస్సాల, (ఎం. ఎల్. సి) గారు (మధ్యరాష్ట్రములు) లై సెన్సులను బొందుట కష్టము లేకుండ జేయబడవలెననియు అందరకును విస్తారముగ ఆయుధములకు లై సెన్సు నీయవలెననిరి.

ప్రకటన

కురుక్షేత్రసంగ్రామము.

1922-23 సం. ఇంటర్మీడియేటునకు పఠనీయ గ్రంథము. ఇందు బొండ్లపుటల రాజ్యాధికారము లేమి నిర్ణయింపబడినది. వెల రూ. 1-0-0.

శంభుకవధ (నాటకము)
(ఉత్తర రామచరిత్ర)

రామాయణముపై సత్యరథులనుగు వివర్ణనము. ముప్పది పుటల పీఠిక.

రామాయణ యుద్ధకాలము నిర్ణయింపబడినది. వెళ్ళునూతనాంశములు సవివర్ణకముగా దేలువబడినవి. రామాయణకథ నెలిగినవా రెల్ల జరువదగినది. వెల 0-12-0.

పరిచయవారు: రైతు ప్రెస్, మారిస్ పేట, తెనాలి.
(గుంటూరుజిల్లా)

కలకత్తా కార్పొరేషన్

కలకత్తా, జూలై 21:—కలకత్తా కార్పొరేషనుసభలో శ్రీనివాసకాధికారము, పూర్వ ఓటింగు, సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును గూర్చి చర్చించిరి. శ్రీమతి ఓటు నీయరాదని నిల్లులో నున్న మరతును ఎత్తివేయుడని ఆర్టింగు వైర్లక్ గారు రుపపాదించ కలకత్తాలో శ్రీమతి చదువురానివారగుటచే ఆమరతును తొలగించరాదని బాబూ అమలాయధాని ఆడ్డిగారు ఆక్షేపించిరి. యూరపియను శ్రీమతి బ్రాహ్మణ శ్రీమతిలను నియోజకధికారము నిచ్చుటకు ఆభ్యంతరము లేదనిరి. ఘోషాశ్రీమతి కంఠమాత్రము గూడదనిరి శ్రీమతి తమ ఓటునీయవలెనని నిర్బంధము లేదని ప్యాటు లా వెంటు గారు తెలియజేసిరి. నూటికి 96 మంది పురుషులు గూడ నిరతురకుత్తులేయని ఇంకొకసభ్యుడు నడిపెను. 40 ఏండ్లప్రాయముగల శ్రీమతిచాత్రము ఓటు నీయు సభికారముండవలయునన్న తీర్మానము అంగీకారమును బడయలేదు. శ్రీమతి ఓటునీయుటకుగల యభ్యంతరమును తీసివేయుటకు 21 మంది ఆనుకూలముగను 4 గురు ప్రతికూలముగను తీర్మానించిరి. ఒక్కొక్కమనిషికి ఒక్కొక్కఓటుమాత్రమే యుండవలయునని నిశ్చయింపబడినది. ప్రత్యేకసాంఘిక ప్రాతినిధ్యము నవలంబించ నవసరము లేదనిరి. ఈ విషయ మై చర్చ జరిగెను మహమ్మదీయసభ్యులకు కొన్ని స్థానములను నిర్ణయించవలయునని అకాంచుపేనుగా దనిరి. కాని తీర్మాన మొడిపాయెను. ఆసలు తీర్మానముగూడ ఓడిపోయెను.

చార్లెస్ బ్యాంకు మోసము

కలకత్తా, జూలై 21:—నమ్మగరామిజేయ తుట్టబన్నిరను నేమనకు గౌరీప్రసాదదే, కృష్ణానంద ఘోషా, మహ్మదు ఇస్మాయిల్ చౌదావా గార్లను కలకత్తా చీఫ్ పోలీస్ డిప్టీ మేజిస్ట్రేటు హైకోర్టు నెవన్సుకు బంపెను. మొదటిముద్దయలు ఇద్దరును 2 లక్షల 77 వేల రూప్యములు మూడవముద్దయకి వశపరచెను. మూడవముద్దయ వర్తకుడు. వై హుండి మొత్తగదు ముట్టకుండగనే బదలాయించెను. ఈ హుండిలు లంగ్సులో మార్చబడెను. ముద్దయలు జామీనువిధవదలబడిరి.

కలకత్తా జనపనార యంత్రాలయములో సమ్మె

ఇంతకు సాగుచున్నది. ఒక 350 వేల గాండ్లను, నూలును కడుకువారును పాపురా జనపనార యంత్రాలయములో మరల పనిలోజేరిరి. ఇతరయంత్రాలయములో పనిలో ఎవరును ప్రవేశించలేదు. వారు పనిలో జేరద రహస్యచరణ లేవు. సమ్మెదారులు అల్లరులను కలుగజేయలేదు. శాంతివాతావరణమును కాపాడుచున్నారు. సమ్మె ప్రారంభ మగుటకు పూర్వము కార్మికవిషయములో శ్రద్ధవహించిన స్వాములు ఒకరు ఆ యంత్రాలయములకు బోయి చూచెను.

సెంట్రల్ ఆసియాపరిస్థితులు

పిషావరు, జూలై 21:—సెంట్రలు ఆసియాపరిస్థితులు వెలకోజులచండి బాత్తుక తెలియుటయేలేదు. ప్రతికూలబోల్లి వికల విజయవార్తలు వచ్చుటలేదు. బోల్లివికల విజయములనుగూర్చియు బోల్లివికల సైన్యములు కెప్పించబడినవి వదలెను బయలుదేరినవి. కాని నిజస్థితులు ప్రయాణికులవలనగాని వర్తకులవలనగాని తెలియలేదు. ఆఫ్ఘన్యుతికలుగూడ తురుష్కస్థానపు వార్తలను ప్రకటించుటలేదు. చీనానుండి రాయబార మొకటి యుటదెంచెనని తెలియుచున్నది. అంగారా ప్రభుత్వరాయబారి క్రొత్త నియమించబడెను. ఇతను పిషావరావస్థకు. యధ్యమయమున మెడినాను కాపాడిన సైన్యములకు నాయకుడును నుండెనని తెలియుచున్నది.

బ్రిటిషు నాయకులు ఇంకొక సమస్యమైన స్థలమునకేగిరి. వీరికి ప్రత్యేకముగ ఒక భవనము నిర్మించబడును. ఇటలీలో ఆఫ్ఘాన్లు కొన్ని విమానము లీప్రదేశమునుండ వచ్చునను వదలెను గలవు. కాని అయ్యవిరెండు బొంబయినుండి రైలులో వచ్చినవి.

సాంబెల్పురాయల్ మిలిటరీ కాలేజి

భారతీయులు ఎన్నుకొనబడుట సాంబెల్పురాయల్ సైనికకళాశాలలో తరఫీ దగుటకు 1922 సంవత్సరము సెప్టెంబరు 1 తేదీనుండి గురువీపుసింగు ధిల్లా, సర్దార్ బహదూర్ అవ్వరు ఆలీ, బల్లంతసింగు, శేఖ ముస్సామహమేదుగార్లు ఎన్నుకొనబడిరి.

బందరు వార్తలు

(ఒక విలేఖరి నుండి)

యస్. నూర్యనారాయణ నాయుగా కి కాండోఫీట్సు వీర జాబ్బిలి వాస్తవ్యులు. (కోడి రామమూర్తి నాయుడుగారి ప్రియశిష్యులు. వీరి వెల 18 వ తేదీ రాత్రి మా పురమున గల బుట్టయ్యపేట నాటకశాలలో కొక ప్రదర్శనమిచ్చి యుండిరి. ఇదివరలో ఆ నేకమంది కాండోలను, వారివారి కాళలమును చూచియున్నాము గాని యీ నాయుడుగారివారివారి పనులిదివర కెవ్వరును చేసియుండలేదని గట్టిగా చెప్పవచ్చును. వీరు మొట్టమొదట నొకపాతశాలయందు జమ్నూస్టిక్సు, టీచరుగ నుండి తరువాత నొకవత్సరము రామమూర్తి నాయుడుగారివద్ద శిష్యులుగ నుండి యిటీవల 4 సంవత్సరముల నుండి మన్యజ్యముచే పిడింపబడుచు తనకున్న స్వగృహమును వెచ్చించుకొని యిప్పుడు ఆంధ్రలోక మంతియు తనవిద్యావై పుణ్యమును విశదపరచుచు సంచారము చేయుచున్నారు. వారు చేయు పనులన్నియు యిప్పుడు స్థలసంకోచముచే వ్రాయలేము. వీరు నెత్తిమీద రాయివెట్టుకొని సమ్మెటులతో కొట్టించుకొనునపుడును, 20 మంది మనుష్యులు కూర్చునియున్న మోటుబండిని కంఠముమీదనుండి లాగించుకొనునపుడును అప్పుడచ్చటనున్న ప్రేక్షకులలో ప్రతివారును కడిన సంతాపము వ్రాయబలికాదు. గాన వీరి సంచారసమయములో అభిమానులెల్లరు తగు సహాయము చేయునట్లుదయామయుని వేడుచున్నాము. వీరి పనులలో కెల్ల సేవకున ప్రశంసా పాత్రమైనదియు, నిదివరకెక్కడను మనము చూడనిదియు నగు మోటారు కారును నెత్తితో నాపుట చూడదగియున్నది.

నవ్యులముట

ఇదియొకమాసప్రతిక. నూతనముగ వెలువడినది. ఇది మిక్కిలి హాస్యసపురకము. తెలుగుప్రతికలలో నిట్టిహాస్యము వెల్లివిరియు ప్రతిక లేవ్వదును ప్రచురింపబడియుండలేదు.

వర్షము

ఇచ్చట అమితవానలుగ నున్నవి. ఇవి చెడుకో, మంచికో, తెలియకున్నది. అట్ల, వర్ష, చెడిపోవుటకు యిది మిక్కిలి ఆధారము. ఇప్పుడున్న వర్షము పొలములలో నాలు వేసిన తరువాత నున్న మంచిదిగదా! ఈ అమితవర్షము జూడ యీ వత్సరము పంటలకు నష్టము కలుగునేమో నభయ మగుచున్నది.

వివాహములు విదారులను గూర్చి ఒకచట్టమును బహోజా సంస్థానపుశాసనసభలో ప్రవేశపెట్టబడెను. ఈ బిల్లు ఆమోదించబడిన వివాహపు చిట్కాలు పరిష్కార మగును. వద్దాక్ సంస్థానములో ఖచ్చున తగ్గించుట కొక సంఘము నియమింపబడెను.

జూలై 7 తేదీని చీనారాయబారులు కాబూలులో ప్రవేశించిరి. ఆజిముల్లాఖాన్ గారు రోములో ఆప్టను మంత్రిగ నియమింపబడెను. బెన్సుగా ఆఫ్ఘాన్ మంత్రిగ గులాం సాదీకుఖానుగారు నియమింపబడిరి.

నిన్నతీయదశమున బ్ల్యేకుగారు మరల వైమానికప్రయోజనము ప్రారంభించిరి.

ఒక హత్యనేరములో తప్పించుకొని పరారీ అగుచుచున్న భాగు అను ముద్దయిని బట్టుకొనుటకు పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు తన సిబ్బందితో జండ్రియాలా సర్రఖాన్ గ్రామమునకు బోవ అక్కడ ముద్దయ 60 మందితో ఆయుధపాణులై పోలీసువారివై తుపాకులను ప్రయోగించెను. పోలీసువారుగూడ తుపాకులను ప్రయోగించిరి. ఒకడు చనిపోయెను. ముద్దయ తప్పించుకొని పారిపోయెను.

అడిమనలు డిప్టీప్రెస్ మేజిస్ట్రేటు జిల్లామేజిస్ట్రేటు ఆధులమున జరిగ్గించుటకు బోయిరని పంజాబు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

లెజిస్లేటివు అసెంబ్లీలో సామ్యుగారి స్థానే ఎం. ఎన్. డి. ఖట్టరుగారు కేటెగ్గబడిరి. రీ నాపుగారి స్థానే లింగ్క్ గారు నియమించబడిరి.

హిందూ దేశపు ఇనుపకాయలసమావేశము అక్టోబరు రెండవ వారములో జరుగును.

అమృతాంజనము

తలనువ్వులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది ఇతర వీధివైన నెవ్వలను కూడ మా అమృతాంజనము వాడినంత మాత్రమున నయముగను. వెల 0-10-0 అణాలు పంచభాష చీటి చూచికొనిన మోసము గలుగదు అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి - మదరాసు

భీమవరం మొర

మహాఘనత సహించిన మహారాజుగారి శ్రీ చొన్నపట్నము గవర్నరు-ఇన్-కాన్సిలు ప్రభుత్వ గారి దివ్యసముఖమునకు:—

కృష్ణాజిల్లా భీమవరం తాలూకా ప్రజలు విషయపూర్వకముగా నునవిచేసికొనునది యేమనగా:—
భునులైన ఓనుచగ్రభూ!

1. గోదావరి నదియొక్క పడమటితీరాల్లో కరెన్ ఈ భీమవరం తాలూకాలోని తణుకు నదిసాపురముల నుండి విడదీసి కృష్ణాజిల్లాలో నుంచుటకు ఆరెంటిని మాత్రము గోదావరిజిల్లాలో కలుపుటకు ఒకమాత్రం ఉద్దేశము గలిగి అది త్వరలో ఆనుచులలో వెట్టుబడునని ఈవిషయవార్తల తెలియజేయవచ్చును.

2. ఈ ప్రకారము మాతాలూకాను ప్రత్యేకించినయెడల మాకు చాలా ఇబ్బందికరము.

3. ఈ తాలూకాలోని మాగాణిభూములన్నియు తణుకు తాలూకా కెట్టిపేటలో వుండే ఎక్స్‌క్యూటివ్ యంజనీరుగారి అధికారముక్రింద నీటిపారుదల కాకలసినదై యున్నది. మా తాలూకాకు వ్యాధిముగాను సమయానుకూలముగాను నీటిసప్లయ చేయటంలోన, కాలకలం కైరా నీటిదోళం విషయములోను విషాదపు పన్నులు కట్టుట, పన్నులను రద్దవుచుట మొదలగు కార్యములకై మేము అతిమామున నున్న బంధులలోని జిల్లా అధికారవ్యవస్థాపక పరిపాలకుల పొందవలసి యుంటుము.

4. ఈ కృష్ణాజిల్లా పటమును తవ్వకప్రభుత్వం చిత్రీకరించిన యెడల భీమవరం తాలూకా తణుకు నర్సాపురం తాలూకాల మధ్య సమీపియ్యబట్టి విభజన కాగలదు. పడమట నున్న కైకలూరు యేలూరు తాలూకాలకును యీ తాలూకాకును మధ్య స్వభావకీర్తనైన వుప్పుచేరు నదిన్నీ కొల్లేరు పడనన్నన్న వాదులుగా నేర్పడి వూర్తిగా విడదీయబడియున్నవి. ఈ భీమవరం తాలూకాను నర్సాపురం తణుకులనుండి విభజించినయెడల పరిపాలనవిధానములో, ఉమ్మడిగానున్న రోడ్లను గురించియు, జనాభాగణన, గ్రామపాఠశాలలు, ఆస్కార్లీ, పోలీసు కైరా డిస్ట్రీక్టు మెంటులలో కూడా అనేక ఇబ్బందులు చిక్కులు గలుగునని విశదము కాగలదు.

5. తణుకు తాలూకాలోని నిడదవోలు స్టేషన్ నుండి నరసాపురమునకును, అచ్చటినుండి భీమవరమునకును రైలు జేయించవలెననే ఉద్దేశము కలదు గనుక, అందుకు తగిన సాధన సామగ్రిని ఈమాటు తాలూకాలవారును కలసి సంపాదించవలెను. కాబట్టి ఈమాటు తాలూకాలు ఒక్క అధికారము క్రింద నుండుటయే సదుపాయముగాని జేయుకారు.

6. ఇవికలలో భీమవరం తాలూకాకును యేలూరుకును, అక్కడినుండిన తెంపారే సముకోటుకనుబట్టి మాత్రము కొంత సంబంధముండెను గాని, అసలుకొల్లను ఇప్పుడు మాకు దగ్గర నున్న నర్సాపురమునకు మార్పుటకల్ల ఈ ఇబ్బందికూడా తీరి జనులు సౌఖ్యము చెందియున్నారు.

7. ఈ తాలూకా ప్రజలకు యెట్టిలోపములు గలిగినను వాటిని, సామీప్యమునబట్టి, కెట్టిపేటలోను, రాజనహేంద్రవరము కాకినాడలోను వుండే అధికారంతో తెలియజేసికొనటములభమున్ను, బంధు వెట్టుట క్యయత్రయాసకారణమున్ను అయివున్నది.

8. భావలోను, అచారపద్ధతులలోను, ఆశయములయందును, యీ తాలూకా జనులకును నరసాపురం తణుకు తాలూకా జనులకును పరస్పరానుసంబంధము గలదు గనుక వీటిని వేరు ప్రచుటకల్ల దుభిభాజనమును జనులకు అత్యంత అవమ్యతమును కాగలదు.

9. ఈ తాలూకా ప్రజలందరు మునుపటికలె గోదావరి నదికి సంబంధించిన ఇతర జిల్లా తాలూకాలతో పాటు ఒక్క అధికారవర్గము క్రింద నుండుటకే అపేక్షించుచున్నారు. ఎందుకల్ల ననగా ఈ జిల్లా తాలూకాలవారికి సంబంధబాంధవ్యములును సమానాశయములున్నా గలిగియున్నవి. ఒక్క తాలూకావారు ఆ యితర తాలూకాలలో అస్తి సంపాదించి కలసి మెలసి యున్నారు.

10. ఇప్పటి పాలనావిధానమును బట్టి ఖర్చులను సగ్గించినెంచు యెడల కూడా, ఈమాటు తాలూకాలును కలిసి యే కావర్తముగా నుండుటకల్లను, ప్రజల ఆవశ్యకతలు, తాలూకాల వైస్రగ కర్మకారములు సమానము లగుటకల్లను ఈమాటిని యేకాధికారవర్గము నుంచుటయే క్యయమును తెగించుటకు విలుగా వుండును.

11. గనుక మహాఘనతసహించిన ప్రభువులు ఈ తాలూకాను తణుకు నర్సాపురం తాలూకాలనుండి వేరుపరచకుండా యేకాధికారముక్రింద వుంచి క్యయము దయ చేయించవలె నని తపఘనతనుగూర్చి వందనపూర్వకముగా ప్రార్థించుచున్నాము.
భోగరాజు-హనుమంతరావు.

వర్తకవిషయములు

మద్రాసు

మారకపు రేటు

ఎక్స్‌ఛేంజి బాంకి టెలిగ్రాఫిక్ ట్రాన్స్‌మిషన్ 15 9/16 పెన్నీలు
బాంకిడిమాండు డ్రాఫ్టులు 15 19/32 పెన్నీలు
లండన్ డిమాండు డ్రాఫ్టుల } 15 3/4 పెన్నీలు
బాంకి కొనగోలు రేటు }
మాడు నెలలవాయి డ్రాఫ్టులు 15 15/16 పెన్నీలు
ఆరు నెలల వాయిదా డ్రాఫ్టులు 16 1/4 పెన్నీలు

కలకత్తా మార్కెట్టు

కలకత్తా 21 జూలై

పత్రిక—బెంగాలు వా: పూరు రూ 448
డెన్యాస్ 394
కెసోరాం 12/2
జనపవార:—ఆంగ్లో ఇండియా 373
యన్. యచ్. కెప్త 25/12
నావురా 46/2

మారకపు రేటు

ఎక్స్‌ఛేంజి, బాంకి టెలిగ్రాఫిక్ ట్రాన్స్‌మిషన్ 15 5/8 పెన్నీలు
డిమాండు బిల్లులు—15 21/32 పెన్నీలు
5 1/2 కడ్డీ యుద్ధబుణునకములు (1923)

బొంబాయి

మేరమార్కెటు

బొంబాయి 21 జూలై.

సాయంకాలమున సరికి వాటాలధరలు యాగిందివిధమున

నిలచియుండెను.
అనామదాబాదు అడ్వాన్సు రూ 2800
బొంబాయి కాటక్ 1280
బొంబాయి డ్రాయింగు 1422
సెంట్రలు ఇండియా 5005
సెంచరి 617
కొలబు లాండు 2280
కెనెలు 587
కరెంబాయి 1785
డెవిడు 1627
ఫణులుభాయి 1860
ఇండియాన్ బ్రివింగు 215
ఇండియా మాల్వా 710
కొహినూరు 3025
నూర్ గేటు 617
వెరలు 1075
ఫోసిక్సు 890
సింపెక్సు 820
పాపుర్ 345
స్పెడీ 4880
స్వాసు 1200

ఇతరవాటాలు

తాతా హైడ్రో—రూ 875
తాతా విరను అండు స్టీలు (ఆర్డి నరి) 60
" " (డిఫర్) 212
తాతా ఆయులుమిల్లు—52
నెల్లెలుబాంకి—87/4
తాతాబాంకి—16/12

మారకపు రేటు

ఎక్స్‌ఛేంజి: బాంకి టెలిగ్రాఫిక్ ట్రాన్స్‌మిషన్ 15 5/8 పెన్నీలు
డిమాండు బిల్లులు—15 21/32 పెన్నీలు

మేజరు బ్యాంకు

కరాచీ, జూలై 20:—ఇంగ్లాండునకు ఇండియాకును విమానములమీద తపాలను గొంపోవుట సాధ్యమని స్పష్టముగ పత్రికాప్రతినిధిలో తెలియజేసెను. బెన్సు 1-కి 2 పిల్లింగుల ఆరు పెన్నుల చొప్పున ఒకటొక తపాలు పోవుటకు అభయ మిచ్చెను. ఇవిగాక ప్రయాణికులు, సామానుగూడ లాభకరముగ గొంపోబడును. ప్రయాణికులు ఎక్కువసామును ఇయ్యవలసియున్నను 11 రోజులుముందుగ గమ్యస్థానము జేరులాభము గలదు. సామున్నచో విమానకాలలు, తిండిలేనివార్తలు, పెట్టోలు ఉన్నచో విమానములమీద ప్రయాణమును ప్రారంభింపవచ్చును. ఇంగ్లాండులో ప్రజలు చాల ఉత్సాహకరముగ నున్నారు. ప్రపంచవిషయములను గూర్చి స్వయముగ తెలిసికొనుటకు ఆయావాకులకు మహాధాన్యములు అభివృద్ధి యగుటకును వైమానిక ప్రయాణపులేర్పాటులు ఉపయోగించు ననెను.

వాతావరణ స్థితి

1922-వ సంవత్సరం జూలై నెల 22-వ తేది శనివారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత 24 గంటలలో	అత్యల్ప ఉష్ణోగ్రత 24 గంటలలో	గరిష్ఠ వర్షము 24 గంటలలో	వర్షపాతము 1-వ తేదీనుండి	వర్షపాతము 5-వ తేదీ నుండి
హైదరాబాదు	83.6	74.2	0.86	50.88	...
మద్రాసు	84.6	78.5	0.90	35.79	5.68
బెన్గళూరు
చెన్నై	82.6	76.0	1.18	28.11	14.16
బాంబాయి	88.2	79.7	0.22	26.29	5.00
కోల్కత్తా	81.9	76.4	3.58	11.07	0.28
రాజ్‌పూర్
విశాఖపట్నం	79.9	76.2	0.29	8.78	4.20
కాకినాడ	77.5	74.0	1.80	8.77	0.88
మచిలీపట్నం	77.8	78.7	3.00	8.78	0.25
గుంటూరు	79.4	78.5	1.54	10.18	1.80
కర్నూలు	81.1	74.5	0.25	8.46	0.01
మృగాళి	86.9	73.4	...	4.14	0.85
కడప	92.0	87	...	3.99	0.80
కర్నూలు	95.5	90.7	...	8.17	0.67
పాంబం	92.8	78.1	...	0.68	0.40
బ్రహ్మపూర్	94.0	77.7	...	2.27	...
కొంభో	85.0	74.8	...	12.86	0.51
విజయవాడ	81.5	75.8	...	28.76	10.68
గొచ్చిన్	84.4	77.7	0.08	54.00	8.49
కాల్కత్తా	80.8	78.6	0.78	75.81	19.88
నయగూరు	84.8	77.2	0.05	7.86	12.57
కెన్ కారి	85.6	61.4	1.40	59.68	8.12
కాల్‌పాట్	81.5	74.6	0.98	75.15	8.57
మృగళి	79.1	78.6	6.22	75.29	...
బొంబాయి	73.6	76.2	8.47	52.59	18.71
హైదరాబాద్	78.8	69.6	0.67	6.49	2.60
చెన్నై	76.8	71.8	0.88	4.09	3.08
కర్నూలు	84.8	71.6	0.15	1.58	1.71
కాల్	79.1	78.1	0.22	0.60	2.56
నర్సాపురం	79.2	71.8	0.99	2.62	4.19
కడప	92.9	72.8	0.81	4.12	1.58
కోల్కత్తా	71.6	64.8	0.23	3.89	4.81
బెంగళూరు	75.8	65.1	0.18	5.05	0.79
కొల్కత్తా	60.4	48.4	0.08	6.95	0.70
కడప మండలము	56.9	48.2	0.25	8.28	5.66
కొల్కత్తా	81.7	73.3	0.04	2.65	0.16
తెలంగా	85.0	74.0	...	12.05	4.27
తెలంగా	90.9	74.5	...	7.08	1.88
విజయవాడ	98.6	79.8	...	0.61	1.67
నవగోల్కత్తా	99.2	80.5	...	2.15	1.76
చెన్నై	96.1	79.8	...	2.84	0.10
అత్యధిక	0.25	0.66

దక్షిణము పశ్చిమతీరము, లండు మేఘములూకమాదిగను మిగిలిన ప్రదేశములందు దట్టముగను నుండెను. దక్షిణమున కార్పూర తక్కువ. మిగిలిన ప్రదేశములందు దగ్ధముగనుండెను. దక్షిణమున వేడిమి హెచ్చెను. పశ్చిమతీరమున మార్పులలేవు. మిగిలిన ప్రదేశములందు దుష్టము తగ్గెను. రాజధానియందు త్రవ్వకమున చాలవరకు దామాషాయాకంపె వేడిమి 10 డిగ్రీలు తక్కువుగ నుండెను. వర్షము లింకను కురియును.

సిమ్లా జూలై 21:—ఒరిస్సాదూరమున కవుల నొక చిన్నకుపాను యేర్పడెను. ఇది వాయువ్యదిశగా మారకచ్చును. వాయువ్యదిశయందు వర్ష వాయువులు దుర్బలముగ నుండెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు చురుకుగ నుండెను. దక్షిణబరార్, ఒరిస్సాబిహారు, సంయుక్తపరగణాలు, మధ్య రాష్ట్రములు మొహారు మదరాసునకు తీరమున మలబారు, మదరాసు, దక్కను లందు వర్ష మంతటనుకురి సెను. రంగూను, కాకినాడ, గయ, పాట్నా లందు, అంగుళమును బయటెర్రాము క్రేత్యవ జల్లులుపురములందు 4 కటకునందు అంగుళములును 3 అంగుళములును వర్ష ముకురి సెను. బిహారుఒరిస్సా, దక్షిణబరార్ శములందు వర్ష మధికముగాకచ్చును. సంయుక్తపరగణాలలో ఈస్ట్రను సర్కిలు నివేదికము:—చెరకు బాగుగనుండెను. వరిసాధారణముగనుండెను. వైస్రను సర్కిలు:—చెరకుబాగుగనుండెను. ప్రత్తిసాధారణము. వరిబాగుగలేదు. ఎస్. ఆర్. యు. సావూరు. వాతావరణ కార్యము.

దుందుభినామ సం||రం ఆషాఢ బ||ంకె, శనివారము

గ్రంథపరిచయము

బ్రహ్మశ్రీ జేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిలుగారంపిన, చాటు పద్య మణిమంజరి ద్వితీయభాగము, మూడవవైపు ముద్రణము. గ్రంథములను వందనములతో నడుకొన్నారము. ప్రభాకర శాస్త్రిలుగారు సంస్కృతాంధ్రములందు చక్కని వైద్యులు మును ప్రతిభయును గలవారు. వీరు ఇదివఱలో ప్రాచీనాంధ్ర కవిత్వముల అమృతమయములగు చాటుపద్యములను అతి ప్రయాస ముతో చిరకాలము సేకరించి (చాటివేట్లబూర్వము) ఆంధ్ర లోకమునకు పోయినను నిచ్చివారు. ప్రస్తుత మిది వై గ్రంథము యొక్క రెండవభాగము. శాస్త్రిలుగారి ఈ యనల్పమగు పరిశ్రమములన మన కిదివఱకు గ్రంథములుగాని ఆయా మహా కవుల చాటు పద్య రత్నము లెన్నియో కవిజీవనమును గుఱించిన లఘు వివరణములతో సహా - లభించు నదృష్టము కల్గింది. ఇందులకు ప్రభాకరశాస్త్రిలుగారి రెంటియును అభినందనము. ప్రథమభాగమునందువలెనే ద్వితీయభాగమునందును అమాల్యములగు మహాకవుల చాటుపద్యములు లనేకములున్నవి. అన్నింటిలోకి రుద్రకవిని గుఱించిన చాటువులుగల భాగము చాల ప్రశంసకరముగనున్నది. ఆంధ్రవాఙ్మయ పరిశోధకులకును ఆంధ్రకవితా మధానాస్వయనుగౌరవ దితర సేవకవలయునగుచున్న ఈగ్రంథము ముఖ్యముగ సంగ్రహాత్మకమని తలంచెము.

మూడవవైపు ముద్రణమున నీతిబోధకమును ఆధునా తనమునగు నొక సాంఘిక గాథ ప్రబంధరేఖనీ యుపపల్లింపబడి నది. కథానస్తువు ప్రాయశః ఈ కాలపువారికి క్రొత్తగ గన్నట్టు. కాని కథా సంవిధానమునందలి చాతుర్యము ప్రతివారికిని నబ్బురమున కల్గించుచున్నది. తెనాలి రామలింగకవి (పాండు రంగమహాత్మ్యమునందు వర్ణించిన) నిగమకర్మపాఖ్యానమునకు పీఠుట - మనవారి గార్హస్థ్యజీవనమును చిత్రించి - నీతిని బోధింపగల - ప్రబంధరీతితో వెలయు సాంఘిక గాథ - ఇదియే యనవచ్చును. చక్కనిధారయును, ధారననుసరించి, తీరు తీరు ములం దిద్దివేయుచు కల్పనా వైభవము నిందు గలవు. గ్రంథములు వలసినవారు చెప్పి పట్టణము తిరువల్లి క్షేత్రాని మణి మంజరి మేనేజరుగారికి వ్రాసిన లభింపగలవు.

* * *
కర్తభారము:—గ్రంథకర్త విద్యాన్ కోపల్లె శివకామేశ్వరరావుగారు; తెనాలి. ఇన్స్పెక్టివ్ భాగమున కవికృమగు సంస్కృతరూపమునకు తెలుగునేక. ఈ రూపము నింత వఱకు ఒక రిద్దరాధుని కాంధ్రకవులు తెలిగించి యున్నారు. శివకామేశ్వరరావుగారి యాకృతి యాంధ్రమున మూడవ యను వాదము. గ్రంథకర్తగారు ఈ చిన్నపుస్తకమునకు కవి జీవితగ్రంథ రచనాదులను గుఱించిన విమర్శముగల యాహా ధాతములు తొలుత గూర్చియున్నారు. అది యెంతయును విమర్శకులకు ప్రేక్షణీయమై యుండును. ఆంధ్రీకరణము మిగుల మనోహరముగ నున్నది. గ్రంథములు గ్రంథకర్తకు వ్రాసిన లభించును.

* * *
అత్యంతము:—ఇదియొక చిన్న పద్యమయమగు కృతి. దీనిని రచించినవారు వడ్డాది శీతారామాంజనేయులు పూడి పెద్ది కాశీ విశ్వనాథశాస్త్రిగారులు. ఈపుస్తకమునందు ప్రతిపద్యమునందును అత్యంతమున కడువడుచున్న విషయములు విమర్శించుచు- అత్యంతమున మలవఱచుకొనుటకు తగినరీతులు కల్పింపబడినవి. పద్యములు సరసములుగ నున్నవి. గ్రంథములు వలసినవారు- కే. ఏస్. యాజ్ఞా చోడవరం, విశాఖపట్నం-అను వోటు నకు వ్రాసిన లభించును.

* * *
సిరాపరిశ్రమ:—ఇది సామ్రాజ్యమునకు గ్రంథము ఇందు శాసనవిధములగు సిరాపా చేయు విధానములు సామాన్యమై నులభ్యముగను నేద్యముగను నుండునట్టి కైలిలో నిరూపింప

కర్తజననము—(ఇంద్రధనుస్సు)

అనంతపంతుల వెంకటేశ్వర్లుపంతులు గారు

చం చలితమృగేక్షణంబుల దిశలో ప్రసరించు గోలయుగ్మకం దొలికెడు గంటిసిటిసదు లూరుపువేడిమి నగరించు; ను జ్వలతనవుణ్, నిగర్తకవచద్విత్తుండలముల్. నెలంగు కో మలశకురూపమై యెటుట మానసము. గలగింక గుంతికిన్. క.గంగాపావనోయా

భ్యంగనుదైవనముతుండు భావికర్తం
భగింక గోరినటు తా

కెం; గనుకూనయు హసించి కేలాడించున్||

ఉ|| నీలిమ తెలుసుం గలిపి నేసిన పట్టుదుకూల మారుటన్||
గాలివెల్లువన్ బోచగ నది పిల్లచుడుంగువాఁడన్||
ట్లాలహరిసూప చ్చుదులొలిచి నైకత మొప్పె; దానినే||
బాలకుతోడ బాలరవిభాసిత మభ్రము మారునూ పెడున్||

చం|| కోమలని జూచు; జూచుకము

కొంగెడలింపవలయు; దోడనే||

ద్యుతుణి కాచి సిగ్గుపడుచు వోయ్యో;

చయ్యన బోవనెందు; హా||

సము దులకించి నాబుడుత

చక్కనిమోమును ముద్దునేతలన్||

బసినది. ప్రస్తుతము తెలుగుభాషయందు సామ్రాజ్యిక గ్రంథములు బాహ్యు వెలువడుచులేదు. సమర్థులగు గ్రంథకర్తలు వివిధవిషయములకు జెందిన పరిశ్రమలనుజేసిచి గ్రంథముల వెన్నింటిన్ వ్రాయవలసియున్నది. ప్రస్తుత మీ గ్రంథకర్త యవలంబించిన విధానము బాగుగనున్నది. గ్రంథములు గ్రంథకర్త యొద్ద (మొటపాడు, కృష్ణాజిల్లాలో) లభించును. వెల 0-12-0.

* * *
ప్రక్షిప్తోపన్యాసములు:—గ్రంథకర్త పానుగంటి లక్ష్మీనాథాచార్య పంతులుగారు శ్రీ పితాపుర సంస్థానాధిపతుల నున్నన కెంతయు పాశ్రులై నర్మదాపురుకు తీర్చి యాదులగు వెమ్మనాటకములను వ్రాసినవారును ప్రతిశనివారమును ఆంధ్రపత్రికలో ప్రకటింపబడుచున్న సాక్షి అవంబడు అద్భుతవ్యాసములను వ్రాయుచున్నవారును ఆంధ్రాంగ్ల గీర్వాణభాషా కోవిదులు నగు శ్రీ యుత పానుంటి లక్ష్మీనాథాచార్య పంతులుగారిచే వ్రాయబడిన గ్రాహ్యవాదభండన, సంఘ, భాషావ్యయకములును నితర రములగు 24 ఉపన్యాసము లీగ్రంథమున గలవు. ఇది 500 పుటల గ్రంథము. ఇది రాజమహేంద్రవరం ను ద్రోణరాజు వెంకటరమణాచార్యగారి స్వకీయ శ్రీవిద్యానిల ముద్రాక్షర కాలయందు 1918 లో ముద్రించబడినది. ఈ ఉపన్యాసము లనుగూర్చి ప్రశంసించుటకు సమంజసము. ఏలనిన పంతులుగారి ఆంధ్రభాషాకమునకు చిరపరిచితులు. సుకావ్యములగు పండితుల చేతను కవుల చేతను ప్రభువులచేతను పొగడ్తగన్నవారు. ఈ గ్రంథము వెల 2-0-0 లు. వలయువారు పంతులుగారిపేర పితాపురము వ్రాయవలెను.

* * *
సుఖరోగచికిత్సారత్నాకరము:—గ్రంథకర్త శ్రీమదశ్వర తిరుమల మాడభూషి శ్రీనివాసాచార్యులు అయ్యవారు. ఇది గూడ రాజమండ్రి విద్యానిలము ముద్రాకాలలోనే యీ (1922) సంవత్సరముననే ముద్రింపబడినది. వెల 0-12-0. ఇది వైద్యసంబంధము. వ్యభిచారాది దోషములనల కలిగిన సుఖవాద్యులచే భాధపడువారు వెక్కండ్రుండురు. అట్టివారి కీగ్రంథము చాల సుపకారి యగును. దీనిని గొనియెంచుకొనిన వైద్యవహాను మక్కర తేకుండనే సుఖవాద్యుల కన్నిటికిని స్వయముగ చికిత్స చేసికొన ననునగును. వలయువారు గ్రంథకర్తగాని బుక్కునెల్లరు ముక్కుల చచ్చయ్యగారిని రాజమండ్రికి వ్రాయవలెను.

బ్రమదము కొల్పించుడ నెటు

పాసిచనన్ గల దెట్టి తల్లియున్.

ఉ|| ఆతటినిసమాశ్రితనసశకుంతలినాదముల్, సరి||

ద్భాకపయఃకంబుల నభోమణి వ్రాయు విచిత్రవల్లికల్,
శీతలమై మయూఖరుచిచే నవరంజియు నైవ జాహ్నువీ||

పాతకహారతో మములు భామకు మోద మెల్ల కత్తికే
ను|| విలపించున్, మోలపించు, నామెనగవుల్

పె న్నూదు, ము న్నూదు, నై||

వలసినధ్యమునందు వైక గోమరీకే

దై కత్తికే మై కత్తికే||

యలమున్ గోరిట; శిశు, నాగు, మునిమా

యంచూరు; బొంగారు,ద||

స్థలయింప, స్థలయింప, గ్రీష్మముతు శం

పాదంభడింభద్యుతుల్.

“ కటకట! పుట్టితేలే! కొడు

కా! నది కాగల గన్న సింగ మా||

దటం దనకూనలన్ బెనుచు;

దానికి లేని విశేషకూరకన్||

దటుకున జం నెద్దలెతునా?

మఱి కన్ను కాన్పు వెల్లడిం||

చుటకు దలంతునా? యెదుట

నూయి ము వెన్నును గోయి దైవమా.

అనుదినమున్ మునీశ్వరుల

యర్చనకై పరిశుభ్రతో యముల్

కొనుటకు జాహ్ను వీరికి

గొబ్బునరానా? ప్రభాత భాసము

ర్చిని దిలకింపనో? మఱియు

దేవుని కర్పణము భక్తితో సమ

ర్పణ మొనరింపనో? యెపుడు

రాకగనే యిది బోలు కర్మముల్

తేలి నెను; మున్నొకపృథును

జేతున బెందలివేళ నొంటిమై

జలము నెంచుకన్ జం

సాహసమునను; వెడియన్ నది||

పులిసమునందు నే నిలిచి,

పూర్వగిరికై బ్రభవించి నవ్వుచున్||

వలపుకరంబులన్ దగువు

భాస్కరు మెచ్చుచు, నాగు నేతునా?||

తడసితిసో? యి చేమి? కను

దములనిదగు మోహనంపున||

జడరెను వీరపురు డీటు

లభ్యుదయించుట వింత కాదె! య||

పృథుం జనుదెంచిపోనో? ముని

పుంగవు, లాముని వోలె కోర్కెన||

న్నడిగి యెసంగిరే? తెలిసె,

హా! యివియెల్లను దైవయోగముల్||

“మోసము! మోస మింతయును!

ముక్కున గోపము కల్లుట్టి దూ||

ర్యాసమహర్షి యేమి? మరు

పారిత సేవల దుష్టు డెటయే?||

మీసకల ప్రపంచమును

నింగల భూతము నేయు భ్యాతితో||

భాసిలు తీవ్రకోపునకు భామ

మనం బెటు మాన్యమయ్యెడున్?||

నిన్నుగాడె హాని, నీనిజనకుల్

కడుభక్తి గొల్ప మా||

క్రొన్నకదో టలో విడిచె;

గూరిమి పెండిలియాడు కూతురన్||

నన్ను సపర్య నేయ ముని

రేవణ - రేవణుడు

వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు
రేవణు అన్న పాఠము

ఉమాకాంతముగారు వేంకటరాయశాస్త్రిగారి మఱి యొక యాంధ్రభాషా మర్యాద నెఱుంగనివారు చెన్నపురి ప్రాంతపు సంకల్పభావలవారు రేవణు అన్న పాఠమును బాకలి వానికథను సృష్టించి గ్రనుచున్నారు గదా! ఇది యెంత యవిచారికపు వ్రాతయో తెలిపెదను. వేంకటరాయశాస్త్రిగారు 1893 సం॥ ముద్రించిన మనుచరిత్రభాగమున నీపాఠము కలదని వాఁడెఱుంగఁగల్గినారు. అంతకుఁ బూర్వముకూడ నెవరేని యిట్లుద్ది రేమా తెలియ దనుచున్నారు. రేవణు అన్న పాఠము క్రొత్త గాఁ గల్పించిన దని యుమాకాంతముగారు చెప్పఁగల్గుటకు ప్రాతప్రాతప్రతులలో నాపాఠ మెక్కడను లేదని నిర్ధారంపఁ గల్గినగాని యాత్ర యుండదు. శ్రీ వేంకటరాయశాస్త్రిగారి ముద్రణమునకుఁ బూర్వ మెక్కడెక్కడ రేవణు అన్న పాఠముగలదో నేను జూచినంతవఱకు దెలుపుచున్నాఁడను.

నాధుని ముంగుటఁ బెట్టి, తండ్రి, 'యీ
కన్నీకను గ్రహించి వరుఁ
గానఁగ వేడెద'నన్న మానియున్॥
తోడఁగఱుక సతం చెదని
దొడ్డ తనయిను జెప్పవందు, రీ!
రేడు జగయిలం బ్రతిభ యెవ్వని
నామము కాంచు, నామదిక!
వేడుక పుట్టు నెవ్వనిను
నీమత గాఢలు విన్నయంత, నా
ప్రాదనె, సద్గుణాకరునె,
ప్రాతఁచర్చితునె, ముచ్చటించుచున్॥
తనను పదంబులం దెరంగు
ధన్యు నాతలఁ జేయిమాడి 'నీ
కెనయగు పాండురాజు వరియించి
యకశ్యము నిన్ను పెండ్లియా'
నని వదియించె; మానిపలు
కద్రువమెన్నడుఁగామి సంతసం
బున మదిలోనఁ బొంగుచున
పూర్వవిధంబున సేవ జేసితిక.
అలరులు కావి గండము మ
హాత్ము డొనర్చెడు దేవప్రాజ్ఞకై
సలితభక్తి నే నిడఁగ
సంతసమంది యతఁడు, 'పాండుభూ
తలపతియందు లీన మగు
తావకపావనభక్తిరాగముల్
వెలయఁగజేయు నుమ్మయిది
భీతమృగేక్షణ! యందుఁ బల్కఁదా!
మానుల దివ్యదృష్టికి స
మస్తము గోచరమే, తడియవా
చానుసరంబుగా జరుగ
నాకుటనాకుటనల్; మదాద్యునిన్
మానసవందుఁ బెండ్లయన
నా పతిభక్తిని మాని మెచ్చుటకై
మానము మాయ దింత; కను
మాన మిం కేటికి నాకు మాటికై.
కటకట! వైపరీత్యములా
కానొక యప్పుడు కల్లఁగాక; ప్రా
కటముగఁ జెడ్డయర్థములు
కల్పనచేసి వచ్చింతు; గూఢమా
కిటుకులఁ గాంచి మంచి పరికింపరు;
లోకులు కాకులే కదా;
యెటుల జనంబునోటిమడు కే
సరికట్టుదు? కీర్తి నిల్పుదుక.
కావున నవ్యు లెవ్వ రిది
కానకమున్నె స్వగంభీరతనల్
పొంది విడదీసియును
పుణ్యచరిత్రయఁ గల్గి యెప్పు నీ
వైసలిసినరాంకమున వైక
సహించెద; బెంచు చంపు మా
పావనదివ్యగంఁగ! పని
పాపని భారమునీడె నుమ్మింకక.

శ్రీ బహుజనవల్లి సీతారామాచార్యులుగారు రచించి ముద్రించిన శబ్దరత్నాకరమున రేవణు అనుపదము కలదు. చాకలియని యర్థము వ్రాయఁబడినది. ఉదాహరణము మనుచరిత్రమే. ఉమాకాంతముగారు వీరినిగూడఁ జెన్నపట్టణపు సంకర భావలవారిలోనే చేర్చుదురు గదా! అయ్యో! గోదావరి మం దలమునఁ బండితులుగా నుండిన యోగిరాల జగత్పాథకవిగారు 1888 సం॥ ముద్రించిన యాంధ్రపదపారిజాత మను నచ్చతెలుఁ గు నిఘంటువునఁగూడ రేవణు=చాకలివాడు అనియే కలదు. దీనిగతి యేమి?

సి. పి. బ్రాణ దొరగారు జూలూరి యప్పుడు మొదలగు పండితులతోఁదాటున రచించి ముద్రించిన బ్రాణ్యనిఘంటువున రేవణు=చాకలివాడు అనియే కలదు. రెంటికిం జెడిన రేవణు" మనుచరిత్రప్రయోగమే యుదాహరంపఁబడినది దీని గతియేమి?

మఱియు నిది ముద్రణమున మద్రాసువారిచే దిద్దఁబడిన దని తప్పు జెప్పటకుఁగూడ గుదురదు. ప్రాచ్య లిఖిత పుస్తక కాలలో నీబ్రాణ్యనిఘంటువునకు వ్రాతప్రతి కలదు. అందు రేవణు అనియే ముద్రణమున నున్న విధముననే కలదు.

ఇంకను బ్రాణ దొరగా రీనిఘంటు నిర్మాణమునకుఁ బూర్వము వ్రాయించిన మనుచరిత్ర శబ్దనూచిగోఁగూడ రేవణు అనియే కలదు.

బ్రాణ దొరగారు 1882 సం॥ మచిలీపట్టణమున జూలూరి అప్పును పంతులుగారిచే వ్రాయించిన మనుచరిత్ర టీక వ్రాత ప్రతిలో (జూలూరి అప్పునుపంతులుగారి చేతివ్రాత లోనే ప్రాచ్య లిఖిత పుస్తక కాలలో నున్నది) రెంటికిం జెడిన రేవణు నాదునె, అని కలదు. మూలమునందును రేవణ నాదునె, అనియే కలదు. టీకలో రేవణ నాదునె అనియే వ్రాయఁబడినది గాని యా సామెత కర్థము వివరింపఁబడలేదు. ఉమాకాంతము గారు ప్రమాణముగాఁ గయికిన్న జూలూరి అప్పునుపంతులు గారి టీక (ముద్రితము) దీనిబట్టి చేయఁబడినదే. వ్రాతప్రతి లో రేవణు అనియే యున్న ముద్రణమున రేవణ అని మార్పఁ బడినది. రేవణ యనుట తప్పు కాదని యిదివఱకే నిరూపించితిని గదా! నేను చెప్పినవిధమున, జూలూరి అప్పుయగారి మనుచరిత్ర టీక వ్రాతప్రతిలో రేవణు అనియందుట ప్రాచ్యలిఖితపుస్తక కాలకు వచ్చి, చూచిన స్పష్టపడఁగలదు. నేను జూచిన కొన్ని మనుచరిత్ర తాళపుత్ర ప్రతులలో రేవణ, రేమణ, రేవణి, రేమడ మొదలగువిధములఁగూడ నున్నది. రెంటికిం జెడినరేవని సామెత మను చరిత్రకారునికిఁ బూర్వకాలముననే యనేక గ్రంథము లలో నుపయోగింపఁబడినది. వారందఱు నేయర్థసందర్భమున నాసామెత నుపయోగించినారో వ్రాతప్రతులలో నది యెట్లు వ్రాయఁబడినదో పరిశీలించుటకూడ మన కాకశ్యకము. ఈ తగ వెల్ల నాసామెతనుగూర్చియేగదా! తల కొకతీరుగా నా సామె తను వారు ప్రయోగింపరు గదా!

ప్రాచీనప్రయోగములు

రుక్మాంగదచరిత్ర రచియించిన ప్రాథమిక మల్లన మను చరిత్రకారునికంటెఁ బ్రాచీనఁ డని తలంపఁబడుచున్నాడు. ప్రాచీనఁడే యని నా నిశ్చయము. రుక్మాంగదచరిత్రలో నీ క్రిందిపద్యమున నీ సామెత కూర్పఁబడినది.

క. పంచాసనేవతు దూ
లింపితి రతిసౌఖ్యమునకు రిత్రు 8 తై
వంచనఁ బొందితి నిన్ను వ
రించుట రెంటికిని జెడ్డ రేవని కరణిక (రీతిక)

4 ఆర్యాసము.

ఈపద్యమున బ్రాచ్యలిఖిత పుస్తకకాలలోని వ్రాతప్రతినుండి యెత్తివాసి నాను. అది బ్రాణదొరగారు ప్రత్యంతరములతో సరి చూపించి పాఠభేదములతో వ్రాయించినది. ఇందు "రేవనరీతిక" అనియే కలదు. రేవణు అనియున్నపుడే మీఁది విధమున నుండఁదగును. మోహినీ రుక్మాంగదునితో నేకాదశి వ్రతమున విడుపు మని నిష్పంధించునందప్పుచుందలి దీపద్యము నన్ను శివారాధనమున జేసికొనకుండఁ జెలిచితిని. రతి సౌఖ్య మయినను దిక్కునీయక యి ట్లేకాదశివ్రత మని యడ్డుచెప్పి వం చించుచున్నావు. నిన్ను వరించుటచే నాగతి రెంటికిని జెడిన రేవని కథగా నయ్యెనని మీఁదిపద్యమునర్థము. సరిగా నీసామెత మనుచరిత్రమునఁ బ్రయోగింపఁబడినసందర్భముననే యిక్కడఁ గూడఁ బ్రయోగింపఁబడినది.

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము

గౌరనమంత్రిద్విపద హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానమునఁ గూడ నీసామెత ప్రయోగింపఁబడినది. ఈగౌరన సరిగా శ్రీనాథుని వాఁటి వాడు. పెద్దనామాత్యునికంటె నూటముప్పదియేండ్లు ప్రాచీనుడు.

ద్విపద. తుక్కనూతుర మెడ గోసిపోగలవు
రెండు పోనాడినరేవనరీతి
నుండబాలకునిన్ను నోరంతప్రాదు.

వ్రాతప్రతులలో "రేవనరీతి" అనియే కలదు. ప్రాచ్య లిఖిత పుస్తకకాలలోని ప్రతులు చూడఁదగును. కాలకాఙ్ఠి కుఁడు చంద్రమతితో ననుచున్నాడు. ఓసి దుష్టురాలా! నన్నువంచించి పారిపోయెదవేమా! ఎంతో సామిచ్చి నిన్నుఁ గొనుకొన్నాను. సామును బోయి నీవును బారిపోయినచో నా గతి రెండును బోగొట్టుకొనిన రేవనిగతి యగును. అని పయి చరణములకర్థము. ఇందు "పోనాడిన" అనుపదము, "నోభయం వేత్తిరేవణః" అను శ్లోకముతో నా సామెతను సంబంధపఱు చుట కేమాత్రము నవకాశమిచ్చుటలేదు ఆశ్లోకసందర్భమున పోనాడున దేదియులేదు. పోనాడుట చాకలివానికథకే సరి పడుచున్నది. ఈహరిశ్చంద్రద్విపదకు బ్రాణ దొరగారు టీక వ్రాయించి వారు. టీకా కారుఁడు జూలూరి య ప్పునుపంతులని వ్రాతనుబట్టి నేనుదలచుచున్నాను. అందీద్విపద చరణముల కర్థమిట్లుకలదు. "తుక్కనూతుర=తునకపుత్రికా! మెడగోసి పోగలవు" = గోతుకొసిపోగలవు. రెండుపోనాడిన రేవనరీతి=వేరేయొకకార్యము నిమిత్తము ప్రకృతమందున్న కార్య మును విడిచినందున ఈకార్యమున్ను చెడి యాకార్యమున్ను కాక పోనడముట లోకములో రెంటికి జెడ్డరేవణి వాడుతారు. వాని వలె ఉన్నట్టి "ఈటికా కారుఁడు చాకలివానిని జెప్పకపోయి నను నదేసందర్భమున జెప్పినాడు. స్పష్టముగా నిందు రేవణి వ్రాయఁబడియున్నది. 12-5-28 నెంబరు వ్రాతపుస్తకమును బ్రాచ్యలిఖితపుస్తకకాలలోఁ జూడఁదగును.

జయిమిని భారతము

ఈ జైమినిభారతము పిల్లలమట్టి పినపీఠభద్రునిచే రచి యింపఁబడినది. ఈతఁడును పెద్దనామాత్యునికంటె నలువది యేండ్లు ప్రాచీనుడు.

పీ. గీ. అనుదినము నిట్లు ప్రాతిపదికలు వహించు
చండికలమున మునిబ్రహ్మచర్యనియమ
మునకు గృహమేధిన ర్తనమునకు దొరగి
రెంటికిని జెడ్డరేవని రీతి యయ్యె.

ఉద్దాలకుఁ డనుముని చండికయను భార్యను బెండ్లాడి ను. ఈ పెండ్లిమాలమున బ్రహ్మచర్యము చెడెను. ఆలు గయ్యాలి యగుటచే గార్హస్థ్యసౌఖ్యమును దక్కలేదు. ఇట్లు ఉద్దాలకుఁడు రెంటికిని జెడినరేవ డయినాడు. ఇదియు నుదాహృతప్రయోగ ములను బోలినదే. ఇందును రేవణునపద మగవకుచున్నది.

ఇట్టిసామెత, మనుచరిత్రముకంటెఁ బ్రాచీనము లయిన గ్రంథములలోనే యగవకుచున్నది. ఈవ్యాసమున నిష్ఠు డుదా హరింపఁబడిన స్థలములు గాక మఱియు రెండుమూడుగ్రంథముల లోఁగూడ నీసామెతను జూచినట్లు నేను స్మరించుచున్నాను. వాని నుద్ధరించి వ్రాసియుంచుకొన్న వ్రాతపుస్తకము లిక్కడ నాదగ్గఱ లేకుండుటచేఁ జూపఁజాలకున్నాఁడను. రెంటికింజెడిన రేవణు అను సామెత తుమాకాంతముగారు వ్రాసినవిధమున, ఉండవేకః కారికాం వేత్తిత్యాది శ్లోకగతుఁ డగు రేవణునితో సంబంధములేదనియు, రేవణు అనుపాఠము తప్పుకాదనియు, మఱియునది చెన్నపురప్రాంతపు సంకరభావలవారుగార్ని కుల గువేంకటరాయశాస్త్రిభక్తులచే సృష్టింపఁబడినది కాదనియు రాధాంతపలుచుటకు మీఁద వివరింపఁబడినసాధనములే చాలా నని తలంపుచున్నాను. చెన్నపురప్రాంతపు గ్రంథ ముద్రాపకు లను గూర్చి యుమాకాంతముగారు చేసినసంద మిక్కిలి శోచ నీయముగా నున్నది. ఇతరులనుగూర్చి వారుచేసిన యానింద ప్ర ధానముగా ముందు తమకే తగులఁదగినది. పల్నాటి వీరచరిత్ర లోని బాలానికథ నుమాకాంతముగారు ముద్రించినారు గదా. దాని వా రెంత కశ్యపజీవినీనాలో పరిశీలించినఁ దెలియఁగలదు. శ్రీనాథునిరచనముకొంత కొండయ రచనము కొంత యుమాకాం తముగారి రచనము కొంత యందు గలసినది. గ్రంథారంభముననే రెండురచనము లున్నవి. ఉమాకాంతముగారు తమ రచనమునకు పృథక్పరణమేని చేసి నారుగారు. ఆగ్రంథము సంత తార్కారు చేసిన యుమాకాంతముగా రితిరులను దూషింప వారంభించుట మిక్కిలి యాశ్చర్యముగా నున్నది.

జంఘాలకాశ్రియిల్లు పలికినను:-

నాయనారా! సాక్షి కోక లేఖ వచ్చింది. దీనిని జదివేదను.

సాక్షిగారికి - ఆయ్యా! నమస్కారములు. మృగశిర్షా నక్షత్రమున నడుచుచు ప్రవేశించి యిదివఱకు నెలమై బడుచున్నది. దినములు దాటవచ్చినది. వర్షములు మిగుల కరువుగానున్నవి. ఆకుపల్లిక సారి యెండిపోగా రెండవసారి మేఘములను నమ్మి నొని యాకులుపోసివారు. అవికూడ నెండిపోవుచున్నవి. నదీజల ప్రవాహము సస్యాధారమైన కొన్ని కొన్ని పట్టలందు మాత్రమే భూమి రవంత పచ్చబచ్చగ నున్నదికాని మిగిలిన స్థలములం దెల్ల నిర్వాసమై నున్న మైయున్నది. ఆంధ్రదేశమందెల్లను దత్తమండలములలోని మఱితో శాస్త్ర్యుగను ప్రజలుకాతహా పడుచున్నారు. నేనెఱిగినంత వఱకు గర్భాలనుకు పదిపండు మైల్లదూరములోనున్న కొన్ని పల్లెలలోని జనుల దురవస్థ వాయుచున్నాను. అచ్చట నీ సరికి గొన్ని కర్షము లుండిన యెడల వారింత దురవస్థ లోనుండి యుండరు. కష్టమో వర్షమో యని యేడ్చుచున్నారు. ఏదైన నొక నేత్యమున కవికాతము మేఘుడు కలిగించియొందిన యెడల జను లంత యాందోళనపడుట తటస్థించియుండదు. కాని సర్కారువారు కాయకష్టముచేసి కనిజేయఁగలవారి కొఱకు కొంతపని గల్పించియున్నారు. వారిట్లు ప్రజల యెడలఁ గనఁ బఱచుచున్న దయ కాంధ్రదేశస్థులందరు వారికిఁ గృతజ్ఞులు.

ఒక గ్రామమునకుఁ బెండు మూడు మైల్లదూరమున నొక కొండయున్నది. ఆ కొండమీఁది తాలు కట్టలలో నెత్తుకొని యీ రెండు మూడు మైల్లదూరము మోసి యొక్కచోట గట్టగావేసి యాతాలు చిన్న చిన్న ముక్కలగాఁ గట్టటకు మగవానికి దొమ్మిది బాట్లు నాడు దానికేడు బాట్లుకాబోలు కూలిని సర్కారువారెల్లాటచేసి యిట్లు చేయించుచున్నారు. కాని యుదయము దారు గంటల నుండి సాయంకాలము దాటు గంటల వరకు పనిచేయుటచే మిగుల గ్లేశమొందుచున్నారు. తృతీయ 10 గంటలు మొదలుకొని సాయంకాల మయిదు గంటల వరకు గాయుచున్న భయంకరమైన యెండలో, జెట్టుపుట్టమైన లేని బయళ్లలో, మహానదీ ప్రవాహమువలె మరీచికా ప్రవాహములు వరదలు గట్టుచున్న బంగన బయళ్లలో కాలిపోయిన బోడి కొండల నుండి వెడలుచున్న భయంకరమైన యుష్మముచే సానుజమునైన శవమును జేయఁ జాలిన నడగాడువులో, మాకాళ్ల వఱకైన దీని మునుక లాకలతో, సహసాక్షమైన మునుక దుప్పటి తట్టపాకతోఁ గడుపు కొఱకు బతువుల కంటె బలము గ భయంకరముగ బాటపడుచున్న మన సోదరులను జూచి మన మేమియు వారికి జేయలే కున్నను గన్పించిన విధువ బాలమా?

ఆ మాత్రపు త్యాగమైన మనకుండ నక్కఱలేదా? ఆయ్యయ్యా! సర్కారువా రింతవఱకైన నీలాగైన వారికి జీవనాధారమును గల్పించుచున్నారు. కావున భీరుగజములవంటి మన యా సోదరు లింక సుపాణులై యున్నారే! పూటకు కేసుర జొన్నపిండి దొట్టెలను, దాకెడు కందివెడల పులునుతో గన్నయాసి తెఱచునంతలో గ్రసించు మహాబలి పులకుఁ దొమ్మిదివెట్టుల కూలితో నేకును? కూలి యింకను హెచ్చు చేయుడని సర్కారువారిని బ్రార్థించుట న్యాయ మగునా? సర్కారువా రెట్లోపోషించుచునే యున్నారు. మన కేమని మనలోని భాగ్యవంతు లుపేక్షించియుండుట సోదర భవ్యుగునా? మన్యవ్యధర్మగునా? దనియాలపాడి మితి యాలచేతుతో నరగిద్దెడు స్వబియ్యపు టన్నుముతిని యజ్జీర్ణిచే మహాకాగ మొనర్చుచు "అర్చక" బ్యాంకిలో నలువదివేలలో యాటులతో సమాధిచేసిన నిర్భాగ్యులైన భాగ్యవంతులు మనలో నెందలు లేరు? ఆయ్యయ్యా తాము తినరే-తినలేరే- తినియెడలఁ జచ్చిపోవుచున్నదికొనికె బెట్టరే- వెట్టరేరే- వెట్టిన యెడలఁ జచ్చిపోవుచున్నది. తమకు నక్కఱకురాక వైవారికి నక్కఱకురాక లోక సంగ్రహారముమీది మాత్రము విడుచుచున్న యీ గాలితిత్తులవలనఁ బ్రయోజనమేమి? "బహిష్కరింపకురులే చంచాస్యాధర పూరణమ్" అని నట్లదియైన మన వారిలోఁ గొందఁజెలుగలే! ఇంతకన్న నభయమైననీతి యున్నదా? సర్కారువారు చేయుచున్న ఘనకార్యమునకు మనవారేల యిప్పుడైనఁ దోడుపడఁగూడదు?

ఇదికాక. కాయకష్టమొనర్చి జీవించలేని వృద్ధులకు గోగులకు బాలలకు నవధ్యులకు సర్కారువారు ధర్మముగ నన్నము పెట్టుచున్నారు. ఇట్లు మూడువార్లుండల ప్రాణులు పోషింపబడుచున్నవి. జొన్న సంతి యేదో కొలత ప్రకారమిచ్చి వారిని బోషించుచున్నారు. ఇంక నెండలో యిట్లు పోషింపఁ బడవలసిన వారున్నారు. గుంటలపడిఁ కనలతో దిండుకొని పోయిన చెట్లతో పోనవ్వముతో "నన్ను మోరానుచురా" యని వా రేడ్చుచున్న యేడ్పులతోపాటు కైకవచ్చుచున్న వారి వృద్ధయస్థ సంతాన స్వయాస్థానికాల్లా బాలమౌర్యదేవాద్యవ్యమునంతయు మాడ్చివేయుటకు జాలియన్నదను సంకల్ప జ్ఞప్తియందుండువలయును.

ఇంక శ్రీల దుర్గతిచెప్పుట కలవిగా కున్నది. మీ జంఘాలకాశ్రియిల్లు యిచ్చటి స్థితిగతులన్నియుఁ జూచియుండిన యెడల నవియన్నియు మీ కన్నులగట్టికట్టు చెప్పఁగలిగి యుండును. వాజిహ్యట్టి కత్తిలేదు కాని మనసు నెంత యాందోళనమైన నున్నది. శ్రీలకూడఁ బురుషులతోఁబాటు తాలపని చేయుచు నేయున్నారు. సూర్యోదయము మొదలుకొని సూర్యాస్తమయమువఱకు బాటుపడుచున్నారు. సాయంకాలమగు సరికిరేచి యింటికిఁ బోవుట కై న కత్తిలేకుంటు చేర గంటిలో నేడు పు బాట్లు చేతిలో నేడు బాట్లు. ఈయేడు బాట్లు దినుట కేడుగురు బాట్టెలు. ఈమాత్రమైనను గరుణాగువులగు సర్కారువారు చేయుచున్నారు. మనమేమి చేయుచున్నాము. అబ్రహ్మబౌద్ధుని వానిని జెడవడ దెట్లుచున్నాము. బ్రహ్మబౌద్ధుని వీని గొంతును కురి బెట్టుచున్నాము. తినతకకడుపులు చున్నాము. కూడఁదీసికొనిపోవుటకు మాటుఁ గట్టుచున్నాము. ముప్పిదానిని జీకోట్టుచున్నాము. పాలీయక సోదరుని వెడలఁగట్టుచున్నాము. తిండిని బిస్తుపెట్టుచున్నాము. భాగ్య మొట్టిన మొట్టకు రహస్యముగఁ గంటిని బెట్టుచున్నాము. దేశక్షేమమున కేకలు పెట్టుచున్నాము. వచ్చిన చందాలను స్వక్షేమమునకై కర్షుపెట్టుచున్నాము. స్నాన్ధపరిత్యాగమని మొట్టపెట్టుచున్నాము. వకాలత్నామా కొఱకుఁ దగ్గడికిఁ గొడుకునకు ముట్టుపెట్టుచున్నాము. అదిగో స్వరాజ్యమని గంటలు పెట్టుచున్నాము. అయ్యో! పిల్లవాడు చెప్పినమాట వినినాడు కాడని కూసురాగముల బెట్టుచున్నాము. "నాయనారా! మీకి నరకభగదు. మీత్యానైన యాత్ములు ప్రవర్తించినట్లు ప్రవర్తింపుడు. భద్రము భద్రము"ని యే జంఘాలకాశ్రియో గొంతె తియఱక నరక నడమైన తిట్టుతిట్టుచున్నాము. అంతే కాదా మన ప్రయోజకత్వ మేవ రెలుగరు. ఇట్టి మీరు కన్న కొడుకులతోఁ గాటులాడి కొద్దుల కేక్కిన మీరు దత్తమండలములోఁ గడుపుకాలి యేడ్చుచున్న సోదరీమణులకు సాయము నర్పరా! ఆడుది తాలు ముక్కలుచేసికొని బలితన తరువాత దానియెముకలు ముక్కలైన వనుట కేమైన సంజనామా? వానికి సాహాయ్యము చేయలేనివారి సుర్యావ మన్నైన దనుట కేమైన సంజనామా? చంటిపిల్లలను పిపురకుఁ గట్టుకొని తాలు గొట్టుచున్నారు. ఎడకిల్లలను గుండ్రాత్రికింది నీడను బండఁబెట్టుచున్నారు. 21 వైసలకుఁ బండ్లెండు గంటలు పనిచేయుచున్నారు. ఆకష్టము పడి యామాత్రమైన సంపాదనచేసికొనలేని శ్రీలెంగున్నారో యెలుగురురా? ఎందలున్నారో తెలిసినమాత్ర మేమివినియోగము? ఆసదును నింటింటి కొక రాట్టుము నిరాకరణవారు లెక్కో యిచ్చికారట. ఆ రాట్టుములకుఁ బనియేదీఁగించేయుటకు సిద్ధమైన హస్తములున్నవి. గాని ఏమి లేని? ఏమిలో యేకులో యనియచ్చటి శ్రీలందలు గోలబెట్టుచున్నారు. ఇచ్చినవారే? ఇయ్యకక్కఱలేదు. మోడ్చిన యేడ్పులు విన్నవైన నక్కఱలేదా? బ్రహ్మపురమునుండి బర్హరి చివఱవఱకుఁ దిరిగిన నిరాకరణవాదులు తిరుగుచునే యున్నారు.

ఇచ్చిన యుపవ్యాసముల నిమిత్తమే యున్నారు. బోధించిన బోధలను బోధించుచునే యున్నారు. ఖండించిన ఖండలను ఖండించుచునే యున్నారు. పెట్టినయాసలు పెట్టుచునే యున్నారు. చూసిన మొండిచేతులు చూపుచునే యున్నారు. ఎందుల కి యింకలరాట్టుపు సంచారము? ఎందుల కి సాధారణ శుక్లవ్యయము! ఎందుల కి సీససోపవ్యాసములు. ఖదరులలోని సాంకర్యము నా.రంగలిగితా? ఇదివఱకుఁ జేతగానివార మనిపించుకొంటిను. కాని యిప్పుడు దొంగ లనిపించుకొనుచున్నా మే.వారిసారి? పనిలేని ప్రయాణములకొరకు వీరు ఎమ్. ఎస్. ఎమ్. ఆర్ వారికిఁ బాసివచ్చుచున్నా వార్లువంతు ధనముతో మా దత్తమండలము లోని పడతుల పనిలేని హస్తములనున్న ముగరాట్టుములకుఁ గావలసినన్ని యేకులనుచ్చునే! ఆయ్యయ్యా! ఇప్పుడెట్టిచ్చి దగ్గో యేకులిండు. ఈయకపోయినయెడల మీరు దేశక్షేమాభిలాషులని యెట్లనిపించుకొనఁగలరు? చిరుదములు వహించుట విశేష మనుకొనుచున్నారు కాబోయ. కార్యభారమును నిర్వహింపవలయును.

ఇదికాక! ఇంటను నూరుచుండిన శ్రీలకుఁ గట్టుకొనుట కేమిన్నదో తెలియునా? ఏమున్నదో ఏమిలేదో యెట్లు తెలియును. ఈవరికి వచ్చుటకు సిగ్గుచేత రాతేమండనన్నారు. కాంతమ్ పాపమ్ కాంతమ్ పాపమ్. కాని కొందగు శ్రీలు వెలుపలికి వచ్చి తాలుగొట్టుచున్నారకదా! వారిదుపెట్టున్నదో చెప్పనా? మూడువేల వెదల్లుగల మూడుమూరల బాదపుగలగుడ్డ నడుమునకుఁ జుట్టఁబెట్టుకొనియున్నారు. అక్కడికా వస్త్రము

నది. మూరెడు వెదల్లుగల మూరన్నర బాదపుగల యొకవేలిక నడుముకట్టుముడికి ముడివేయఁబడి యెడమభుజమునెండి వెనుకభాగపుచున్నది. ఇది వెలు. కూలి యాడువాండ్రకిదిపురమైనదుస్తు. వంగుట తటస్థించునెడల బైటపాటివగుటచే గిందఁ బడిపోవు నేమో యని వైటచెల్లఁగవచ్చును మెడకు జుట్టఁబెట్టుచున్నాను. రామరామ రామా! ఈదుస్తుతో గుప్తమానధనలై వారు కైకవచ్చి నిగ్గుఁజుముగఁ బాహాటముగఁ బనిచేయుచున్నారు. వీరి వస్త్రవైఖరియే యిటులాండ వెలుపలికి వచ్చుటకు సిగ్గుపడి లోనఁ గుండలచాటునఁ గూరుచుండు వారి వైరి యెట్లున్నదో భవవంతుడా?

సాక్షి! నేనుకదలకొన్నను నన్ను కదలని పీడనతో విదాకులు పెట్టుకొనుటకు మదరాసునకుఁబోయితిని. అక్కడ నొక్క సర్కారువారిచ్చిన ప్రదర్శనమును గాంచితిని. ఆ ప్రదర్శనములోని విశేషములన్నియు విశ్రమగా విస్తరముగా మీకు వినుగుదల కలుగునట్లు వ్రాయుచు నేమోచుని యనుకొనకుడు. అట్లు చేయువాడనుగాను. ప్రదర్శనారంభమున జరిగిన యొకయంత్రముమాత్రమే సంకుచితముగ వ్రాసెదను. వర్తలా కారముననున్న పటకుటీరములో వారివారి నియమితములైన స్థానములలో శ్రీపురుషులు గూరు నుండియున్నారు. వాల్మీకిగారు కొట్టినారు. ఇంకను వెలుతురు బాగుగ నేయున్నది. ప్రదర్శనమారంభమయ్యెనుగా ఏమి వచ్చునో యని జనులందరు ససంభయమై యుచున్నారు. ఆరంభమున నొక్క కాంతవచ్చెను. ఆమె శ్వేతముఖి. జగ్గీనిదేశపుదో, ప్రాస్సు దేశపుదో, అమెరికా దేశపుదో, తెలియదు. పాశ్చాత్య దేశ శ్రీలలో నొకరే. ఆమె యారదుగులకుఁ దక్కువలేదు. మన దేశ శ్రీలలో మిక్కిలి లావుగానున్న వారిని మువ్వరను గట్టఁజేసెదల నీ త్రిమూర్త్యాత్మక స్వరూప మెంత లావుగ నుండునో యామె యంతలావునకుఁ దక్కువ యుండుదు. కాని కీరీము నందు లవలవ తవతవకాని యేమియు లేదు. శ్వేత పాపాణ పాంచాలిక వలెనున్నది. ఇంతవఱకుఁ బ్రకృతిలోఁ బుట్టిన గంగ వెట్టి కాపుర నిందుల కామె నేమియు ననఁ దగదు. ఆమె ధరించిన దుస్తులెట్లున్నో చెప్పనా? ఆమె కి బుజమున రెండువేళ్ల వెదల్లు పట్టాయును నా బుజమున రెండువేళ్ల పట్టాయును నున్నవి. ఈ పట్టాలకు ముందువైపున వ్రాద్దుదిరుగుడు పూవులరంగుతో నడయాత్మికల రెండుచక్రములు చను గవ్వలై యున్నవి. ఈ రెండుచక్రములా యవయముల మీద వైరాగ్యభావులు సంసారములో నంటియుంటున్నవి. ఈయంతున కంటి పెట్టుకొని కట్టివడేశము మట్టుతిగిన రెండు నేనెలమూత్రమే వెదల్లుగల యొక జాలున్నది. ఆమె దుస్తునకు దీనితో నాశ్వాసాంతము. ఆమె రెండుబాహువులు వైకత్తుకొని తాండవించినది. కాంతమ్ పాపమ్ కాంతమ్ పాపమ్ పటకుటీరములోగూరుచుండిన పాశ్చాత్య శ్రీలు కిలకలలాడిరి.

ఇదియొక వింతగా వారికిఁ దోచలేదు కాబోయ. ఇంతలో నామె గిరిగిరిదిరిగింది. చలనాదులలో మిగల జలపాదయైన వాయుదేవుఁ డామె లోక సంగ్రహారమై మెలమట్టుధరించిన జాలు రవంతయుఁ బై కెగురఁగట్టనా! నారాయణా! ఆపదుధారకా! అచ్చటజేరిన మనదేశపు మగవారందఱు డిట్లపడి కొయ్యలై కత్తి తేమువై చిన నెత్తురుచుక్కయైన రాకుండనుట్లుండిరి. నేను గూడ ప్రభీభూతుడనై రవంత నేపుండి స్మృతికొంది యచ్చటజేరిన యార్యావర్త సుందరులవారిఁ జూడగ వారిందఱు మోములు నెనుకప్రక్కకు మఱుచుకొనియుండిరి. అంతటితో వైక సుతుప్పిసొందక జేరురుమాళ్లకు గన్నులవై నడపెట్టుకొనియుండిరి. కాంతాధర్మమునకు గౌరవభంగమైనదని వాచెట్లు కన్నుల భావ్యులు విడుచుచున్నారో, రక్తపుచుక్కల విడుచుచున్నారో యెవరికెలుక. ఆడుదాని మర్యాదయెట్టిదో పూర్తిగాఁదెలిసిన మగవాడొక్కఁడైననున్నాడా? ప్రాణము కంటె మానమును సహస్రగుణాధికమగు ప్రయత్నముతో గాపాడుకొనుచున్న మన దేశ సుందరులవంటివారు మహిమండలిలో నెచ్చటనైన నున్నారా? అట్టి మన ఆంధ్రదేశ సుందరీమణులను నేనొకందులకుఁ బ్రార్థించుచున్నాను. వారిలోదగ్గరుండున్నారు. సాధారణులన్నారు. భాగ్యవంతు లున్నారు. రాజకాంత లున్నారు. మహారాజకాంతలున్నారు. దగ్గిదగ్గిలోనున్న వారిని నేను బ్రార్థింపను. గుడ్డలే! వెలుపలికి వచ్చుటకు సంజనాపడి గుడిసెలలోనే విరుచుచుండియున్న కూలియాడు వాండ్రని నేను మొదట వ్రాసితినే- వారికి సాధారణులగు శ్రీలొక్క కోకయిచ్చినఁ జాలును. భాగ్యవంతుల రెండు కోక లిచ్చిఁజాలును. రాజకాంత లిలుకడికోక లిచ్చినఁ జాలును. మహారాజకాంత లేఁబడికోక లిచ్చినఁజాలును. పదునాలు మూరలమునుక కోకకు నాలుగూ పాసుల వెల. వారి మహాదాదమైన కార్యమును దాదాపుగ దిగంబరై యున్నవారి సోదరీమణులకొనర్చి కాశ్యోతమైన పుణ్యమును గట్టుకొనకతప్పదు. కడుపునడిచిన యన్నములేకవారు గతిచినను నొడలు నండిన గుడ్డతోనైన వారికికి దీసికొని రాఁబడుట కవకాతము కలుగునట్లు చేయవలయును. సాక్షి! ఈ లేఖను మీరు జంఘాలకాశ్రియిల్లు చేపభలోఁ జదివించుకొని పంపితిని. నే నీలేఖ యాంధ్రప్రదేశ్కుఁ బంపినయెడల ననామకుండనని నారేఖను వారు ప్రకటింపరేమో యనుభయముచే మీద్యారమునఁ బంపియెడలఁ బ్రకటింతురను నానచే మీయెద్దకు బంపితిని. ఓమ్ శాంతి శాంతి శాంతి శాంతి.

నాటకములు.

[విద్యాన్ కోవల్ల శివకామేశ్వరరావు]

నాటకము లాడుట కేటికాలమునకు మరలఁదలయుత్తుచున్నది. రసగ్రహణపాఠ్యములను సహృదయులకు నాటకకాలలన్న నింకను కల్పించి కలుగుట లేదు. దీనికి గారణము మఱిమయి యుండును ?

రామాదిపాత్రలను ధరించినట్లు సామాజికవ్యవస్థావర్ణకముగా నటించుటలేదా? లేక నటుల నాట్యరంగాలను దజ్జనరసమును ననుభవించు సామర్థ్యముగల సామాజిక లుడై రా యని సంభావన. అదియైతేగాక నాటకములే నీరసముల? లేక నాటక వాద్యకావ్యమా?

ఆ నేతుకీమాలము 'కావ్యేషు టకం రస్య మని' చెప్పుకొనుట కేటికిని గలదు. కేవలసాహిత్య వాసనలమున 'బ్రాహ్మణ మూఢు' లనుకొని ప్రాచ్యులు నేడు స్వల్పము. అట్టివా రున్నను బాహ్యవిద్యానులు పొగడిన కాళిదాసాదులు చెప్పిన నాటకము లున్నవే. పాశ్చాత్యులను నాటకము నొకకొంత రచ్య మనుచున్నారే. నాటక గౌరవమును గుఱించి విపులముగా జరిపింపకపోయినను నాటకము నీవము కాదని పాశ్చాత్య సంప్రదము గలవాడును సమ్మతించు విషయమే యైనది. ఇక నితరవాసలు లేక శోక్రియాలగు పండితులను కావ్యేషునాటకం రచ్య మని యనుచిననును బహుశాచలములందు వ్యవహరించుచున్నారే. కావ్యములయందు నాటకము రచ్యమను వారు దానిరచ్యత నెఱుంగుతుండరు. ప్రస్తుతి మనదేశమునందున్న జనమునందుగల రెండవరంగతులవారును నాటకమును రచ్యమగు కావ్యమనుగా నంగీరించుచున్నారే. నాటకమధమ కావ్యము కనుక దానియంద భిరుచి సహృదయులకుఁ గల్గుట లేదనుట పొరపాటు.

అయితే నాటకములు నీరసము లగుటచే సహృదయుల నాక్షింపలేకున్నవి యనఁగూడదా? నాటకములు నీరసము లనగా నన్ని నాటకములు నీరసములనియే! కాదు. చాలభాగము. చాలభాగమునగా నేమి? నేటిదినములలో బ్రయోగపడని నాటకములలో జాలఁజుకనియా? అవును. అట్లయిన నీ రసకావ్యములను సరకుఁగొనమి శ్రేష్ఠముకాదా? సరసమగు రూపము లనేకములు లభ్యము లగునప్పడు విరసరూపక ప్రద ర్శనములే? నేటికప్పులు నాటకప్రయోజనము నంతఁగా సరసి గ్రహించి గ్రంథకరణమునకుఁ దిగినట్లు కన్నడదనుట వాస్తవము. రూపకవిషయమై యిటు ప్రాచ్యమర్యాదను గాని యిటు పాశ్చాత్య మర్యాదనుగాని పుర్రెతెగినవారు పండితులే. కొందు మర్యాదలను గ్రహించినవారు పండితాప్రసరులే. ఇప్పటికప్పులు పెక్కుడు "ప్రకృతి!" కవు లగుటచే స్థానిపురాకన్యా యమున రెండుమార్గములను బట్టిచూచి రెంటికీ కెడినవారును స్వబుద్ధినొమ్మి గీతపద్యలక్షణము వచ్చినవెంటనే శాంద్యంకమునూర్రధారుఁడు ప్రవేశించి యిది గ్రంథకరణమునకు దిగవారును అగుటచే నేటినాటకము లనేకములు సహృదయ సహృదయా నందదాయకములు కావు. అట్లైనను శ్రీ తిరుదతి వేంకటేశ్వరు లాదిగాఁగల పండితకవుల నాటకములు ముఖదాయకములై యున్నవి. మఱియు నభిజ్ఞానశాకుంతలము మొదలుగాఁగల యాంధ్రీకృతనాటకములు కలవుకదా? అవి ప్రయోజ్యములు గదా. నీరసకావ్యములను బరిశ్రవించి సరసకావ్యములను జేసిన వచ్చును. అన్నియు నీరసములును గావు. సరసములునుగావు. కొన్ని సరసము లున్నవి. నీరసము లగు రూపకములు పెక్కు కావచ్చును. స్వల్పమైనను గొన్నియేని సరసరూపకము లున్నవి. వానిని బ్రయోగించ వలనుపడదా? కావున నాటకములు నీరసము లగుటచే సహృదయుల నాటకకాలలకు నాకర్షింప లేదనుట కారణము కానేరదు.

అయితే ఇప్పుడు నాటకకాలలయందుఁ బ్రవృత్తుల గు నాటకములు సరసములే. వానిని జూచి యానందించుట కనేకులు వచ్చుచున్నారు. వారే సహృదయులు. సహృదయులు సహృదయులను వారు కేవలపాండిత్య కార్మశ్యముచే గిడనఁబాటి సరసప్రసను గొల్పు మరుభూములవలె నున్నారు. నీరస రూపకము లనేకము లున్నవని వైస నిర్ధారించితిమిదా. ఇప్పుడు రసగ్రహణములఁ బ్రదర్శింపరూపకము లన్నియును సరసము లనుట న్యాయముకాదు. ఈప్రదర్శితనాటకమున నిలావ మున్నదనుట ప్రస్తుతాంశముకాదు. నుంచిది. ప్రదర్శితనాటకములను జూచి యానందించువారు సహృదయులుకాగా? వారు సహృదయులు కాకపోరు. నేడొక "ఏనాదిభాగవతము"ను జూచినవాడు "తీత" "కూచిప్రాడిభాగవతమును" జూచి యానందించుట లేదా. "ఏనాదిభాగవతము" రెండవదానికంటె మంచిదికాదు

రెండవది మొదటిదానికంటె శ్రేష్ఠమని యాశ్చర్యపడుట యనుటలేదా. రెంటినీజూచిన ప్రేక్షకుడు వలల మొదటిదానిని జూడ నశేషించునా? అశేషించుడు. ఈరెంటి జటిజ్ఞానమును గలవాడు ఒకటిచూచినవానికంటె దెలివికలవాడు. ఇట్టితెలివి దృశ్యకావ్యములను జరించి యిది దిది శ్రేష్ఠ మనువానితెలివి కంటె న్యూనము. అనగా దృశ్యకావ్యవరసమును జేసి కాస్త్ర సమన్వయముచేసికొని లోకముతో నొకపిడి పెట్టిచూచి యిది ప్రయోక్తవ్యరూపము, అనందదాయక మని తదానందమును పూర్ణముగా ననుభవించుటకు వచ్చిన సహృదయుడగు సామాజికుడను "ఏనాదిభాగవతము" చూచి తృప్తుడై యిట్లుండు నో యని "కూచిప్రాడిభాగవతము"నకు వచ్చు సామాజికుడను సమానమేయగుదురా? దృశ్యకావ్యము రసానుభవమును సామాజికునకు నతిసులభముగా ననుభూయ్యును. గనుక సామరుడును సహృదయతావేషము కలవాడు కావునను సహృదయతావేషము గల సామరుడును సహృదయుడగు పండితుడును ఒకటి యగుట పొరపాటు. ఇప్పుడు నాటకములాడుచోట్లకు మూఁగు వారెల్ల సహృదయులు కాకపోరు. కాని సహృదయుఁడైన నట్టి వాడుమాత్రము కాడు. అట్లయిన ఇప్పుడు సహృదయులే లేరనుట సామానము. సహృదయులు లేకపోలేదు. "ఒక దపి శిక్షిత సామాన్యస్వప్రయంతేతః" అనియు "పరివదప్యేనా నుజగ్రాహిణీ" యనియు "అద్యభిలు... ఆప్యమిశ్రాన్విజ్ఞాన యామి ఏవమృతభవంతో విదాంకర్పంతో" అనియు "ఏవ మహా మ్యామిశ్రాన్ ప్రణీతత్య విజ్ఞాపయామి" యనియు మహాకవు లచే గౌరవించబడిన సహృదయులగు సామాజికుల సంతతివార మనియు వారి విద్యావైశిష్యమే నేటికిని మనకుఁ బ్రపంచముఁ నిలువ నీడ కలుగుటకు సాధనమనియు నట్టివారివంశమును వారి పౌరఃపర్యమును మనమింకను మఱచిపోలేదనియు వారిరక్తము మనరక్తము నొక్కటియే యనియు మనమార్గ్యుల మనియు మన మెంచినంతకాలము - మనయంద కట్టిసహృదయులు లేరనుట యన్యాయమని తోపకమానదు. సహృదయులు పూర్వవంత విరళముగా లేకపోయియును, బాహ్యకృమ లేనంతమాత్రమున నశ్యంతాభావ మనంగీకార్యము. పోనీ కొందఁలైనను గలరుకదా వారైన నాటకములకు వచ్చుచున్నారా? వారికి రూపకప్రద ర్శనములను జూచుటకు విచ్చలేదా? ధనము మూల మందురేని తమలపాటు బీడిలమ్ముకొనువానియంత ధనవంతుడు సహృద యుడుకాదా? బ్రహ్మాండ మనదగు రసానుభవజనితానంద మును అనుభవించుటకు నెంతటి దర్పియుఁడైనను దనకున్న సస్య స్వమును ధారపోయునే? కనుక నిదంతయు విచారించి మూడ రసరసాటకాభావము కాని నాటకోత్కర్షాభావము కాని ప్రస్తుత నాటకకాలమునందు బ్రదర్శింపబడు నాటకములు సహృదయ సహృదయావర్ణకములు కామికి గారణములు కానేరవని నున్నప్పటికీ తేలివచ్చుచున్నది. ఇక నాటకముల సహృదయ సహృదయావర్ణకత లేమికి గారణము నై విషయములకంటె భిన్నము.

అయితే నాటకములు సరసకావ్యములై సరసరూపకము లుండి రసగ్రహణమర్థుల గు సహృదయులుండియు నాటకముల య భి న య మి కా ల ము న స ర స ము గా లేదనుటకుఁ గారణము నటులు తగిన వారు లేక పోవుటవలన ననియో మి రందరు? అవును. అం దాశ్చర్యమేమి? నాట్యనేదనిరాత్మ య గు భరతునివంశ్యుల మగు మనలో నాట్యకాస్త్రము నశించిఁదగురా? అట్లుకాదు. నాట్యకాస్త్ర పాఠగతులు నేడు తేరనుట పొరపాటు. వాఙ్మధ్యముల నట సమాజములకు వెగటుగాఁ దోచినట్లు భావించుచున్నాము. నాటకకాలలకు రూపకాభినయమును జూచుటకు నేడుమూఁగు సహృదయగణమునకంటె గొప్పవారగు తేవానాంప్రియులు నటులైరి. ఈనటులు కేవల ముత్తరశత్రువులు. వీరిభాషాపాండిత్యము వాచకగ్రంథములతో పరిసమాపితము. అంగపాఠశాలల యందుఁదెనుఁగు నభ్యసించుచోయి గృహకృత్యవర్హణమునందు నైతము అంగప్రదములు తోచక యాంగమును వాడు త్రొలిం గులు. జడ్యమునుగాని వచనమునుగాని చూచి చదువలేని పండి తులు. ఇట్టిది వారిభాషావైదగ్యము. ఇక సంగీతశిక్ష వీరికంత గలదు? స్వరసంఖ్యయు నెఱుంగనివారు పెక్కురు. చక్కఁగ శ్రుతులగొని టిని జలుకకేరని చూర్మియనును వాద్యనిశేషము వీరికి సంగీతపరిచయము చేసికొనుటకు సాధనము. కాస్త్రవిరుద్ధమును దేశవిరుద్ధము నగు కందర్గశక్తి పాటపాడుటయందు వీరికి సహజపాండిత్యము మొందు. కర్మము చాలక-యెక్కడై నను గేయము పాడవలసివచ్చినచో-లయజ్ఞానము వీరికి మొదయి భరింపకల్యము కానంతది యగును. ఇది నటుల సంగీతజ్ఞానము. వారపురించు గద్యపద్యముల కన్వయమే వారికి గోచరింపదన్న యిప్పుడు రసభావానుభూతులగు రాగము వారికిఁ దెలియననుట వెట్టి. ఇక వీరి యాంగికాభినయము నుమారుగానుండునా యన "హామల సంహరించినట్లు చంపెదను" అను వాక్యమును బఠించుచు "నానిరి" బీషమునకుమూఁగినదోమలనుజంపిచూపుటలు, అహారాభినయమార్గమునందు వీరి తెలివితేటలు జూచి తీరవలయును. "క్రాంపింగును దువ్వి పాటబడియ" పురుషవేషము-రాజ్యప్రాప్త్యులుండు,బ్రహ్మచారి, యతి సేవకుడు మున్నగువారెవ్వరైనను సురయే-ప్రవేశింపరు. శ్రీప్రాత్రము-అందుఁ బ్రధానము-జుట్టువిడియఁబోయిటు లేనిదే ప్రవేశింపదు. ఇక దుస్తు

మారువెద్ది చెంగల్వరాయకవి

చారులీలా విలాసము

ఇతఁడు చారులీలావిలాస మను వినోదకరమైన ప్రబంధ మును వ్రాసెను. ఈప్రబంధమునందు గవి కావ్యకథా సంతకమునుబట్టి సంగీతము, నాట్యము, కామకాస్త్రము మొదలగు విషయముల సంపూర్ణగ్రంథములనే చేర్చి వివరించెను. వసంతోత్సవము, మన్మథపూజ మొదలగువిషయముల వివరముగ వర్ణించెను. కవి సంగీతకళా భువంఁ దనియు, చెంగల్పట్టు మండలవాసి యనియు, రమారమి 100 సంవత్సరములనాటివాఁ డనియు విశ్రుత డనియు వినఁబడుచున్నది.

కవి యీ ప్రబంధము సాహిత్యవినోదియు, వీణాకళా భువంఁకుడను, నాట్యవిద్యావినోదియు నగు కాలరాజు వైద్య శాఖప్రభువునకుఁ గృతి యిచ్చెను.

"గద్యః— ఇది శ్రీమదుమారమఱచఁజారవిందనేవా సమాసాదిశి కవితావిచిత్ర కాళికగోత్రపవిత్ర మారువెద్ది తిరుమల రాయప్రాత్ర, వేంకటరాయపుత్ర, చెంగల్వరాయ నామధేయ ప్రణీతం టైన చారులీలావిలాసం బను శ్రేష్ఠగ్రంథమునందు ప్రథమాశ్వాసము."

మొదటి మూడాశ్వాసములలో పురకర్ణము మొఱలు మూడవయాశ్వాసములో సగము గ్రంథమునకుట మౌత్రమున్నది. గ్రంథ మెన్ని యాశ్వాసములు రచియించెనో తెలియదు.

శోభావతి నామపురవరంబును నుద్యమం డనదొడ్డరా జేలు చుఁడెను. ఆతనికిఁ దనూజాంత కలఁగుననియుఁ గల ముద్దరించు ననియు దిక్కువాణి రాజున కొకనాడు చెప్పెను. అతఁడు నేలచే నలసి యీమాటలనత్యము సంజేయించుచుఁ బరండ నొకన క్తంచరుఁ డాతని మోసికొనిపోయి జలధిమధ్య మందలి యొకపర్వతమునై బారవైచెను. శివుఁడప్పుడు పార్వతితో శృంగార చేష్ట నున్నది చూచి రాజు శివునిఁ బ్రార్థించెను. శివుఁడీతని భక్తికి మెచ్చి నీ వీసయయమున వచ్చితిని కావున బాలికయే కలుగు ననియు, బాలిక కలిగినను పురుషుని వలె నుండు ననియు, అడుదియై వేడుకల నలరించు ననియు శంక రుడు చెప్పి తరోహితుండయ్యెను.

"అడుది చూచిన యెడ మగ వాడై గనుపట్టు పురుషవర్యుండు ప్రితికా జాడగ నాడుదియై కడు వేడుక లడరించు నదియి విస్మయశీలకా." రాజభాగ్య యగు ప్రకారింతుఁ గతిపఱు దివసంబులలోఁ జారులీల యను కన్యక జనించెను.

ఈ కన్యకు దలిశింఁగులు పెంచి పెద్దదానినిఁ జేసిరి. ఒక నాడు రాజసభ కొక యోగిండుఁడువచ్చి చిత్రరత్న నందనుఁ డగు సారసధ్వజుండు నీబాతికకు భర్తయగునని చెప్పిపోయెను. అనికాంతర సంచారి యగు బాలిక యీమాటలు విని యారా జును దె మ్మని త న చి లు క నం ప నా పెం పు డు కే ర ము సార స ధ్వ జు న గ రం బు న కే గి మ నో మారముగఁ గన్యకు వర్ణించి యాతనిఁ దెచ్చెను. పిమ్మట స్వయం వరము, భేదరయద్ధము, తుదకు చారులీలా నారీసధ్వజుల కళ్యాణ మహోత్సవమును జరుగును.

కళ్యాణ వినోదములు జరుగుచుండ నొక నటి వచ్చును. ఆమె సారసధ్వజునకు నాట్యకాస్త్రము వివరించుచు నభినయించును. ఇచ్చట నీనాట్యకాస్త్రము సంపూర్ణముగ నున్నది నర్తకి వలన నృత్యభేదములు సువిస్తరంబుగఁ దెలిసి రాజు బహుశ రించును. పిమ్మటఁ జిత్రరత్నకొడుకు కోడలొడఁ దీసికొని శ్రీ నిధిపురంబునకు వచ్చును.

పుడమిని దంపత్యమునఁ బుట్టుట దుర్లభ మట్లులైక నిం పడఁగ ధర్మకాస్త్ర విహితాచరణశిథి నుండుటెల్ల నె క్కుడు నుక్కరిం బడెనఁ గడుగురిమితోడఁ గళారహస్యములొ బడసినఁగాక లోకులను బంధముఖానుభవంబుఁ గాఁతురే!

అసభ ర్త చారులీల ప్రార్థనవై రతిరహస్యము నామెకు వివరముగ బోధించుట కారంభించును. ఈ కామకాస్త్రము కొంతయుగదికి మూడయ్యాశ్వాసములలోఁ జాలభాగ ముగను. కామకాస్త్రము పూర్తిగాకుండఁగనే గ్రంథ మంతతోఁ జినిగి పోయింది. ఈ ప్రతి చెంగల్పట్టుమండలమునందలి మింజూరు నందలి మిత్రునిదయవలనఁ జిక్కినది. సంపూర్ణగ్రంథ మున్నవారు పంపఁగోరితిని. గ్రంథము పూర్తిగాఁ జిక్కినచోఁ బ్రబంధము గా నిది యుపయక్తముగాకున్నను, కొన్ని కాస్త్రముల సంపూర్ణ భాషాంతరీ కరణము లిందుఁ జిక్కఁగలవు. ఇది శ్రీ త్రహ్మాదిరి రచనము.

వంగూరి సుబ్బారావు.

లను జూచియోతీరవలయును. సాత్త్వికాభినయము వీరి నెన్నఁడు నెఱుంగదు. నా 'కూని' రాగమున కెండఱు సభ్యులు తలలూచు చున్నారో యని చూచుటయే కాని రంగస్థలమున నున్న పాత్ర లతోఁ గలసి కథాసంవిధానమున కనుకూలమైన. స్వభావప్రకా శమును జేయుటకు యత్నించుట కన్నట్లును. కావున నటసమూ హములలోపమే సహృదయ మృదాయావర్ణకత నేటిరూపకాభి నయమున లేమికి గారణము. నటుల కనుకూలముగానే రంగ స్థలములు నున్నవి కనుక వానిని ప్రత్యేకింప నవసర మంతలేదు.

వెల సులభము. ఫల మధికము.

ఏలూరులో గొప్ప మేడ లాటరీ
మాటూరి బ్రహ్మన్న గారి
కుమార్తె సర్వేశం తాలూకు మేడ.

రూ 16,500 లకు లాటరీ
చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ 3,300 చీట్లు
అమ్మలారా!

కృష్ణాజిల్లా, ఏలూరు పెద్దబజారులోని మ్యూనిసిపల్
నెం 148 రు కలిగియున్నది. ఇం దంతయు గతిగతి
నామేడను అద్దాల బీరువాల ఫిట్టింగును, ఫలము సహా లాటరీ
మూలముగా విక్రయించుచున్నది. 1922 వ సంవత్సరము ఫిబ్ర
వరి 10 వ తేదినంచి చీట్లు విక్రయించుచున్నాను. చీట్లు పూర్తి
యగుచున్నవి. లాటరీ చీట్లు యావత్తు పూర్తియైన వెంటనే
లాటరీ కలిపే తేది ప్రతికలలో ప్రచురపరచి యెలూరుపట్టణ
ములో ఘరానా మనుష్యుల యెదుట లాటరీవేయబడును.
గనుక ప్రతివారూనూ వారి వారి యదృష్టముల నిర్ణయించుకొనుట
కిది మంచితరుణము. త్వరపడుడు. తరుణము మించిపోయిన
తరువాత పశ్చాత్తాపపడిన లాభములేదు. లాటరీ చీటి ఒకటికి
రూ 5 ల మాత్రమే. ఇంకా పూర్వమయిన లెబ్బిస్సును, వివర
ములను కోరువారు మా యెంట్లవల్లగాని నేరుగా నాకు
వాసిగాని సంబంధములేదు. ఈ చీట్లవల్ల వసూలు అయ్యె
సాము కృష్ణాజిల్లా యెలూరు సెంట్రల్ కో ఆపరేటివ్ బ్యాంక్
లో నుంచబడును.

2. ప్రతి గ్రామమునందును మంచి యెంట్లు కావల
యును. మంచి కమీషను ఇయ్యబడును. వివరములు కోరువారు
య్యాకింద సంతకముచేసినవారికి (వాసిగాని, స్వయముగా వచ్చి
గాని తెలుసుకొనవచ్చును. (189)
“చీట్లు కావలసినవారు, తమ అడ్రసును స్పష్టముగ
ప్రాయము చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ పున చీట్ల చేసిన
యెడల, అందిన వెంటనే చీట్లు టపాలో పంపించబడును”

ఏలూరు } మాటూరి సర్వేశం,
కృష్ణాజిల్లా. }
1-7-1922. } మేడ హక్కుదారుడు.

బరంపురం కాపురస్తులగు నాళం భీమరాజుగారి ఆస్తుల విక్రయము. (220)

క్రింద తెలియజేసిన ఆస్తులు ఖరీదు చేయు
టకు ఇచ్చు కలిగినవారు నాకు ఆఫర్లు(offer)పంపండి.
అల్ల ఆఫర్లు తే 15-8-22 దిని గాని అంతకు
పూర్వముగాని చేరేట్లు పంపవలెను. ఆఫరు
మంజూరుచేసిన వారంరోజులలోగా అంత సొమ్ము
నాదగ్గరగాని బరంపురం ఇంపీరియల్ బ్యాంకివారి
వద్దగాని డిపోజిట్లు చేయవలెను. ఖరీదు చేసినవారే
క్రయదస్తావేజుకు అయ్యే యావత్తు ఖర్చులు భరిం
చవలెను. ఇంకేమయిన తెలియగోరువారు నాకు
వాయవచ్చును.

- (1) బరంపురం మెయిన్ రోడ్డులో నున్న
నాళం భీమరాజుగారి నివాస గృహము.
- (2) బరంపురంలోనున్న పక్కా గోడౌనులు
(Godown)
- (3) శేరుగడ తాలూకాలో నున్న కమలా
దేవిపురం అగ్రహారం యినాం భూములు షుమారు
య 173 లు.
- (4) మిశ్రిపల్లి అగ్రహారం యినాం భూములు
షుమారు య 68 శే 15 లు.
- (5) పోజ్జిరూ గవర్నమెంటు జరాయితి
భూములు షుమారు య 6 శే 80 లు.
- (6) బురుకుద్ది డిటో య 6 శే 16 లు.

షరా 1,2,3 లాట్లు బరంపురం యింపీరి
యల్ బ్యాంకివారికి తనఖాపున్నప్పటికి కొన్న
వారికి తనఖా బాధ్యతలేదు.

మాటూరు నువ్వారావు,
రీసెన్, కటకు

వృత్తాంతములు

అస్సాము గవర్నరుగారు డక్కానుండివెడలిరి.

అస్సాము గవర్నరుగారు డక్కానుండి నిన్నటిమధ్యా
హ్నము చేరిరి. రెండురోజు లాగడను. గవర్నరు జరలుగారి
యతిధిక నుండెదరు.

అలహాబాదు హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తికి పూర్వ
ముండిన నాథ్యుగారు చనిపోయిరి. ఈయన నౌరవార్థము ఆ
రాష్ట్రములో నున్న కార్యాలయము లన్నియు మూయబడెను.

గో జాకానాథ్యుగారు మృతినొందిన కారణముచే వారి
గౌరవార్థము కార్యాలయములు మూయబడెనని పంపిన తంతి
తప్పని ఆసోసిపేటెడ్ (సెన్ వారు వెలుపుచున్నారు.

కలకత్తా ప్రధానరాజధాని దండనాధికారి కార్యాలయ
మున కోశాధిపతిగ నున్న ఆనందచరణ చక్రవర్తిగారు అరెస్టు
యోగ్యులను హరించి పోపోయెను. ఆయన జరాసంకో పో
లిసువారికి నిన్నటిదినము లోబడెను. రిమాండులో నుంచబడిరి.

గొప్ప విశ్రాంతిభావము గల పార్శ్వనర్తకుడు సోరాబ్జీ సి
కోలాగారు 19 తేదీ మధ్యాహ్నము కలకత్తాలో స్వస్థానమున
76 వ యేట మృతినొందిరి. డిజీషాను రాబ్జీ కంపెనీలో ప్రధాన
వాటాదారుడు. ఉత్తరప్రదేశ్ కలకత్తా టవరు దగ్గర జరిగెను.
పౌరు లందరును నిశ్చబ్దముగ నుండిరి.

గో ఫజల్బాయి కరీంఖాయిగారు హైదరాబాదులో
అధికారులతోడను మరీతులతోడను ప్రస్తాపించుచున్నారు.
నై జాక్లబ్బులో వీరికి గొప్పవిం దొసగబడెను. బ్రిటిషు సెసి
డెంటు వాక్యవసతి, గో ఆలీ ఇమాం మున్నగువారు విందుకు
వచ్చిరి. గో ఆలీ ఇమాంగారుగూడ విండ్ సాదరు. శనివారము
నాడు పజ్జిలాయిగారు బొంబాయి కేగెదరు.

కపర్దల మహారాజుగారి విందు
కపుర్దల మహారాజుగారు లండనునందు గొప్పవిందు
గావించిరి. లండనునందు గల ప్రముఖు లందరును భారత సంస్థా
నాధీకులును అందు పాల్గొనిరి.

సెంటు విక్ సెంటు హైస్కూలు
నూతనముగ వెంచి కట్టబడిన వై స్కూలు ప్రారంభ
ఉత్సవము గో జార్జి లాయిడుగారిచే 19 తేదీని జరుపబడెను
భారతదేశమునందున్న అన్ని జాతిమతములవారికి ఈ పాఠశాల.
యందు తా విచ్చుచుచే జాతీయ పద్ధతుల మీద భారత
దేశ నిర్మాణమును గావించుటకు క్రియారూపకముగ పనిని
ఈ పాఠశాలవారు చేయుచున్నారు. చారిత్రము కళ అను
రాజ్యములయందు అంతర్జాతీయ అపోహములు తొలగుటకు
అవకాశము గల్గును. ప్రతి శ్రీమంతుని ఇంటిగాను దేశీయచిత్ర
రువులతోడను కళలతోడను అలంకారము లుండవలయును.
ఇట్లుచేసిన తాను ఈ విషయమై శ్రద్ధవహించుచున్న సంగతిని
భారతీయులు స్థిరముగ నమ్ముట కవకాశ ముండు నని గవర్నరు
లాయిడుగారు రసిరి.

ఆయుధ శాసన నిబంధనలు
వైవిధ్యమునుగూర్చి విచారణచేయుసంఘమువారు నా
రైస్సుప్రాంతీయరు (ప్రావిన్సునుండి ఇద్దరు సాక్షులను విచారిం
చిరి. పంజాబు శాసనసభ్యులు నేయిపుల్లాఖాన్ గారు మియర్
వాలీషనాకలు డేరాగాజీఖాన్ జిల్లాలలో బందిపోటులు విస్తారముగ
జరుగుటచే వారికి - అజిల్లాపజలకు ఆయుధములను ధరించుటకు
ఎక్కువయధికార మీయవలెననిరి. ప్రతిగ్రామములోను ప్రభుత్వమువారు
6 తుపాకుల నుచితముగ పంచి పెట్టవలయుననిరి. గ్రామస్థులు ఆయుధపాణు
లైన, కొలది బందిపోటులు తగ్గు ననిరి.

కొండవగ్గర నున్న ప్రజలకు ఆయుధములను మరింత
విస్తారముగ పంచిపెట్టవలయునని న వాయి అచ్యుడు
నవాజుగారు తెలియజేసిరి. దగ్గర ఆయుధములను కొంగలు
సమీపించుటకు వెర వెదగనిరి. దొంగలతోపోటుటకు గ్రామస్థు
లను ఆయుధములను ధరించుటకు తిరిగిదుజేయు: వు శ్చిపుకమీష
నరుగారు ఏర్పాటు జేయుచున్నట్లు తెలియజేసెను. ఆయు
ధముల నిచ్చునపుడు అసహాయవాదియూ, సహకారవాదియూ
అనువివక్షమును యోచించియు ఆయుధమునిచ్చిన పరిపాలన
మునకుగాని ప్రజలకుగాని అపాయమును కలుగ జేయడను నమ్మకము
గల్గినపుడును ఇరయ్యరలయు ననిరి.

ఆంధ్ర వైద్యులకు విజ్ఞప్తి.

సోదరులారా,

నిఖిల భారతాయుర్వేద వైద్యసమ్మేలనము
ఈ సంవత్సరము ఆగష్టు 5-6-7 తేదులలో రాజ
మహేంద్రవరమున జరుగుచున్నది.

కలకత్తా, బొంబాయి, జయపూర్, అజ
మీరు, ఇందూర్, పూనా, మొదలగు ప్రదేశము
లనుండి, గొప్పగొప్పప్రసిద్ధ వైద్యులు రాగలరు.
మన కిది మంచి తరుణము.

అనేక నూతన విషయములను తెలిసికొన
వచ్చును.

మూలిక లనేకములు ప్రదర్శింపబడును.

సుప్రసిద్ధవైద్యు లగు శ్రీయుత, ఆయుర్వేద
పంచానన కృష్ణశాస్త్రి కవడేగారు శ్రమ యనక.
పూనానుండి వచ్చి మన సభ కధ్యక్షత వహింప
బోవుచున్నారు.

ఆహ్వాన పత్రము వచ్చినను, రాకున్నను తమ
స్వంతపనిగా నెంచి ఆంధ్రదేశమునందలి ప్రతి వల్ల
టూరినుండియు వైద్యులందరును, అసంఖ్యాకముగ
వచ్చి ఆంధ్రుల యుత్సాహమును జూపి ఈసమ్మే
లనము జయప్రదము గావించెదరనినమ్ముచున్నాను.

తా. క. ఆహ్వానసంఘసభ్యులకు, ఇట్లు విధేయుడు
చందా 10-0-0 ప్రతినిధులకు 5-0-0. అంచట లక్ష్మీపతి.

13 వ నిఖిలభారత ఆయుర్వేద వైద్య సమ్మేల
నము. కోశాధిపతిగారికి రాజమహేంద్రవరము.
అను చిరునామాకు చందాలు పంపవలయును.

బెంగాలు వర్ ఫ్యూమరివారి

హి మా ని

లేక అందముగా మారుమంచును

విషువక ఉపయోగించుటచే

సౌందర్యము, ముఖవర్చస్సు

మిక్కిలి అభివృద్ధియగును

ఇది చర్మమును శుభ్రపరచి, గోజాబ్బుముగాను, మృదువు
గాను, కాంతిగానుమార్చి అమితమైన చల్లదనమును గలిగించును.
ఇందులో జిడులేదు. ఇది హిందూదేశమునందు ఉత్పత్తియగు
మూలికలచే, హిందూదేశ పెట్టుబడితో, హిందూదేశీయులచే
తయారు చేయబడినది. విదేశమునుండి వచ్చు జనానరంజకమైన
మంచుకు సమానముగానుండును. బుడ్డి 1 కి ధర రూ 0-12-0
డజను బుడ్లు ధర రూ 8-0-0

Sharma Banerji & Co.,

43, Strand Road,
Calcutta

అన్నియు ముందులేనా?

ఆశ్చర్యశీలపదనివారిని

కాలు పుట్టకలెవెరిగి, పిక్కలు తొడలు, లావయియుం
డిన బూరకాలు అనబడును. పిక్కలయందుగాని తొడలయం
దుగాని లావుగలిగి నల్లనై యుండిన వశ్యీ:యనబడును. కాళ్ళు
నల్లనై దుండతోకూడి చర్మముపొట్టువలె రాలించుండిన స్త్రీ పద
మనబడును. వైవిధ్యములలోనుండు యేజాతిబోదకాలు నయినను
లోనికి, పయికి మంచులు నేవించుటవల్ల రి దినములలోనే నీరు
యిగిరి, కాలు చులకనై వానముదినములలోనే పూర్తిగా
నివారణయగును.

లోనికి పయికి ఉపకరించు మంచుల 1 పెట్టు 4-0-0.

రెడ్డి అందు కంపెనీ.

గోపాలపురం, కొత్తపేటపాస్టు, గోదావరిజిల్లా.

నీ కంటియందు ఏలాటిబాద

యైనను కలదా?

అట్లుండిన అన్నివిధముల శేత్రవ్యాధులకు నిర్వయ హై
నట్టియు, నమృతమైనట్టియు, మిక్కిలి పొగడబడునట్టియు
బోవధముయొక్క గుణములను తెలుపునట్టి పుస్తకమునకు ఏల
వ్రాయవూడదు ? (8897)

L. H. Saller Dept, 4 Senta Bangal.

జాబులు

విలేఖకులకు సూచన

జి. వి. కృ. గం-ప (ప్రకటించబడును)

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

చెన్నపురిమండల ఆంధ్రప్రదేశ్ అసెంబ్లీ

ఈనెల 24 తేదీ సోమవారము సాయంత్రము 5-30 గంటలకు తరచుకొని, ఆంధ్రప్రదేశ్ కానూనలమున వై సంఘ సభ సమావేశమగును. అందు 25 తేదీ ఉదయం 7-30 గంటలకు బొంబాయి మొయిలలో చెన్నపురిమండల రాష్ట్ర పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ, హాజీ అబ్దుల్లా మున్నగు కాంగ్రెస్ లోని ఘనగుణభవ్యులగు నాయకులకు స్వాగతమునగు యేర్పాట్లు చేయబడును గాన సభకు భవ్య శిల్పం తప్పక విచ్చేయఁ బ్రార్థింతులు.

గద్దె రంగయ్యనాయుడు
కార్యదర్శి.

“శ్రీకృష్ణమౌళిదారుని ఆక్రమచర్య”

వై శ్రీ కృష్ణ, 18-7-22 వ తేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ 14 వ పేజీలో ప్రేక్షకుడు ప్రచురించిన వార్త కోటిపల్లి గ్రామస్థుల మై మాకు కడువిచారమును కలిగించినది. శ్రీ కృష్ణమౌళిదారు వారుగాని, రివిన్యూ యిన స్పెక్టరువారు గాని మా యనుమతి లేనిదే చెరువులోపల్లె కార్లను దింపలేదు. చెరువులోదిగిన పల్లె కార్లు 6 మంది అయియుండగా 30 మందిని దింపించినట్లు, ప్రేక్షకుడు సూచించు టిటిసాహసము. వేడుకచూచుటకు వచ్చిన యే యిరువదిమందిని వన ప్రేక్షకుడు చూచి భ్రమనీ వందల కొలది ప్రోగుపడినట్లు కర్ణింతుట అతిశయోక్తియేగాని వేరుకాదు. గత జనాభా ప్రకారమైనను మా కోటిపల్లి జనసంఖ్య 230 కంటె యెక్కువ లేదు. ఇట్టిస్థితిలో ప్రేక్షకుడు చూచిన “వందల కొలది ప్రోగు” కలలో కనబడి యుండునని తలచెదము.

శ్రీ కృష్ణమౌళిదారు వారు మా ఇష్టానుసారముగాను మా సహాయముతోను చెరువు దక్షిణపు ప్రక్కను (మూడవవంతు భాగము) మాత్రమే మత్స్యములనుపట్టించిరి. చెరువు యంతరీపు భాగము రెవకులచే దానిసమీపములో పల్లె కార్లు దిగియెడల నీరు తెలకు లగునని శ్రీ కృష్ణమౌళిదారువారు రేవువైపును ఎవ్వరిని పోకుండ యేర్పాటు చేసిరి. వారచటయొక్క ఘంటమాత్రమే యుండి అప్పటికి లభ్యమయిన మత్స్యములలో నాల్గింటిని మా త్రమే తీయించి మిగిలిన వన్నియు, గ్రామస్థుల ఇష్టానుసారం వినియోగించు కొనవలసినదని నెలవిచ్చి వెదలిపోయిరి. వారు గ్రహించిన నాల్గవేలను గుంటూరుచేరువరకును బ్రతికియుండ వలెనని చెప్పినందున వానిని తీసుకునిపోవుటకు కావలసిన ప్రాత్ర సామగ్రినికూడ సప్లయచేసితిమి. ఇట్లు శ్రీ కృష్ణమౌళిదారు వారు వచ్చినపుడు కార్యమునానుకూలమగుటకు కావలసిన సహాయము మామనఃపూర్తిగా మేముచేయుఁజేయిమిగాని ప్రేక్షకుడు (వాగ్దానట్లు వారివలన యెట్టి నిష్పర వాక్యములకును పాల్పడమైతిమి.

గ్రామసౌకర్యమునకు భంగముకలగకుండ నిర్ణయితైపు నకైన పల్లెకార్లను పోనియక లభించిన మత్స్యములలో నాల్గింటిమాత్రమే గ్రహించి మిగతవన్నియు గ్రామస్థుల కొన గిన శ్రీ కృష్ణమౌళిదారువారి యుద్ధాన్యభావము మాకు ఆనంద మును కలిగించగా వారు చెరువును పాడుచేయించిరియు వారి చర్య ఆక్రమమనియు వ్రాయుట కడఁగోచనీయము. ప్రేక్షకుడు మా గ్రామవాగ్ కాగట్టు అతని వ్రాతయే చెప్పక చెప్ప వున్నది. గ్రామవాగ్దాన అయినయెడల నిజమును గ్రహించి శ్రీ కృష్ణమౌళిదారువారిని నిందించుటకు బదులుగా అభినందించయే యుండును.

మన శాస్త్రీపాలకుని ఆగమన సందర్భమున జిల్లాప్రజ లందరు అనేకవిధముల కార్యములను సేవవేర్చియుండగా కుగ్రామముయొనను మా కోటిపల్లి యా కొద్ది కార్యమును సాను కూలముచేసి గౌరవముకు ప్రాత్రమయ్యెను. దారింబోవు యితర గ్రామస్థుడెవడో మ మృగైరవించుటకును అధికార్లకు మా యంగు ద్వేషమును కలిగించుటకును, యిట్టి యసందర్భపు వ్రాతలను వ్రాసియుండును.

కోటిపల్లి }
19-7-22 } బుద్ధు హనుమయ్యవగై రాలు.

వైజాంరాష్ట్ర వ్యవసాయాద్యము

నిజాంరాష్ట్రములో వ్యవసాయమునకు అనుకూలించు నట్టియు మిగుల సారవంతమై నట్టియు నడవిభూమిని వైజాం దొరతనమువారు అచటికి వలస పోవువారికి మిగుల సులభమైన సిమ్మలకు ఉత్తరని ప్రకటించబడినది. అనేకమంది యీ ప్రాంతముల నుండి భూములకు దరఖాస్తు చేయుచున్నారని తెలియుచున్నది. అట్టి దరఖాస్తు దారులందరును ఎవరికివారు భూములను చూచు కొనుటకును వానిని సంపాదించి నేవ్యమునకు తీసికొని వచ్చుట కును కొన్ని కష్టము లుండును. అందరునుచేరి కృష్ణసాయము నందు అనుభవముగల వారి నొకరినొకరి భూములయొక్క మంచి చెడ్డలను వానిమూలమున తెలిసికొని అందరును కలసి పెద్దవిస్తీర్ణ మును తీసికొని జాయింటు స్టాకు కంపెనీగా నేర్పడి అనుభవ జాలచే అచటిపనులను చేయించుట లాభకరముగ నుండవచ్చును. ఇందుకు దగిన ప్రాప్త్యమును తయారుచేయుటకు ముందే అనుభవనీయు లెవరైనను అచటికిపోయి అచటి స్థితిగతుల వారసి వచ్చుటకు తగిన ఏర్పాటు కావలయును. కావున అచట భూము లను సంపాదించ గోరువారు ఇట్టి యేర్పాటు చేయుటకు గాను ఈక్రింది సంతకము చేసిన వారికి వ్రాయఁబ్రార్థింతులు.

దరిశి చెంచయ్య, నర్సాపూర్.

ఇండియను (యింపీరియలు) పోలీసు సర్వీసు

నవంబరు లో పోలీసు పరీక్ష

(ప్రచురణ సంఘము)

1922 నవంబరు 20 వ తేదీని యీ రాజధానిలో యిండి యను (యింపీరియలు) సర్వీసులోనికి ఒకటియో అంత కెక్కువ గనో నియామకముల జేయుటకు పోలీసు పరీక్ష జరుగును.

విద్యార్థులు యీక్రింది వరకులకు లోబడియుండవల యును.

- (1) వారు బ్రిటిషు యిండియాలోనే కాపురమున్న తల్లి తండ్రులకు పుట్టినవారు కావలయును.
- (2) మంచి ప్రవర్తనగల వారై యుండవలయును.
- (3) ఒక విశ్వవిద్యాలయపు పట్టభద్రుడుగ నుండ వలయును.
- (4) మంచి ఆరోగ్యవంతులుగ నుండవలయును.
- (5) ఎత్తు- 5 అ 5 అంగుళములకు తక్కువ లేకుండను, చా.తీవలయు 32 అంగుళములకు తక్కువ లేకుండ నుండవలను.
- (6) 1922 ఆగస్టు 1 వ తేదీ నాటికి 21 యేండ్లకు తక్కువగ గాని యుండరాదు.

సెలెక్షన్ కమిటీవారి రిజిస్టరేషన్ దరఖాస్తుదారులుమాత్ర మే పోలీసు పరీక్షకు రావలయు.

దరఖాస్తుఫారములు మద్రాసు పోలీసు యినస్పెక్టరు జెనరలు ఆఫీసునందు దొరకును. వానిని దరఖాస్తుదారు జిల్లామే జన్మిటునకుగాని, మద్రాసులోనైతే పోలీసుకమిషనరుకుగాని పంపవలయును. పోలీసు కమిషనరు యినస్పెక్టరు జెనరలు ద్వారా అన్ని మరతులను పూర్తిచేసిన దరఖాస్తులను మాత్రము సెలెక్షన్ కమిటీకి పంపును. ఆదరఖాస్తులు ఆక్టోబరు 30 వ తేదీ లోపుగా సెలెక్షన్ కమిటీకి జేరవలయును. ఆపిదవవచ్చిన దర ఖాస్తు లంగీకరింపబడవు.

ఈ పరీక్ష సిలబసును ప్రకటనమున్న త్వరలో ఫోర్టు సెంటుబార్ని గెజటులో ప్రకటించబడును.

1921 డిసెంబరులో జరిగిన యిండియను (యింపీరియలు) పోలీసు పరీక్ష ఫలముల కాగితములు నెం 13 యెడ్యుకేషను లీగో కరపత్రముగ ప్రకటించబడినది. ఇది కలకత్తాలోని యిండియా గవర్న మెంటు ప్రింటింగు సూపరింటెండెంటువద్ద కాపీ 8 అణా ల వంతున దొరకును.

మీరు తెలుగువారైతే తెలుగుజాతిలో తయారైన కృష్ణవేణి సిరాలు కొనవలెను. నీలి-నలుపు, ఎరుపు, నీలి, ఆకుపచ్చ. నమూనాలకు 8 అణా బిళ్లలు పంపుడు. స్టూడెంటు & జనరల్ స్టోర్స్, నాటుపిల్ల యార్ కోవిలపేట, మదరాసు.

నింతకబురు

దుగ్ధమధనయంత్రములో బాలుకు చిక్కుకొనుట

లండను వార్త

జూను నెల 12 వ తేదీ సోమవారము నాడు సాయం కాలము లండను నగరమున వైటుచాపలు వైద్యులలో గాయ ములు తగిలినవారికి చికిత్సచేయు గదిలోనికి కొంతమంది యొక దుగ్ధమధనయంత్రపు డబ్బాను భద్రముగా కొనివచ్చిరి. దానిలో నొక బాలు డిరుగుకొనిపోయెను. మేమంత ప్రయత్నించినను వెలుపలకు తీయలేకపోతిమని వారిలో నొకడు చెప్పెను. డాక్టరు ఆడబ్బాను నరికించి దాకిచేయగా నాబాలుడు వెలుపలికి వచ్చెను. వానివయసు 9 ఏండ్లు. వానిపేరు సిడ్నీ వెనుబర్న. వా డాడబ్బాలో 3 1/2 గంటల సేపు నిష్పందింపబడినది.

“వెనుక చూడిని అనునకడు నిండా నిర్గుపోసిన దుగ్ధమ ధన యంత్రపు డబ్బాలో ప్రవేశించి గాడిచేసెను. అటులే చేయవలెనని నేనును నా మిత్రులను ప్రయత్నించితిమి. ఆ డబ్బాలో (పాలలోనుండి వెన్నదీయు యంత్రము) లో ఎవరు పొచ్చునే పుండగలరని మాలోమాకు పంతము వచ్చినది. నేను గెలిచితిని. నేను లోపల ప్రవేశించితిని. మూతవేసి తోడిబాలురా మూతమీద లెక్కనిమిత్రులు సుత్తివెట్టులు కొట్టసాగిరి. 300 వెన్నలు కొట్టినతరువాత నేను వెలుపలకు రాబోతినిగాని కడల తేసిపోతిని. తక్కిన బాలురందరునుగూడ ప్రయత్నించినను సాధ్య పడలేదు. అంతలో మా (గౌరవరువుడు) పీథిలోనున్న వారంద రును పోగుపడిరి. రాత్రి 8-30 మొదలు 11-30 వరకు అనేక ప్రయత్నములు చేసిరి. ఆ డబ్బాను తలక్రిందులు చేసిరి. ప్రక్క బారుగాత్రిప్పిరి. వడ్రంగులు కమ్మరులువచ్చి పనిచేసిరి. ఒక గాను ఫిట్టు దానివైఖ్యగము నూడగొట్టెను. కాని నన్ను వెలు పలికి తీయలేకపోయిరి. ఇప్పటికి మీరు నాచెర విడిపించితిరి. ఇక వెన్నడును చూడిని అటలడను” అని అబాలుడు చెప్పెను. (డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్)

పాటిమన్ను, స్థలము, విక్రయ ప్రచుర పత్రిక.

గుడివాడ గ్రామములోని మా తా లూకు. సర్వీ నెం 415 రు పాటిని నివేశన స్థల ప్రతులుగా విభజించి, పాటిమట్టిని స్థలములను వేరు వేరు ప్రతు లుగా 1922-వ సం॥ ఆగస్టు 9-వ తేదీ లగాయతు 1922-వ సం॥ ఆగస్టు నెల 22-వ తేదీవరకు పాటి స్థలమువద్ద మాచే వేలం వేయబడును. గనుక కానలసినవారు పాటకాలముందు వచ్చి మా వేలపు నిబంధనల ప్రకారం పాడుకోగలందులకున్న యీ లోపున మాకు దరఖాస్తులను కూడ పంపగలందు లకు యిందుమూలముగా తెలుపుడు చేయడమైనది.

18-7-1922 } శ్రీరా. కాం. శ్రీనివాస
రాజమండ్రి. } జగన్నాథరావు బహదరు.

అత్యద్భుతము

అనుభవముమీద నిజము కనుగొందురు యిదివరలో మీరనేకులకు జాతకములు పంపించి వ్రాయించుకొనుచున్నార. యిప్పుడు మాచే ఒకసారి వ్రాయించి చవిచూచినయెడల మాపాండిత్యప్రకర్షణ మీకే అనుభవము కాగలదు. యిప్పటికి సుమారు 40 సంవత్సరములనుండి యీ శాస్త్రమందు మాకును భవజ్ఞానముకలదు. మా పాండిత్యము ఆంధ్ర దేశమంతటను తెల సినయే యున్నది.

మీయొక్క జాతకముగాని సరియైన జననకాల ఘడియ గాని పంపిన

తస్మాదిద్వారదేశభావములు స్థూలముగా వ్రాయుటకు (1) ఒకసంవత్సరముకు నూత్యుఫలములను రు 1-8-0 (2) ద్వాదశభావములు రు 2-0-0 (3) ఒక మహాదేశఫలములు వ్రాయుటకు రు 5-0-0 జాతకము లేనియెడల వయస్సును నామమును పం పించి రెండురూపాయలు పంపించిన గతఫలము సరిగాచెప్పి అది ఋజువైనయెడల మూడురూపాయలకు భవవృత్తి వ్రాసిపంప బడును. అట్లు ఋజువీయనియెడల మీసామ్యు మీకు తిరిగి వాపనుచేయబడును. పోత్యేప్రత్యేకం.

శ్రీధర వెంకయ్యసిద్ధాంతి,
కొత్తపేట, రాజోలు తాలూకా, గోదావరిజిల్లా. (288)

అతి బాల్కమున నెర్పటకు వీలులేదు

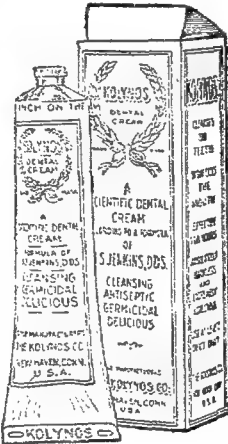
మీ బాలికకుగాని లేక బాలునికిగాని మిక్కిలి చిన్నతనమునందు బాగానంతరంబంతయును కొలిచానుతో శుద్ధి చేసుకొనుటవలన గలుగు ప్రాచుర్యము మీరు నేర్చుకొనుట. వారికి వయస్సు రానురాను అందుకు తగిన ఫలము బడయుటకై వారే దానిని ఆచరించవలెను. నిజముగా దంతములను శుభ్రపరచును, నోటిని శుభ్రముగా నుంచును, వ్యాధికి కారణభూతమై ట్టి కంతమునం దుండు చిన్న పురుగులను నాశనముచేయును.

KOLYNOS

డెన్టల్ క్రిమ్.

పైన మూతను కలిగియుండును. కొలిచాన్ గొట్టమునకు మూతకట్ట బడియుండును. క్రిందపడి పోను. గొట్టము ఎప్పుడును మూయబడి యుండును. క్రిము చెడిపోనీయక నుంచును.

THE KOLYNOS COMPANY
New Haven, Conn., U.S.A.

Representatives for India:

MULLER & PHIPPS (INDIA) Limited

Madras Calcutta Bombay Karachi Rangoon

కలర్స్

అష్టదశ కుష్టువ్యాధులు పూచీపైని
నిర్ణయకాలములో నివారింపబడును.

ఆర్షాయుర్వేదావధ నిలయము, కాకినాడ.

To Save Labor & Money use our
NORCROSS HAND CULTIVATORS

5 Steel Prongs

useful for

Fruit and

Flower Garden

4 Feet Handle

useful for

Vegetable Gardens

Field & Crops

Read the following

The Officer-In-Charge, Military Farms, Okara, Punjab writes :—

One of the handiest garden tools I have seen is the 5 Prong Norcross Hand Cultivator. It is a pleasure to use it, and pleasing to see the stirred soil after wards.

To my surprise the Mali is quite taken with it and uses it without being ordered. Its functions are :—

AERATES SOIL CONSERVES MOISTURE DEST. OYS WEEDS

NO OTHER GARDEN TOOL I HAVE SEEN EQUALS THIS

Price Rs. 9 only. Order To-day.

The Limaye Bros., Ltd. Appollo Street., P. B. No. 684, Bombay.

అరటికాయ

బలమే

రామకృష్ణలేదు

రాముడు. ఈసభలోలేదు

పెద్దతలపాగా పెట్టుకొన్నవాడు

కృష్ణ. ఆపాడునుముక్కువాడు

రాము. బాగామాడరా? ఆపెద్ద తుక్కు

* * * * *

ఉపాధ్యాయుడు శిష్యులు

ఉపా. విన్నారా గుణవాచకమంటే ఏమిటి

దా ? ఒకదాన్ని గురించి అది యీలా సంబంధించి చెప్పు

గాని ముట్టుకోడానికి వీలులేనటువంటి పేరే గుణ వాచకం.

దృష్టాంతం చెప్పండి ?

శిష్యుడు. అయ్యో ! కొలిమిలో పెట్టి ఎరగా కణకణ లాడేలాగు కాల్చిన ఇనుపముక్కండి.

* * * * *

(ఇద్దరు స్నేహితులు)

ఒక:-ఒరే ఇదేమిటో తెలుసునా? ఈనాడెంత వక్కటి పదహారణాలు చేస్తుంది. ఇది రూపాయి.

రెండ:-సీమెఖం- వాడగిర 5 రూపాయలు వెలగల అర్ధరూపాయి కానుందిరా?

ఒక:-ఒరే వెర్రెమెఖమా? అర్ధరూపాయి కానుకు 5 రూపాయి లిచ్చే శుద్ధ వెర్రెమెండా కొడుకెవడుంటాడురా?

రెండు:-వీనుమరి వెధవకలుకులు చెప్పకు. నిజంగా జరిగిందంటే వినవేం. ఒకనాడు నాన్ని నోట్లో పెట్టుకొని ఆడు తున్నాను. ఏలాగో అట సందట్లో దాన్ని గుటుక్కున మింగే కాను. దానిని తీయించడానికి మానాన్న దాక్టరుకు 5 రూపాయ లిచ్చాడు. కాబట్టి ఆ అర్ధరూపాయికి 5 రూపాయలు ఖరీదు లేలింది.

* * * * *

మంతులు. మంగలి

మంగ:- బాబూ ఇదివరకెప్పుడైనా తమకు పనిచేశా నాండి?

మం:- ఒకసారి చేశావు.

మంగ:- ఇదివరకెప్పుడు మీ ముఖసందర్శనం చేసిన జ్ఞాపితే ఆడిగానండి.

మం:- బోసులే. ఇప్పుడు నీవు గుర్తింపజాలక పోవ చున్నా. అదంతా యిప్పుడు మానిపోయింది.

మంగ:- ఆలాశల వియ్యండి.

భవిష్యత్కాల శాసనసభ

నాగరకతాభివృద్ధి

సభ్యులలో శ్రీల సంఖ్యాధిక్యత

1950 జనవరి 15 వ తేది

ప్రశ్న:- రామబాబుయ్యగారు, నుబ్బయ్యగారు, చాడిమనేకెన్నగారు అబ్దుల్లాసాహెబుగారు నాగుబాబుయ్య గారు, లక్ష్మీ నర్సయ్యగారు, తంగవేలుస్వీగారు, గోపాల గుప్తగారు, వేణుయ్యగారు, నీలయ్యగారు, చందయ్యగారు.

సభ్యులలో శ్రీల సంఖ్య హెచ్చు. పురుషుల సంఖ్య తక్కువ. అందువలన శ్రీలు పాపించిన తీర్మానము లన్ని యును నెగిపోవుచుండెను. పురుషుల హక్కు లన్నియు బుగ్గి లలసిపోయెను. వారి తెర్రమొగములలో వెర్రిచూపులు చూచు చుండిరి.

తీర్మానములు

1 ఈకోజుమొదలు 5 ఏండ్లవరకు మగవాళ్లకు ఏకాభి తాను ప్రభుత్వోద్యోగముల నీయగూడదు.

2 మగవాళ్లు తప్పని సరియైన పనిచచ్చినప్పుడేగాని యిల్లువిడిచి వీధిలోకి పోగూడదు.

3 ఇదివరకు శ్రీలును ఆబల లని పిలుచుచున్నారు. ఇక మీదట ఆలాగు పిలువగూడదు. శ్రీలును సురూపులని పురుషు లను కురూపులని పిలువవలెను.

4 పాతకాలంలో విద్య నేర్చుకొను ఆడపిల్లల సంఖ్య అధికంగా వుండవలెను.

5 ఇకముందు జరుగబోయే శాసనసభలకు మగవాళ్ల నెం రని ప్రతినిధులుగా ఎన్నుకోగూడదు.

6 వెళ్లొలు మొక్కలను శిక్షింపవచ్చును.

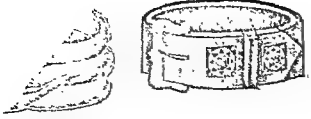
7 ఆడది తన యిష్టంచచ్చినవానిని పెండ్లాడవచ్చును.

8 ఆడదానికి మొగుడు చనిపోతే ఆడది యింకొకని మళ్ళీ పెండ్లాడవచ్చును గాని భార్యచనిపోతే మగవాడుమాత్రం మళ్ళీ పెండ్లాడగూడదు.

9 ఆడవాళ్లు మగవాళ్లకు విధేయులై యుండవలె నని (నాయుబద్ధ పుస్తకాల నన్నిటిని తగులబెట్టవలెను.

(దూడలు అనుకరణము)

౨౨

అలండు, నామకములందు, ఇతర శుభ
 మునీనిచ్చుటకు, స్వంత ఉపయోగమునకు
 బంగారు కొంగరములు, పువ్వురాగములుచేర్చి
 గడ్డములు, క్లావరు, ఆర్డర్, సీలు, పాము, మున్న
 లలో గలవు. ఇవిగాక అన్నిరకముల బంగారు, వెండి
 తయారుచేయుచు అమ్మకమునకు సిద్ధముగానున్నది.
 ప్రీతికరముగా లేకున్న నాపను తీసికొని వైఠిమిచ్చెదము.
 లక్ష్మీ జ్యాయలరీ కంపెనీ,
 18/288, చైనాబజారు, మద్రాసు.
 (197)

వైశ్యభర్తృప్రకాశిక

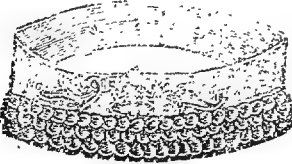
మూడవవారి ముద్రితము. వెల రూ 3-0-0.
 ఈ గ్రంథము హిందువులెల్లకు ముఖ్యముగ ద్విజాలకు
 అందు వైశ్యులకు అత్యంతోపకరమైనది. ఇందు అనేకభర్తృ
 ములు వివరింపబడియున్నవి. ఇందు శ్రీమత్కృష్ణకాచరిత్రము
 లక్ష్మీ నృసింహ సోమయాజులవారి జీవితచరిత్ర స్తోత్రముగను
 ప్రచురింపబడినది. మరియు శ్రీ సోమయాజులవారిచే ప్రకటింప
 బడిన అన్ని గ్రంథములను గలవు. ఈ గ్రంథములన్నియు ముఖ్య
 ముగ ఈ వైశ్యభర్తృప్రకాశిక ప్రతివైశ్యునియింటి నుండవలసి.
 గ్రంథముల జాబితా (కాటలాగు) కొనివారు అర్థజాచీటిని
 బంపిన బడయుగలరు.
 చీమకుర్తి బసవయ్య
 గుంటూరు

ఆంధ్రనాటకములు

హరిశ్చంద్ర	1-4-0	రుక్మాంగద	1-4-0
రామరాజు	1-4-0	చాందుబీబి	1-4-0
కుశలన	1-4-0	దాపదీస్తోత్రపరారణ	1-4-0
ప్రహ్లాద	1-4-0	పాదుకాపట్టాభిషేకం	1-4-0
ఆంధ్రీకృతాగ్రస్త్యబాలభారతము	0-12-0		
(ప్రకాశనము)			
అన్యాయధన్యపురి మహిమము	0-3-0		
నాచిచార్ది	0-3-0		
పోట్టుభయము ప్రత్యేకము:—			
యా అద్రెస్సులలో నెవరికైనను వ్రాయుడు.			
కె. శత్రుఘ్నరావు,			
మద్రాసు ఏజెంట్లు:— సివిల్ లైన్సు, బగ్గడి.			
యం. పి. శర్మ అండ్ కంపెనీ,			
(62) పోట్టుబాట్ల నెం 287 మద్రాసు.			

రోట్టగోల్లు ఆభరణములు.

ఇనాం. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము ఇనాం
 ఇందులో ఏవస్తువునకు మాకర్గ కొనువారికి 0-8-0
 అణాలు విలువగల 1 ప్యాకెట్టు విషయములను ఆనెడు తేలుచుందు
 వుచితముగా ఇవ్వబడును:—కాట్టలూగులవలయువారు 1/2 స్టాం
 పు పంపించవలయును.

మేము ఇందు కనపరచిన
 ప్రకారం లక్ష్మీ విగ్రహము
 కలిగి:ది 150 గజ్జలు కట్టి
 నది. బీదలు మొదలుకొని
 గొప్పవారి వతు కుపయోగించు కోడానికి తగుమయిన మేలు
 గిల్లు చేయించివున్నది. 8 ఏండ్ల పిల్లలు మొదలుకొని పెద్దపిల్లలు
 వరకు వుపయోగ పరచుకోవడానికి తగుమయిన బెజ్జములు
 చేయించి వున్నది. భర మేలురకం 4-8-0
 రెండవరకం 3-0-0
 స్పిరింగు బిరదావుంచిన అంటిపోగులు జత 1-కి 3-8-0
 " చిన్న నయిజు " 3-0-0
 " పోటలన్న " 1-8-0
 తెల్లరాళ్ల అడ్డిగ 20-0-0
 నేక తెలు చెయిన పోటోహమ్ములు కట్టినది 1-కి 2-8-0
 " పోటోలేనిది చిన్నది భర " 2-0-0
 కె. నాదముని అండు సన్న,
 164, చైనాబజారుగోడ్డు, మద్రాసు.

తిరువాక్ కూరు శాసనసభ

19 తేదీని ఈ క్రిందివిల్లులు ప్రవేశపెట్టబడినవి:—కార్డ
 లను తగు దృష్టి చట్టము లాగుదు ఎక్స్ క్లెషన్ రెగ్యులేషన్
 ఆమెంటుమెంటు బిల్లు, క్రిమినలు ప్రొసీజరుకోడు ఆమెంటు
 మెంటుబిల్లు ఈ బిల్లుల సిద్ధాంతము లంగీకరించబడి నెలెప్పు
 కి మిటివారి అలోచనను తెలియజేయబడినవి. కడపటివిల్లు తప్ప
 తక్కినవిన్నియు వెంటనే ఆలోచించబడును.

వైద్యసహాయమునుగూర్చి ముచ్చటించుచు ఆయుర్వేద
 వైద్యశాలవిధానమును తిరువాక్ కూరులో ఉపలబించినటుల
 ప్రవేశపెట్టవలయు ననిరి. అది ఆయుర్వేద వైద్యశాలలు
 పెట్టుగలవు. అవి ఆన్నియు ల్లిప్తికరముగ ఫలితముల నిచ్చు
 చున్నవి.

ఆర్థికపుత్రము

7 లక్షలవరకు ఆదాయముతగ్గుని అనుకొనుచున్నారు.
 ఖర్చు 3 1/2 లక్షలు తగ్గునని అంచనా వేసిరి. ఎళువుకులజాలు
 త్రాగుడును నిషేధించుటచే ఆదాయము తగ్గుటకు కారణ మను
 చున్నారు. దుకాణములు పూర్వమువలె పాటలేదు. పాటమొత్త
 ములు తగ్గిపోయినవి. వచ్చేసంవత్సరము గూడ ఆదాయము తగ్గు
 ననుచున్నారు. భారమగు ఇతరవిషయము మున్నను దర్బారువారు
 అదనపు ఆర్థికపుత్రమును ప్రవేశపెట్టిరి.

కల్లెరుహైడ్రో ఎలక్ట్రిక్ స్కీమును గూర్చి దర్బారు
 వారు ఒక ప్రకటనమును గావించిరి. ఈ విషయమును గూర్చి
 గభలో గొప్పచర్చ జరుగును. గొప్పగొప్ప సభ్యు లీవిధానమును
 ఆక్షేపించెద రను ఈవిషయమై ఎట్టి పరిష్కారము నిర్వచించక
 కొన్ని వాళ్లు అపుత్యేయవలయు నని ఒకసభ్యుడు తీర్మానమును
 ప్రవేశపెట్టును.

లోకలు మునిసిపలు సమావేశము

తిరువల్ వేలి, జూలై 20:—వైసభలో ఆధ్యక్షులగు
 డి. బి. కృష్ణ శాస్త్రి నాయకులు గారు ఇండియా
 గవర్నమెంటు వారికి చెన్నరాష్ట్రపు ప్రభు
 త్వమువారి సేవకులనైన మొత్తమునుగూర్చి తీవ్రముగ ఖండించిరి.
 ఇంతభారము మనమీద వైచుట న్యాయము, ఘోరమనిరి. పరిపాల
 నాభివృద్ధికై నాటుండక మదరాసు ప్రభుత్వమువారు ఇంత
 వరకు ఇదివరలో తమపామ్ము కూడబెట్టిరి. ఈనిలువనుజూచు
 నప్పుటికి ఇండియా గవర్నమెంటువారికి 'కండ్లుపట్టినవి.' గద్ద
 తి నున్నట్లు పోయినటుల ఈ మొత్తమును
 ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తన్నుకుపోయిరి. ఇండియాలో
 అన్ని రాష్ట్రములకంటె మనరాష్ట్రములో భూమిపన్న ఎక్కు
 యిజాపన్నలు స్థానికపన్నలు ఎక్కువగ విధించిరి. విక్రయ
 ముతో తలతూగు బొంబయి వంగరాష్ట్రములు రిరి, 56 లక్ష
 లతో కదలి పెట్టబడినవి. మీదుమిక్కిలి ఈ 66 లక్షల రూప్య
 ములుగూడ బెంగలు వారు 8 ఏండ్ల వరకు ఈ య
 నక్కరలేదు. బొంబయి వారు గూడ తామీ
 యకలనైన మొత్తములో కొంతభాగమును తప్పించుకొనుటకు
 గొప్ప ప్రయత్నములను చేయుచున్నారు. మదరాసు ప్రభు
 త్వమువారు తమకు గలిగిన అన్యాయమును గ్రహించి కేంద
 ప్రభుత్వమువారి కీయవలసిన మొత్తము తగ్గించవలయు నని సం
 చలనమును గల్పుచున్నారు. కాననసభ్యు లందరను ప్రభు
 త్వమువారి కీవిషయమున ఏకగ్రీవముగ చేయుత నొనగిరి. ఇం
 వరకు వీరుభయము వెలు ఆన్యాయముగ పరిణమించినది.

వాణీప్రెస్ బెజవాడ

ఎందుకు?
 చక్కని అచ్చుకు
 సాగనగు బైండుకు

(తమవడ వద్దు. కాపి బిల్లు నవ్వడ వద్దు)
 పాలు చక్కెర కాఫీపొడితో అవసరము లేదు.
 ఒక కప్ వేడి నీళ్లలో ఒక బిల్ల కరిగించిన శుభమైన
 కాఫీ త్రాగుటకు సిద్ధముగా నుండును. అఫీసర్లకు, బ్రావిలింగు
 తిరుగువారి కిది చాలా అనుకూలముగా నుండును. ఒకసారి
 పరీక్షించిన తత తెలుసును. ఏజెంట్లు కావలెను.
 24 బిల్లుల ప్యాక్ రూ 1-4-0. పోస్టేజీ వేరు.
 (207) సత్యాగ్రహ స్టోర్సు, నెల్లూరు.

వట్టు ఖద్దరు

దూది పట్టుకలని క్రేష్టమైన కోటింగు గుడ్డ మావద్ద నున్నది.
 27 అంగుళములు నిడప గలదు. గజము 1-కి ధర రూ 1-2-0.
 14 గజములు కొనువారికి తపాలఖర్చు మేమే భరించెదము.

(219) ఈ త్తరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.
 R. Ali Mohamed & Sons Ikbalganj, Ludhiana.

ముఖ్య గవనింపు (2842)

యోగ్యతాపుత్రములు

(8) బెనారస్ సిటీనందుడు దుర్గా మెడికల్ హాల్వారి
 టూలిక్ గుళికలను సేవించుటకుల రాజకీయ అనువాన్వీహి
 తుడు నపుంసత్వము లేక సుఖముగా నున్నాడు. అతడు
 6 సం॥లనుండి బాధపడుచుండెను. ఇప్పుడు అతడు చాలాసుఖ
 ముగా నున్నాడని చెప్పటకు మిక్కిలి సంతసించుచున్నాడు.

డేరాఘాన్ } బ్రిజ్ కిషోర్
 28-8-19 }

“తెలుగు సంక్షిప్తలేఖనము”

మీరు ఇల్లుకదలకనే తెలుగు మార్గమును సేర్చుకొని
 భాషాసేవచేయవచ్చును. దినమున కొక గంట పని. “పోస్టు
 క్లబ్బు నిమిత్త మజాబిల్ల పంపించండి!”
 (13) ఇకాఫర్వేష్ బ్యూరో, కాకినాడ.

వనాషధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుభ్రతను పోగొట్టుట
 యందు చేర్చి గాంబినది. భర 1-10-0
 ఇండియా సిలోజనందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు
 తీయవలెను. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్

నెం 144 ఫనఫవాడి, బొంబాయి

కుమ్మ, బొల్లి, క్షయ, మధుమే
 హము, పురాణ నవాయి, నెగ,
 మూర్ఖ, వెర్రి, మూలకంఖ, స్త్రీ
 రోగము పక్షవాతము మొదలగు
 నవి పూచీవైని కుదర్చబడును

గుణమిచ్చిన మీదటే నొమ్మిచ్చుట.
 ఆపురూపములగు ఓషధుల మహాత్యములు పర్యత వాడు
 లగు కోడులు వగైరాలకే తెలియును. వారలే వాటిని వాడు
 చున్నారు. వాటిని వారివద్ద మిగుల శ్రమనడి కొన్ని ఆపాయ
 ములకు లానై కల్పకోని, పరిశోధించి, ప్రయోగించుచున్నాము.
 మాదగ్గరనుండి బొంబము సేవించు రోగులు వారికి
 గుణము కనుపించినకొలది వాయిదాలవైని సామ్యైవయ్యవచ్చును.
 అట్టివారుగుణము కనుపించక పూర్వముగాని, రోగము కుదర
 వచ్చునని నమ్మకము పుట్టక పూర్వముగాని సామ్యైవయ్య నియ్య
 నవసరములేదు. ఈ త్రగ ప్రత్యుత్తర మూలముగ సహితము చికిత్స
 చేయబడును. అట్టివారికి బొంబములు వి. పి. గా పంపబడును.

(3222) వి. ఎమ్. గాజా.
 రామయన్ రూలనాలయము } వీర వ్యాధులకు ఘనమై
 ఖిమునిపట్టణము. } ఆయుర్వేద వైద్యులు.

దంత చూము

వెల డబ్బీ 1-కి 0-2-0
 ఈ ధంతచూర్ణముతో పండుతోముటకుల చిగుళ్లనుండి
 రక్తము ప్రవించుటమును. నోట దుర్బంధములేక యుండును.
 అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి లేక మద్రాసు.

(3081) “కత్తికట్టలు”

వెదకత్తి గట్టి గజము పొడుగు ౪౭వి. సాగనైనవి.
 1-కి రూ 4-8-0.
 డజను కొనువారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్టేజీఖర్చులేక
 కలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి అడ్వాన్సు
 పంపవలెను. బి. మెకలేత్వర్లు అండ్ కో
 కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.
 పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)
 పెర్రిగ్రాఫిక్ అడ్డను: “ఇండస్ట్రీ” పెద్దాపురం

చల్లారంగైయానుచందుషాపు

వారు క్రొత్త జవిలీ రకములను జపానునుండి తెప్పించి యిప్పుడే ప్రాకటచేసి యున్నారు.

రోజారంగునందు సరిగ బట్టలు వేసినది, అకుపచ్చ, చాకులేట్,

మున్నగు విధవిధరంగులలో పలువిధరకములు గలవు.

ఇవిగాక రవికె, జాకెట్టు దినుసులు కూడ త్వరలోనే తెప్పించెదరు.

బయటవూరి వర్తకులకు ప్రత్యేకపు ధరలు చొప్పున పంపబడును.

విలాసమును చక్కగా వ్రాయుడు.

చల్లారంగైయానుచందు

(2300)

గొప్ప అద్దకం తలుపులతో అందముగ నుండు షాపు

9, 10, 11, రత్న బజారురోడ్డు, మద్రాసు

ప్రథమ సంవత్సరమునందే మంచి లాభము గిట్టును

(155)

ది బెంగాల్ స్పిన్నింగు అండు ఏవింగు కంపెనీ, (లిమిటెడ్)

THE BENGAL SPINNING & WEAVING COMPANY, Ltd.

హెడ్ ఆఫీసు, 172, బాబజారు వీధి, కలకత్తా.

మూలధనము రూ 12,00,000 లు (పందెండు లక్షల రూపాయలు)

మూలధనము హెచ్చించుటకు అధికారము గలదు.

పెద్ద కర్మాగారము స్థాపించబడియున్నది అన్ని రకముల ధోవతులు, చీరలు, వర్తింకులు, గోటింగులు, టెక్స్టిల్స్, టువార్లు, పలుమందిరిల ఖద్దరు కత్త్రులు తయారు చేయబడుచున్నది. దినము 1-కి వెయ్యి గజముల గుడ్డ తయారగుచున్నది. అట్టిచే చాలావంటలు గుత్తముగా పుచ్చుకొన బడినవి. మద్రాసు రాజధానికి కొన్ని వాటాలు మాత్రమే ఉంచబడియున్నవి.

వాటాలను విక్రయించుటకు ఏజెంటు కావలెను.

వివరములు తెలుసుకొన గోరువారు ఈ దిగువ విలాసమునకు తెనుగు భాషలో వ్రాసుకొన వలెను.

జి.ఆర్. గుప్తా, కొత్తవేటవీధి, బెజవాడ.

G. R. Gupta, Kottapeta Street, BezWada.

చెల్లెలు పెనింటిరి కత్తె కవు బేషదములు

ఈ క్రింద చెల్లెలుగల బేషదములు శరీరకాత్మమునకును, రోగ చికిత్సకును సంబంధించినవి మా వైద్యులచే రసాయన కాత్మజ్ఞులచే కాత్మపరిశోధనాసారము యేర్పరచబడినది.

మా బేషదముల తయారుచేయు కాలలో వలసగా సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్ల చాల పెద్ద ప్రస్తుతము కావలసిన వస్తు సామగ్రి యంతయుగలదు. అచట మూలికలు వృక్షకాత్మప్రకారము, రసాయన కాత్మప్రకారము, భూ తద్దముగూడ గూడ పరిశీలయబడును. అచట డి. సి. స్టాండర్డ్ ప్రకారము రసాయనములు మూలికలుచికిత్సయే రగులు. కావున యీ బేషదములు పాణికుద్ధతయన్న, నమ్మకమున్న యేమాత్రమున అనుమానింప నక్కరలేదు.

డాక్టరు య్యాన్సు సిరపు

సిరపు ఖెరి ఫాస్ఫేట్ కాంపౌండు క్విన్తెను యెట్ప్రిక్వియా

ఈసిరపు డాక్టరు య్యాన్సుపద్ధతి ననుసరించి వివరఫాస్ఫేటులు, క్వెస్, స్ప్రిక్వియా యిన్నయిజేసి దివ్యముగ తయారు చేయబడినది.

ఈ బేషదము అతి ఉష్ణప్రదేశములోగాని యిండియాలో నుండుటవలన గలగు దుర్బలత్వమును పోగొట్టుటకును, మానసిక దేశహబాధగాని దుర్బలత్వమునుగాని పోగొట్టుటకును ప్రపంచ మంతటను ప్రసిద్ధికెక్కిన దివ్యబేషదము.

వెల పెద్ద బుడ్డి రు 2-8-0 మిడియన్ వెల బుడ్డి రు 1-4-0. చిన్న బుడ్డి 12 అణాలు.

కె మి యి షు

ఇది ఐరన్, లైము, పోటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటులసిరపు

శుభముగనుండును. అడుగున సత్తుయేమియు నుండదు. ఫిలడెల్ఫియావైద్యుల్ల పారిషాగారు చెప్పిన పాల్లప్రకారము తయారుకాబడినది.

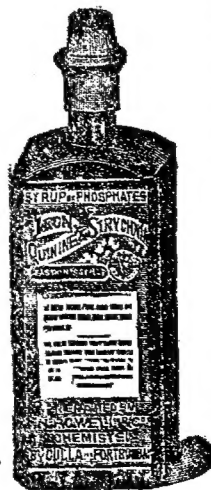
ఇది పిల్లలకు అత్యంతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు మంచియోషధము. రుచిచానుండును. మంచిరక్త వృద్ధిగావించి నరములకు పుష్టినిచ్చును.

వెద్దవైజు బుడ్డి రు 1-12-0, మిడియన్ రు 1-0-0, చిన్నవైజు 10 అణాలు.

గ్రహము కంపెనీవారి సరుకులకు మా మందులను వివరించుచు వ్రాయుడు.

N. POWELL & Co. Manufacturing Chemists, Bombay.

(3421)

అరటిపండు అరటికాయ

అంతయు బలమే

అసారపదార్థము లేనేలేదు

(వెదురుమూడి శేషగిరిరావు గారు)

మనము తిను పదార్థములందు సారము కొద్దిగను తుక్కు హెచ్చుగ నుండును. చెరుకువందలి రసము సారము; పిప్పి తుక్కు. మనము భుజించిన పదార్థములలో సారము రక్తముగను అసారము మలముగను మారును గాన తినిన తిండినిబట్టి గాక ఆహారమునందలి సారపదార్థాధికత్వతనబట్టి శోక్తకు బలాధిక్యము కలుగుచుండును. గాననే మనము రుచికారకు గాక బలముకొరకు సారపదార్థములే భుజించుచుండవలెను. వశిష్టాన్నముకంటె గోధుమపదార్థములందు సార వధికము. మనము కూరలు పచ్చళ్లు ఊరగాయలు పిండివంటలు మున్నగు వానిని అన్నముతో మిశ్రమముచేసి తినుచుండుము. తద్వేదబియ్యపు అన్నము దిను వానికి మంచి ఆహారప్రస్థి కలదని సంతసించుచుండుము అది పొరబాటు. మనము కలగలుపుగా భుజించుట కలవాటుపడి యున్నాము. ఇప్పుడు నాటకము లాడువారు భావకంఠేను, వాక్సవముకంటేను, అర్థ ప్రకటనముకంటేను, రసానభవ ప్రదర్శనములకంటేను, ముఖవికాసముకంటేను, అన్నిటికంటేను గూడ సంగీతము నెట్లు ప్రధానముగా చూచుచున్నారో, మన మును అటులే ఆరోగ్యమునకంటేను జీర్ణశక్తికంటేను, బల సంపాదనముకంటేను, ప్రాణశక్తిగ్రహణముకంటేను రుచికే ఎక్కువ ప్రాధాన్యము నిచ్చియున్నాము. ఒక్క తీపినిగాని ఒక్క కారముగాని ఒక్క పులుపునుగాని మనము తినజాలము. మనకు మొగము మెత్తును. ఆవకాయ అన్నమునకు అరటిపండు మామిడిపండు, ఒబ్బట్టు దోసకాయపచ్చడి, కమ్మని కందిపప్పుకు ఊర మెరపకాయ, లడ్డూలకు పకోడీలు, యిరితిగా తోడు లేక కడి లోకిపోదు. కావుననే కాఫీ హాఫ్ టేబుల్ ఒక కారము ఒక తిప్పియైన కనీస ముండితీరవలెను. ఉష్ణ-కారము-ఆవ - మెంతి - ఇంగువ - చింతపండు - మిరియాలు మున్నగు పదార్థములను చేర్చిగాని ఏ పదార్థమున వండదు. అట్లు వండిన పిచ్చట్టు వరల కలగలుపులుండవలెను. చిత్రాన్నము, దధ్యన్నము, శర్కరపాంకతి, వాంగీభాతు, ఆలూభాతు మున్నగు వంటకములలో ఎన్నియోపదార్థములు మిశ్రమము లగుచుండును. ఈ పదార్థములన్నియు సారము నిచ్చునవికావు వీనిలో చాలవరకు శరీరమునకు హాని చేయునవియే యుండును. మేలు చేయునవి అత్యల్పముగా నుండును. అట్టి మేలుచేయునవిగూడ కలగలుపు వలన తమ నుంచినాణమును పోగొట్టుకొనును. సజ్జనుడు దుర్జను సహవాసమున హానికర డ్రైస్ట్లే మంచిపదార్థములుగూడ నెను పదార్థముల సమ్మేళనమున హానికరములే అగుచున్నవి. అందులో రుచియందలి వ్యామోహములను జిహ్వచాపల్యమును పట్ట జాలక కడుపుమితి తెలియకుండ పొట్టు పగులునట్లు తినుట కలవాటుపడటచే అది జీర్ణముకాక మరీకొంత హాని శరీరమునకు కలుగుచుండును. ఎప్పుడు నోకకడి ఎక్కువయే పోవును గాని తగ్గుట ఎన్నిటికిని జరుగదు. అట్లయ్యు నోక నాడు పండుగయో పర్వమో అగుటచే ఉడయమున పిండివంటలతో కడుపునిండ తిని సాయంకాలము వరకును భుక్తాయాసమువలన కదల జాలకున్నవాడు గూడ సాయంకాలము వరల విస్తరికడకు కిద్దరుగనేగాని అన్నశోభమునకు ఒకపూట యైన కొంత విశ్రాంతియి త్రమని ఆలోచింపడు. చచ్చినవాడు లభ్యువుగ భుజించి లేమనా? చారు అన్నముమాత్రమే తినెన నని వచ్చుచుగాని పదార్థముల చూచిన తన నియమమును వరచి పూర్తిగా పట్టు పట్టును. మధ్యాహ్నము మిగిలిన పిండివంటలనుగూడ వరల భుజించును. ఇందులకు కడ్డించువారి బలవంతము కొంతతోడు. మొగమోటు మేమో యనియు కలలోభవ్యముచే సరిగ కడ్డించలేదను కొందుకోయనియు ప్రేమాధిక్యముకలవను తరిమి తరిమి కడ్డించు చుండురు. భయ పెట్టియో బ్రతిమాలియో తినిపించెదరు. విస్తరిలో వేసినవానిని పోవేయగూడదని ఎల్లో శ్రమపడి భోక్త కడుపున కుక్కుకొనును. అందువలన కలుగు హానిని కడ్డించువాడును భుజించు వాడును గూడ గ్రహింపకున్నారు. "హిత్తుక్ మిత్తుక్" అను వాక్యములనుగూర్చిన కథలున్నవి. వినుచుండుముగాని వాని నాద రించుటమాత్రము కల్ల. వంకాయకూర తినగూడదని పురాణము చదువుచు నెప్పిన పొరాణికుడు రాత్రి తనభార్య వంకాయకూర వండలేదని మండిపడినట్లు భగ్యపన్నముల నేకగువు నెట్లువారు మాత్రము అవిధమున నడుచుకొనుట కల్ల. గాన భోజనవిషయ మున పదింపదిగ ననుక్షణమును హెచ్చరింపవలసి వచ్చుచున్నది. గాంధీ మహాత్ముడు యీ విందులనుగూర్చియు జిహ్వచాపల్య మునుగూర్చియు ఆరోగ్యసాధని యను గ్రంథమున నిష్కర్ష గా వ్రాసియున్నాడు. సార వధికముగా గల పదార్థములను మిత ముగా భుజించిన నది సులభముగ జీర్ణమై అంతయు రక్తముగ చే పరిణమించును. సారరహితముగు పదార్థము నశికముగ మితి ఎరుగకుండ తినినచో నది జీర్ణముగాక వ్యాధి కలుగును. అందు సారరహిత లేనయిన రక్తముక్రింద మూరక మలముక్రిందనే మాకు ను. అందువలన శరీరమునకు బలము కలుగక నీరస వధికమగును.

పచనము చేయ నక్కరలేకుండ భుజింపదగిన కంఠముల పల కాశములను సారపదార్థ వధికముగ నుండును కానిలో

ఫలములు లుప్తములు. పలచని రసముతో నిండిన ఫలములు శ్రేష్ఠ రసములు. కమలా, నారింజ, నిమ్మ, పంచామృతముల మామిడి బల్లెయినారింజ, చెరుకు, మున్నగునవి వీనిలో చేరును. వీని రేగు, రేగు, కోతమామిడి, అట్టి, పంప, మున్నగునవి రెండవ రకము. బాదం, పెరు పెరు, జీడిపప్పు, కొబ్బరి మున్నగునవిగూడ నిట్టివే. దోసకాయ, కరుబూజుకాయ, పచ్చకాయ మున్నగు నవిగూడ చండమండ భుజింపదగినవిగా నున్నవి. ధాన్యము లన్నిటిలో గోధుమల శ్రేష్ఠము. అవి పంచముచేసియే భుజింప దగినవి. వేళ్లు దొంపలు తిక్కన కామగూరలుగూడ పంచము చేయవలసిన భుజింప వీలులేదు. పాలు, నెయ్యి, వెన్న, పెరుగు, మజ్జిగ మున్నగు గోరసములు కాకాహములలో చేర వని కొందరు వానిని గూడ నిషేధించిరి. నువ్వుల నూనె, కొబ్బరి నూనె, పేరు కా న గ నూనె, ఆలి వు ఆయిలు, సరసనూనె యివి నేయికంటె శ్రేష్ఠము లని వారి అభిప్రాయము. మేకునగలలో సారపదార్థ మత్తిధిక్కుగా నున్న దని పలువురు తెలుపుచున్నారు గాని ఇవియున్నయై వై తోవ్రాడేమును కలిపించునని వీనిని తినుటకు మనవారు చాల భయపడుచుందురు. పచ్చినిమ్మకాయ రసము చాలశ్రేష్ఠము. రోజుకు కనీసము మూడు నిమ్మకాయలనైన తినవలెనని కొందరు వైద్య శాస్త్రజ్ఞులు నిర్ధారణగా వ్రాసిరి. గాని నిమ్మకాయ రసము త్రాగిన జలుబుచేయునను దున్నపు పలువురకు గలదు. నేను రాతిపూట పచ్చి వేరకనాలను తినుచుంటిని. గోజుకు మూడు నాలుగు నిమ్మకాయలను పలచని నుజ్జి తేటలోను పంచదారపానకములోను అరటిపండ్ల గుజ్జిలోను పించుకొని తినుచుంటిని. వైద్యముచేగాని జలుబుచేగాని నే నేమియును పాదపదుటలేదు. పచ్చి ద్రాక్షపండ్లు ఎండు ద్రాక్షపండ్లును గూడ తినదగినవే.

పలచని రసము ల పండ్లములలోను తినదగిన గాని అరటిపండ్లు కొబ్బరికాయ మున్నగువాని తినగూడదని కొందరు దురకి ప్రాయపడుచున్నారు. కేవలము దున్నులనీతిలోనుండి జీర్ణ శక్తి బూతుగాలేనివారి కట్లు కమలా నారింజ మున్నగు పండ్ల రసము మాత్రమే యిచ్చుట మంచిదగును గాని దాద్యవంతు లగు వారు నిమ్మపండ్లు అరటిపండ్లు కొబ్బరికాయ, బాదం పప్పు, వేరకకపప్పు మున్నగు వానిని తినుటకు జడియ నవ సరము లేదు. అన్నిటిని పచ్చివానినే తినవలెను. ఉడికించిగాని పేయించిగాని తినుట రెండవరకము. అట్లు చేయగానే దాని యందు గల శ్రేష్ఠత్వము కనిపింపును.

అరటి పండ్లు

"అరటిపండ్లనుగూర్చి యిటీవల వస్తుత్వపరీక్ష జరిగినది. గొప్ప అనభవముగల శాస్త్రజ్ఞులును (పరిణులు నట్లుపరిశోధించి అరటిపండ్లను దంతయు సాంఘేగాని అసారపదార్థము లేనే లేదని నిర్ధారణ చేసిరి. "ఎత్తుకు ఎత్తు పుష్పిని కలుగచేయుటలో ఏకపదార్థమునుగూడ అరటిపండ్లకు సరికాదు. ఆఫ్రికాలో సహార వరముల పరిసరమునందును మధ్య ఆమెరికాలో కొన్ని భాగము లందును ప్రజలు కేవలము అరటిపండ్లను ఆరటికాయలను తిని బ్రదుకుచున్నారు. జ్వర వ్యాధి యధ్వనముయమున యూరోపు మధ్యదేశమునందు నెక్కుమంది అరటిపండ్లతో చేయబడిన వస్తువుల నే ముఖ్యముగా వాడుచుండిరి. వారి కింతవస్తువు లపుడు లభింపకపోవునుండెను. అరటిపండ్లను పలువిధములగ ఆహార పదార్థముగా చేయవచ్చును."

అవి యొకపరిశ్రామికపత్రికయందు ప్రకటింపబడిన అరటిపండ్ల గుజ్జిలో నిమ్మకాయరసమును పిండిన మంచి రుచి కరమును ఆరోగ్యకరము నగు పచ్చడి యగును. గోధుమపిండిని గాని రసముగాని తెచ్చి అరటిపండ్ల ముక్కలను ద్రాక్షపండ్లను చేసి ముద్దచేసి కొట్టెగాని మాల్యాగాని చేసినవని మంచి రుచి కరమును బలకరము నగును. హిందూదేశమున అరటితోటలు చాల హెచ్చుగా నున్నవి. యనచా రరటిపండ్లను విస్తారముగా నుపయోగించుచునే యున్నాడు గాని దానియం దిట్టి మహిమ కలదని తెలిసినవారిసంఖ్య మాత్ర మత్యల్పము. అరటిపండ్లనా రోగ్యకరము లను దీర్ఘప్రాయము పలువురకు గలదు. అరటిపండ్లనుగాని దేనిగాని మితముగా చాలనమితినినవో నులభముగా జీర్ణమగును. భోజనవిధానమునుగూర్చి గాంధీ మహాత్ముడు, రఘు నాథ రా య స్వామి (మూర్తి ను), గోవింద రావుగారు (తిరువల్లిక్కేణి), ప్రొఫెసరు మోహనునాయుడు గారు మున్నగు ననుభవజ్ఞులు పలువురు విపులముగ తెలిపియు న్నారు. మొదటిపండ్లను వ్రాసినగ్రంథములు విక్రయమునకు లభించుచున్నవి. గాంధీమహాత్ముడు వ్రాసినగ్రంథమును పలు వురు తెలుగుచేసియున్నారు. స్వామి వ్రాసినగ్రంథ మంగ్ల భాషలోనున్నది. తిరువల్లిక్కేణి కల్పతేలివీధిలో నెం 10 రు కృష్ణ మందిరమున నున్న శ్రీయుత వాణాని నూరారావుపంతులు గారికి వ్రాసిన "వైస్సెలఫ్ నెల్స్" అను నాగ్రంథము లభించును.

జహ్వేంద్రియమును జయించుట చాలకష్టము. గాని దీనిని గెలిచినవారికి తిక్కినవిషయములను నెలుచుట తడు నులభము. కావశ్రోధారుల ప్రాబల్యతైక్యము లాహారమును బట్టి యేర్పడుచున్నవి గాన మొదట సాత్వికాహారభోజనము నభ్యసించి జహ్వేంద్రియమును జయించి జహ్వేంద్రియము నదంచువారికి తిక్కినవానిని జయించుటయు అరిష్టవిజయమును జితేంద్రియత్వమును ఉత్త్యేకతస్కరియ నులభముగా లభించును. శ్రీ సీతారామచంద్ర కటాక్షం.

వేమూరు వేంకటకృష్ణమ నెట్టి ఆన్డ్ సన్స్ వారిచే ప్రకటింపబడిన

ఆంధ్ర గంధ్రము లన్నియు

ఎ. కణ్ణన్ నెట్టి ఆన్డ్ కంపెనీ వారిచే విక్రయింపబడును.

నెం. 286, అప్పా బిల్డింగు, చైనాబజారుకోడ్డు, మదరాసు.

క్యాటలాగు ఉచితము

ఈ పుస్తకమునందు అతిమందర మైన 115 పటము లున్నవి. శ్రీ వాల్మీకి రామాయణము ఆంధ్ర వచనము.

సంపూర్ణము 9 సంపుటములు:	౯ భాగములు ఏక కాలమున కొనువారికి	రూ ౧౧ ౦ ౦
సంపూర్ణము 3 సంపుటములు:	బాల, అయోధ్యా కాండములు- ౧ సంపుటము	౪ ౪ ౦
	ఆరణ్య, కిష్కింధా, సుందర కాండములు- ౧ సంపుటము	౪ ౪ ౦
	యుద్ధ కాండము- మూడు భాగములు, ౧ సంపుటము	౪ ౪ ౦
	శ్రీరామ కాలనిర్ణయము	౦ ౮ ౦

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రణాలయము, మదరాసు. (1)

R. Venkateshwar and Co, Publishers, Loane Square, Madras

మా ఫౌండ్రీ వర్క్స్-మౌపు తయారైనవి

బీడు పోత మెషీనుపనులు యావత్తు చేయబడును.

కొనులు షెల్లర్లు యెక్స్ ప్రిక్కులు హల్లరు సామానులు

వగైరాలు సిద్ధముగా నుండును.

ప్రాప్తైటరు కొతా సూర్యనారాయణ

ఇండియన్ కామర్స్ అండు ఇండస్ట్రీస్ కంపెనీ, 40 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

నవలలు

శృంగారవాణి - గొప్పనవల
వీరవ్రాజ - గొప్పచరిత్ర
విజయనగరరాజుల కథలు
చిత్తూరురాజుల కథలు
దీర్ఘవక్తరుల కథలు
గోల్కొండ నవాబుల కథలు

కథలు

1 0 0
1 0 0
0 3 0
0 4 0
0 4 0
0 2 0

పురాణాదిహాససార సంగ్రహము

ఇహాపరముల విషయములు 840 ప్రధానాంశముల గురించి.
18 పురాణములు, ఇతిహాసములు, భగవద్గీత మొదలగు గ్రంథములనుండి ఓపికచేసి ఎత్తి వ్రాయబడినది:—
వెల పోస్టుభర్తలు గాక రు 1-8-0
బుక్స్-పట్టణం తిరుమల వెంకటాచార్యులు

0-8-0 ఆకాల పుస్తకములకు తక్కువ పంపము.
కలాభివర్ధన పరిషత్తు, రాయవరం. (గోదావరజిల్లా)

ఈ రంగారావులు.
పాఠశాలను పేట, మచిలీపట్నం. (కృష్ణా దివ్యీప్ర)

శ్రీ త్యాగరాజ హృదయము

సంగీతాభిమానులకు అగత్యముగా కావలసిన యొక గ్రంథము.

ఇది సంగీత సాహిత్య విద్వాంసులైన

కె. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారిచే రచియింపబడినది.

ఈ పుస్తకము నుమారు 580 పుటలుగల నాలుగు సంపుటములుగా మంచి గ్లజుకాకితములో ముద్రింపబడి మేలులైందు చేయబడి యుండునది.

4 సంపుటములుగల సెట్టు 1-కి ధర రూ. 16. సంపుటము 1-కి రూ. 4.

మొదటి సంపుటము తయారై యున్నది.

రెండురూపాయలు ముందుగా మా కంపెనీకి పంపి ఆర్డరును నిజస్థుడు చేస్తూ కొనువారికి ఒక సెట్టు 12 రూపాయల కివ్వబడును. తపాలుభర్త ప్రత్యేకము.

ఇందలి విషయములు:—మహనీయులగు శ్రీత్యాగరాజ అయ్యంగారిచే రచియింపబడిన కీర్తనములలో 800 కీర్తనములను చక్కబడి వానికి అవతారిక, మాలము, ప్రతిపదార్థము, విశేషార్థములును, రాగలక్షణము, స్వర సాహిత్యములును వ్రాయబడియున్నవి.

గాన భాసకర

ఇందు సంగీతశాస్త్ర రహస్యమున్నియును స్వరశాస్త్రముతో అనేక కీర్తనలును, స్వరములు, పల్లవులు మొదలగునవి పాడుటలైన ఉపకరణములును ఇందు గలవు. దేశసరి శాస్త్రములో ముద్రితమైనది. మంచి గ్లజు కాకిత ములలో ముద్రితమై మేలులైందు చేయబడినది. వెల రూ. 7-0-0.

(147) ఎమ్. ఆది కంపెనీ, ఎస్. ప్ల నేడు, మదరాసు.

అ మె రికా దేశ ము నందు తయారు చేయబడి

ప్రపంచమందు అంతటను అతి సుందరమైనదని

వేరు పొందిన సేష్టి మంగల కత్తితో (3)

మీరే ఔరము చేసికొనుడు

Brownie

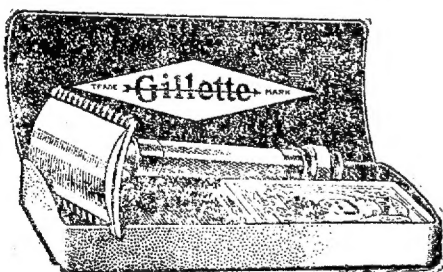
ప్రసాద

ధర రూ. 4-8-0 లు మాత్రమే.

ఇంతవరకు గిల్లెటు రేజరులు

రూ. 12-0-0 కంటే తక్కువ ధరకు

విక్రయించబడలేదు.

కొత్తగా అభివృద్ధి జేయబడిన గిల్లెటు రేజరు

ధర 1-కిరూ. 21-8-0 అంతకు వైగా యుండును.

Gillette Safety Razor Co.,

BOSTON, U. S. A.

Representatives: Muller & Phipps (India) Limited, Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon

సులభము!

మంచి గిల్లెటు కత్తిని రేజరులో నుంచి

సబ్బు తడవి, ఔరము చేసికొనుడు.

సుఖముగా నుండును!

సులభముగా ఔరము చేయును, ముఖ

ము శుభ్రముగాను, చల్లగాను, అంద

ముగా నుండును.

అపాయము లేదు!

గాయములు కలుగ నీయకుండును, చర్మ

మునకు మంటలు లేకుండునట్లును, శుభ్ర

ముగా వెంట్రుక లన్నిటిని పూర్తిగా

తీసివేయును.

ధర సులభము!

ధర అతిచౌక ఒక కత్తి (బ్లెడు) అనేక

ఔరములకు ఉపయోగ పడును.

ERASMIC

(3498)

ఎరాస్మిక్ సబ్బులు (స్నానమునకు)

దేహసౌందర్యమునకు అత్యుత్తముగ తగియున్నవి. అందముగ నుండగోరు వారీరత్నములకిది యొక ఆహారము, బలము నిచ్చు మందు. దుఃఖములను బాట్రోలి దేహమునకు సువాసన నిచ్చును. బేహముయొక్క కాంతి వర్ధిల్ల గలదు.

ఇటువంటి సబ్బులను జూచి మోసపోకండి!

అన్ని వాపులలో దొరకును.

(3)

POLINES

18 సంవత్సరముల నుండి చాల ప్రసిద్ధి జేందినది.

దేశవధము గల రోగియొక్క మొదలగు అన్ని విధములైన

చులకు గ్యాంగ్రేట్ గా చెప్పుబడినది. ఇది ముఖ్యస్థమైన

వినమూలికలచేత మాత్రమే తయారుచేయబడినది. ఒక ఔ

తాకు సేవించిన రోగివలన ఇచ్చును. 12 గంటల కాలములో

వ్యాధిని ఆపును. అయిదు రోజులలో వ్యాధిని నిర్మూలము చే

యును. ఇంకొక మించి వ్రాయబడినది. ఒక సేసాచుందు తెప్పించు

కొని సేవించినపిదప రోగులకు అనుభవమువలన గుణమున

తెలియగలను. పోస్టుచార్జితో యుజ్జీ 1 కి రు 8-7-0

రెండింటికి రు 6-10-0 మూడింటికి రు 9-12-0 మాత్రమే.

[0453] ఈ ఔషధములు యింగ్లీషులో వ్రాయబడి యుచితము

D. Polines & Co.

Chemists, No. 5 Harimohan Roy Lane

Calcutta.

“గంగా”

కొత్తరకపు బరీస్టు వాసన తెలియు.

చేతి రుమాలుకు తగి యుండును.

ఇండియా, బర్మా, సిలోను లందు అధికముగ వాడబడుచున్నది.

“గంగా” చాల విచిత్రము

గను, సువాసన గలదిగను,

నుండును. వాసన చాల

కాల ముండును. వాసన

విపరీతముగ నుండక మనో

హరముగ నుండును.

అనేకులు దీని సుగుణము

లను మెచ్చుకొనియున్నారు.

వాసన తెలియులలో నిది

అత్యుత్తమ మైనది.

సీసా 1-కి రూ 2-8-0

శ్రీ కృష్ణన్ బ్రదర్స్, 323, తంబుకెట్టిపేట, మదరాసు.

మలయచందనము

గనేరియా అను పెగోగమునకు తుకారము

పద్యము లేదు. విచిత్రతతో పు రేజు.

ఎటుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మాడు

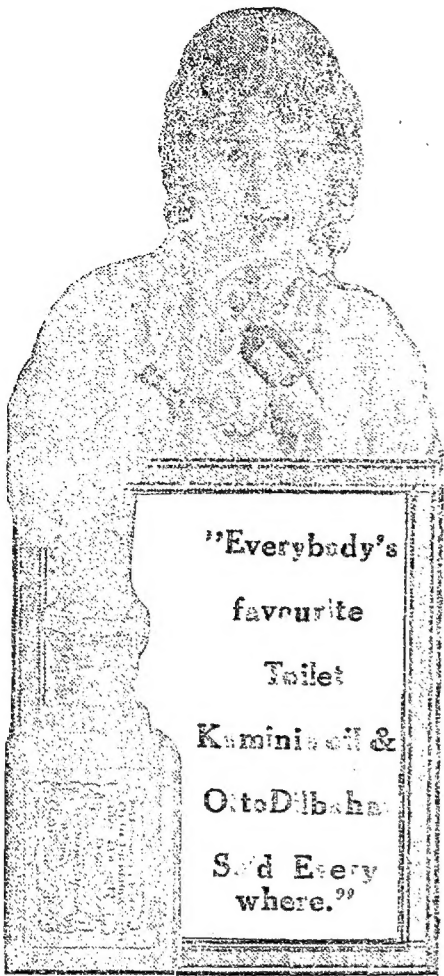
విధముల పె గో గ ము ను మాడు

భూటలలో మాన్యును. శ్రీల కనుమ

వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజవధము,

(1251) డబ్బీ 1 కి రు 2-4-0

గంధస్వ పార్శ్వ, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

వెంటుకలే అందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు దున్నెలలో ఊడి రాకముననే త్వరపడుదు.

అంతవరకు రానియ్యవద్దు.

నేడే

కామినియా నూనెను

నాడుట మొదలు వెంటుడు.

ఇది విజయం చేయవలసింది.

వెంటుకల కట్టి కోగ మున్నును, కరో మాండ్ల మున్నును, యిది దివ్యవధము.

వెంటుకలు చిట్టలు గాని, గరుడంగ గాని యుండదు.

మీ వెంటుకలు జరల యెచ్చటి మెత్తనమును గల్గి పట్టు మరే వంటి మెత్తనమును.

ఈ కోవాననే దీనిని పరీక్షించి చూడుము.

వెంటుకలు యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుదు.

కామినియా తలనూనె నిన్ను సర్వోత్కృష్టముగ జేయును.

మొ బట్టి 1-కి ఒక రూపాయ. ఏ. సి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని చోట్లలోనున్న ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము

ఇక్కడనుంచుచున్నది.

ఇది మంచి అమ్మనా రుందరీకృతమున, సరకు లమ్మ

వారికధను గూడ దొరకును, చుట్టము,

సోలా ఈకెంటు:-

ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రస్సు అండ్

కెమికలు కంపెనీ,

155 జమ్నామకీడు, బొంబాయి.

(125)

మీకు ముఖ్యమైన ప్రశ్నలు, లేక అత్యంత కావలసినవైనవి

"ఫెటో దిట్ బహు" కు వ్రాయుడు.

వి. రిజిస్టరులో యిది నడిచింది. అత్యంత ప్రశంస గుణముగలది.

1 కొన్ని బుట్టి 1-కి ధర రూ 2-0-0

1 డ్రాము " " 0-12-0

1 డ్రాము " " 0-8-0

కొన్ని చుక్కలు పోలి రుమాలుయందు చల్లిన మిక్కిలి

మనోహరమైన వాసన చుట్టుప్రక్కలకు వ్యాపించును.

శ్రీమాన్ వైద్యరత్న డి. గోపాలాచార్య గారి చే

స్త్రీలు, కలరా మున్నగు ఘోర వ్యాధులకును ఆతిమూలము, మధుమేహము, సెగరోగము, మూత్రము మద మూర్ఛలు, ముట్టుకుటు, తుయము, ఉబ్బనము, దగ్గు, శూలనొప్పి, మున్నగు వ్యాధులకును తగిన ఆయుర్వేదావధములును

గర్భిణీ స్త్రీలకును, తదితర స్త్రీలకును, పురుషులకును, ఆరోగ్య దాయకములగు లేహములు, సిరప్సులు, తైలములు వగైరా ఆయుర్వేద దివ్యోషధములు ఇందు గలవు. క్యాటలాగు ఉచితముగా నంపబడును.

సామింపబడిన

ఆల్టిమాఫ్ ఆఫీసు:

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

"పండిట్" మద్రాసు. (1045)

నెం. 41, ఆచారపుక్ విధి, మద్రాసు.

మార్గోన బ్లు

వేపచెట్టులోనుంచి మంచి వైద్యగుణములు యిందులో గలవు. చర్మకోగ మున్నుటికిని ఇది చాలామందిని దీనిని వాడుటచే ఎక్కి చర్మవ్యాధియు రాదు. వేపనూనెనుండి తయారు చేయబడినది ముత్యిని పూర్తిగా పోగొట్టును కార్మాల్, ఇతరవాసన సబ్బులకంటె ఇది మంచి గుణమిచ్చును. ఇందులోను మంచి మువాసగలదు. ప్రతిదినము ఉపయోగించుటకు తగినది.

ఇందులో జంతువుల క్రావ్య కలియుటలేదు. హిందూ దేశమందు హిందువులచేతయారు చేయబడుచున్నది.

THE CALCUTTA CHEMICAL COMPANY Ltd. FACTORY BALLYGUNGE, CALCUTTA.

ది కలకత్తా కెమికల్ కంపెనీ (లిమిటెడ్) ఫ్యాక్టరీ, బల్లిగంజి కలకత్తా.

ఈ క్రింది వాసనలను యెత్తకూడ దొరకును!

(1) మెసర్స్ శ్రీ కృష్ణ బదర్, 323 తంబుశెట్టివిధి, మదరాసు.

(2) మిస్టర్, టి. ఎన్. రావు 19, డబ్ల్యూ. ఏ టెంపిల్ రోడ్డు బసవన గుడిపోస్టు, బెంగళూరుసిటి.

(3) మెసర్స్, పి. సర్వేశ్వరరావు, అందునన్ను రాజమండ్రి.

ఓరియంటల్

గవర్న

మెంటు నె'క్యూరిటీ

లైఫ్ అన్యరన్ను కంపెనీ, లిమిటెడ్

1874 సం॥ స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి.

మా సేవ:- హెచ్. ఎడ్విన్ జోన్సు.

ఫస్టు యూ 5,46,00,000 ప్రెజెంట్ యున్నది 1920-వ సంవత్సరము వందల

వందలది 91,06,338/1

ఇప్పుడు ఇతరులకు ముందు అమ్మన

రెన్యువ మొత్తము 15,44,24,590-11-2

మునుచుంటే ఇప్పుడు సారిన

చార్జీలు వాటిగా చెల్లించిన

మొత్తము 5,50,00,000

ఈ కంపెనీ తరఫున చనిపోయినవారి వీరబ్రతు కొరవయ్యెను. వారు అనుభవ కాంక్షగ గుండ

కలయెను. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.

ధరఖాస్తు సారములకు యీ క్రింది విధము

మునకు వ్రాయుడు.

679

Apply to:-

F. E. Vaid Esq, Branch Secretary

Oriental Assurance Building,

Post Box No. 8, Madras.

భయపడవద్దు

తేలుకుట్టిన తక్షణమే ఈ బొంబము వాడిన విషమును తీసివేయును. బుట్టి 1-కి కల రు 0-8-0. 1 బుట్టి మొదలు 8 బుడ్లవరకు పోస్టేజీ 0-8-0 రు 4-0-0 చుట్టయార్దరు తేసిన వారికి 1 డబ్బుబుట్టు పోస్టేజీ లేవండ వంపబడును. పక్షవాతము, పిచ్చు, తువ్వము తుయము, మూలము, అతి

మాత్రము, గర్భవ్యాధులు మొదలగువాటి కన్నిటికి సమర్థమైన యావధములు గలవు.

క్యాటలాగులకు వ్రాసినచో ఇవాముగా పంపెదము.

మీకు గల బాధలను వ్రాసి మంచి యావధమును

భొందుడు. (119-980)

Telegrams- Rajvaid Sri Bamanadasji Kaviraj

Rajvaid 152, Harrishn Road, CALCUTTA.

ఆతంకని గ్రహ బౌషధాలయం

స్థాపితము 1881 సం॥

ఈ బౌషధాలయపు ప్రసిద్ధి జెందిన

ఆతంకని గ్రహ మాత్రలు

వీటిని సేవించి మేలుపొందిన ఆశీసులు : మారు విదవక కోరుచున్నారు. గాన ప్రతిఫలము మీరు

కూడను పొందవలెను అనుట మోరక - ప్రస్తుతం- తపాలు ఖర్చులు కూడను కోరక వంపబడు

మాయొక్క బాధితాలకు గాను దయచేసి వ్రాయుడు.

ఆతంగని గ్రహ బౌషధాలయం

(219) 26 బ్రాడ్వే, మదరాసుకు వ్రాసి.